

Cumhurbaşkanlığı ve
28. Dönem Milletvekili Seçimlerini

LGBTİ+ HAKLARI BAĞLAMINDA

İZLEME RAPORU

Yayınlayan

Siyasal Katılım ve Savunuculuk Programı

ÜniKuir Derneği

Ankara, Ağustos 2023

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ 5
2. YÖNTEM 7
3. CUMHURBAŞKANI ADAYLARININ SÖYLEMLERİNDE LGBTİ+ HAKLARI 10
 - A.RECEP TAYYİP ERDOĞAN
 - B.KEMAL KILIÇDAROĞLU
 - C.SİNAN OĞAN
 - D.MUHARREM İNCE
4. CUMHURBAŞKANI ADAYLARININ SÖYLEMLERİNDE LGBTİ+ HAKLARININ GÖRÜNMEZLİĞİ 35
 - A.RECEP TAYYİP ERDOĞAN
 - B.KEMAL KILIÇDAROĞLU
 - C.SİNAN OĞAN
 - D.MUHARREM İNCE
5. CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ AÇISINDAN ÖNEMLİ SİYASİ AKTÖRLERE İLİŞKİN BULGULAR 47
 - A.FATİH ERBAKAN
 - B.DOĞU PERİNÇEK
 - C.EKREM İMAMOĞLU
 - D.MANSUR YAVAŞ
 - E.PERVİN BULDAN VE MİTHAT SANCAR
 - F.ERKAN BAŞ
6. SEÇİM BEYANNAMELERİ VE İTTİFAK PROTOKOLLERİ 73
7. TRT SEÇİM PROPAGANDA KONUŞMALARINI 86
8. SİYASİ PARTİLERİN SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARI 90
9. DİĞER BULGULAR 112
- 10.SONUÇ YERİNE 120

1. GİRİŞ

14 Mayıs 2023 ve 28 Mayıs 2023'te gerçekleştirilen, Türkiye Cumhuriyeti'nin en kritik seçimlerinden olan Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekiliği Genel Seçimleri'ni geride bıraktık. 2002 yılından beri iktidarda olan, son yıllarda Cumhurbaşkanlığı yapılanmasının desteğiyle iktidarını sürdüren Recep Tayyip Erdoğan'ı giderek otoriterleşen rejiminden edeceği düşünülen bu seçim sürecinde; hemen her toplumsal grubun çeşitli biçimlerde maruz bırakıldığı hak ihlalleri, hukuk devletinin aşınması, sosyal adaletten mahrumiyet, pandemi, ekonomik kriz, giderek yükselen enflasyon ve 6 Şubat 2023'teki Kahramanmaraş merkezli depremler gibi yaşanan olaylar, afetler ve bunlara ilişkin krizlerin yönetilememesi, koordinasyon problemleri ile karşı karşıya kaldık. Ayrıca halkın yadsınamayacak büyüklükteki bir kesimi tarafından bunların eleştirilmesi ve halkın tecrübe ettiği bu kırılgan pozisyonun iktidar değişimine yol açabileceği inancıyla birlikte, yukarıda belirtilenlerin tümü, gün geçtikçe toplumun daha da kutuplaşması ile sonuçlandı.

Muhalefet kanadında ise birçok farklı ideolojik arka plana sahip siyasi parti, temel olarak 2017'de yapılan anayasa değişikliği ile Türkiye siyasetine yön veren Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne son vererek "güçlendirilmiş parlamenter sisteme" geçiş ve siyasi iktidarın 21 yıl sonra değişmesi motivasyonu ile Millet İttifakı altında birleşti. Muhalefetin sol kanadında ise Emek ve Özgürlük İttifakı bir araya gelerek seçimlerde Erdoğan'ın mağlubiyeti ihtimalinin güçlendirilmesi amacıyla başka bir Cumhurbaşkanı adayı çıkarmak yerine Millet İttifakı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nu desteklemeye karar verdi. Muhalif siyasi parti ittifakları arasında yer alan Ata İttifakı kendi adayları Sinan Oğan'ı aday gösterirken, Memleket Partisi Genel Başkanı Muharrem İnce de yeterli imzayı toplayarak aday oldu.

Yapılan seçimlerin pek çok kişi ve sosyal grup açısından olduğu gibi LGBTİ+'lar için de oldukça önemli olduğu, süreç boyunca tartışıldı. Öyle ki seçim kampanyası başlamadan aylar önce, bu seçimde LGBTİ+'ların özellikle mevcut siyasi iktidar tarafından hedef alınacağı, kampanyanın odağı haline getirileceği, iktidarın bu yöntemle oy kazanmaya çalışacağı, iktidarın yeniden seçimi kazanması halinde LGBTİ+ haklarının Türkiye'deki durumunun daha da geriye götürüleceği gündemde yer etti. Seçimden önce de Cumhurbaşkanlığı üyesi ve benzer çizgideki siyasi partiler tarafından; LGBTİ+'ları kriminalize eden anayasa değişikliği teklifi gündemi, hak savunuculuğu faaliyetlerinin yasaklanması, derneklerin tüzel kişiliklerine son

verilmesi, LGBTİ+'lara yönelik sınırlı sayıdaki kamu hizmetinin ortadan kaldırılması vaat ve politika olarak gündeme getirildi.

Diğer yandan, tüm bu politikalara karşı muhalefetin nasıl bir tutum sergileyeceği, seçim kampanyasında LGBTİ+'ların sorunlarına ve hak taleplerine yer verip vermeyeceği incelenmesi gereken bir mesele olarak önem taşıyordu. Tam da bu noktada ÜniKuir Derneği olarak bir yandan hazırlamış olduğumuz Üniversiteli ve Genç LGBTİ+'ların Seçim Sürecinden ve Seçim Sonrasında Talepleri¹ adlı seçim bildirgesiyle ve diğer faaliyetlerimizle seçim sürecine ve seçim sonucunda, halktan yetki alacak olan politikacılara etki etmeye çalışırken bir yandan da seçim sürecinde LGBTİ+'lara dair siyasiler tarafından üretilen hak temelli ya da ayrımcı söylemleri belgelemeyi hedefledik. Seçim sonrasında ise belgelediğimiz durumun nasıl sonuçlara yol açtığını raporlamaya devam edeceğiz.

Siyasal Katılım ve Savunuculuk programımızın hazırladığı bu raporu, gönüllerimiz olmadan yazabilmemiz mümkün değildi. Raporla büyük emeği olan, sarf ettikleri çabayı ve harcadıkları emeği tarif etmekte zorlandığımız, her biri için en içten şekilde "iyi ki varsın!" dediğimiz gönüllerimiz Barış'a, Bekir'e, Buğra'ya, Emirhan'a, Enes'e, Eren'e, Seda'ya ve Şevval'e minnettarız. Ayrıca ÜniKuir'den ekip arkadaşlarımız Ege'ye ve Sevcan'a da rapora olan katkıları için teşekkür ediyoruz. Zor bir dönemde, kendine özgü koşulları bakımından belki de hiçbir lubunya için keyifli olmayacak bir süreç içerisinde, birlikte başardığımız bu raporlamanın hak temelli alana ve hak savunucularına yararlı olmasını diliyoruz.

1 ÜniKuir Derneği; Seçim Bildirgesi. (2023). Şu adresten alındı: <https://www.unikuir.org/assets/public/projects/dosyalar/secim-bildirgesi.pdf>

2. YÖNTEM

ÜniKuir'in Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekiliği Genel Seçimleri'nin LGBTİ+ Hakları Bağlamında İzlenmesi çalışması, Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edilen seçim kampanya döneminin başlangıç tarihi olan 18 Mart 2023 ile seçimin ikinci turunun yapıldığı 28 Mayıs 2023 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Çalışma kapsamında 20 adet gösterge belirlenmiştir.² Göstergelerin belirlenmesinde bu çalışmanın kendisine özgü amaç ve hedefleriyle birlikte Birleşmiş Milletler'in yayımladığı Seçimlere İlişkin İnsan Hakları Standartları Rehberi'nden,³ Eşit Haklar İçin İzleme Derneğinin yayımladığı Bağımsız Seçim Gözlem Rehberi'nden⁴ ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının yayımladığı Ulusal Azınlıkların Seçim Süreçlerine Katılımını Teşvik Etme ve İzleme üzerine El Kitabı'ndan⁵ yararlanılmıştır. Ayrıca ulusal seçim mevzuatı incelenmiştir. Veri kaynakları ise Cumhurbaşkanı adaylarının ve belirlenen siyasi aktörlerin dijital ortamda erişilebilen propaganda faaliyetleri (mitingler, açılış törenleri, halk buluşmaları, basın açıklamaları, konuk oldukları yayın ve programlar, sosyal medya hesapları), siyasi partilerin seçim beyannameleri ve ittifak protokolleri, TRT'de yayınlanan propaganda konuşmaları ile belirlenen siyasi partilerin sosyal medya hesapları şeklindedir. Bu izleme çalışması, Siyasal Katılım ve Savunuculuk Programı gönüllüleri tarafından haftalık periyotlarla yapılmıştır.

Seçim propaganda faaliyetlerinin izlenmesine, resmi olarak Cumhurbaşkanı adayları olan dört ismin yanı sıra LGBTİ+'lar aleyhine politika üreten ve Cumhurbaşkanı adaylığına 100 bin imza ile aday olma iradesini açıklayan Doğu Perinçek ve Fatih Erbakan dahil edilmiştir. Yine Millet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayları Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş, kamuoyundaki görünürlükleri ve kamuoyunun onlara yüklediği anlam dikkate alınarak izleme çalışmasına dahil edilmiştir. Son olarak, parlamentoda ciddi bir temsiliyeti olan Emek ve Özgürlük İttifakı'nın Cumhurbaşkanı adayı çıkarmaması nedeniyle ittifak içerisinde görünürlüğü yüksek

2 Göstergeler için EK-1 Seçim İzleme Göstergelerine bakabilirsiniz.

3 Eşit Haklar İçin İzleme Derneği (ESHİD) tarafından çevrilmiştir. ESHİD tarafından 22/02/2022 tarihinde yayınlandı. Şu adresten alındı: <https://www.esihaklar.org/2022/02/ceviri-birlesmis-milletler-insan-haklari-ve-secimler/>

4 ESHİD tarafından çevrilmiştir. ESHİD tarafından 25/03/2014 tarihinde yayınlandı. Şu adresten alındı: <https://www.esihaklar.org/2014/03/insan-haklari-temelli-secim-izleme-rehberi/>

5 ESHİD tarafından çevrilmiştir. Azınlıklar Seçim El Kitabı, ESHİD tarafından 2021 tarihinde yayınlandı. Şu adresten alındı: <https://www.esihaklar.org/wp-content/uploads/2021/02/azinliklar-secim-el-kitabi.pdf>

olan iki partinin (HDP ve TİP) (eş) genel başkanları da izleme çalışmasına dahil edilmiştir.

Cumhurbaşkanı adaylarının ve belirlenen siyasi aktörlerin seçim propaganda faaliyetlerinin yanı sıra sosyal medya hesaplarında yaptıkları paylaşımlar incelenmiştir. Ayrıca kampanya dönemindeki potansiyel görünürlükleri baz alınarak belirlenen 17 siyasi partinin genel merkezlerini temsil eden kurumsal sosyal medya hesapları ve gençlik örgütlerinin sosyal medya hesapları da izlenmiştir. Sosyal medya hesapları izlenecek siyasi partiler, seçim dönemindeki potansiyel görünürlükleri baz alınarak; Adalet ve Kalkınma Partisi, Büyük Birlik Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Demokrasi ve Atılım Partisi, Halkların Demokratik Partisi, Hür Dava Partisi, Gelecek Partisi, İYİ Parti, Memleket Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi, Saadet Partisi, Türkiye İşçi Partisi, Vatan Partisi, Yeniden Refah Partisi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi ile Zafer Parti olarak belirlenmiştir.

Yukarıda sayılan veri kaynakları üzerinden yapılan izleme çalışmasında LGBTİ+'ların ve LGBTİ+ haklarının, aktörler tarafından sarf edilen söylemlerinin içeriklerinde ve sosyal medyada paylaşılan içeriklerinde yer alıp almadığına bakılmış, yer aldığı görülen söylemlerin içerikleri ise hak temelli olup olmadığı yönünden analiz edilmiştir. Hak temelli söylemlerin yanı sıra düşmanlaştıran, kriminalize eden, ötekileştiren, ayrımcı ya da nefret barındıran içerikler de tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada, anılan siyasi aktörlerin ÜniKuir Derneğinin çalışma alanı olan gençlik, ayrımcılık ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularındaki beyanlarında LGBTİ+'lara yer verilip verilmediğine özellikle dikkat edilmiştir.

Özetlenen bu yöntemle elde edilen veriler ve bulgular raporda paylaşılmaktadır. Bu bağlamda toplamda 11 farklı siyasi aktörün seçim kampanya dönemindeki tüm faaliyetleri ile sosyal medya hesapları, 24 siyasi partinin ve Cumhurbaşkanı adaylarının dahil olduğu TRT seçim propaganda konuşmaları, seçim beyannamesini yayımlayan 11 siyasi parti ile 17 siyasi partinin genel merkez ve gençlik örgütü sosyal medya hesaplarından oluşan toplamda 84 tane sosyal medya hesabı paylaşımları izlenmiştir. Çalışma sırasında Cumhurbaşkanı adaylarının ve siyasi aktörlerin söylem içeriklerinde; toplamda 6 hak temelli söyleme rastlanmış olup bunun yanı sıra 125 düşmanlaştıran, kriminalize eden, ötekileştiren, ayrımcı ya da nefret içerikli söylem tespit edilmiştir. Seçim beyannamesi yayınlayan 11 siyasi partiden 3'ünün beyannamesinde LGBTİ+'lar hak temelli bir biçimde yer alırken, 5'inde LGBTİ+ karşıtı politikaların varlığı görülmektedir. TRT seçim propaganda konuşması yapan 24 siyasi

partiden yine 3'ünde LGBTİ+'lara hak temelli bir şekilde yer verilirken, 4 siyasi parti propaganda hakkını LGBTİ+ karşıtı politikalarını beyan etmekten yana kullanmıştır. İzlenen 17 siyasi partiden 7'si ayrımcı içerikler üretirken, 3'ü hak temelli içerikler yayınlamış, 2'si ise LGBTİ+ haklarına yalnızca birer kez hak temelli biçimde yer vermiştir. İzleme çalışması sırasında tespit edilen özet bulgular, seçim kampanyası döneminde ÜniKuir'in sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır. Rapor boyunca verileri elde ettiğimiz kaynaklar dipnotlarda çok sayıda link ile paylaşıldığından, bu linklere ulaşabilmek için unikuir.org internet sitesi üzerinden raporun dijital formatına erişilmesini tavsiye etmekteyiz.

3. CUMHURBAŞKANI ADAYLARININ SÖYLEMLERİNDE LGBTİ+ HAKLARI

a. Recep Tayyip Erdoğan

Cumhur İttifakı çatısı altında seçime giren ve parlamentoda grubu bulunan siyasi partiler AKP ve MHP, 16 Mart 2023 günü Cumhurbaşkanı adayı olarak Recep Tayyip Erdoğan'ı aday göstermiştir. Erdoğan'ın adaylığına Anayasa'nın 101. maddesinde yer alan "Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir." hükmü nedeniyle Yüksek Seçim Kuruluna birçok yurttaş ve bazı siyasi partiler itiraz etmiştir. Yüksek Seçim Kurulu, itirazları kesin olarak reddetmiştir.⁶

Erdoğan 139 miting, açılış töreni, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında LGBTİ+'lara yönelik 57 düşmanlaştıran, hedef gösteren, ayrımcı veya nefret içerikli söylem üretmiştir. Erdoğan, LGBTİ+ hakları konusunda hiç hak temelli söylemde bulunmamıştır. Son haftalarda seçim izleme sürecinin ilk haftalarına göre LGBTİ+'ları hedef alan söylemleri daha sık dile getirmesinin yanı sıra ürettiği söylemlerde Millet İttifakı bileşenlerini LGBTİ+ hakları lehine tutum sergileyen siyasi partiler olarak göstermeye gayret ettiği görülmektedir. Böylece toplumun bir kesiminde ve Cumhur İttifakı tabanında yer alan LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılık ve nefret pratiğini seçimlerde lehine kullanmaya çalışmıştır. Oysa raporumuzda da görüleceği gibi Millet İttifakı'nın LGBTİ+ hakları açısından somut, belirli ve hak temelli bir politikasının olduğundan bahsedilemeyecektir. Erdoğan'ın bu söylemle Millet İttifakı bileşenlerinden LGBTİ+'lara ilişkin beyanlar almayı hedeflediği de görülmektedir. Ayrıca Erdoğan birçok kez Türkiye'deki LGBTİ+ hareketinin otuz yıldan uzun zamandır süregelen

6 Sağın, A. (2023, 3 Nisan). YSK, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Adaylığına Yapılan İtirazın Ret Gerekçesini Açıkladı: "Birinci 5 Yıllık Görevi 24 Haziran 2018'de Başladı." Şu adresten alındı: <http://web.archive.org/web/20230804171056/https://www.bbc.com/turkce/articles/cpqv7y23q5lo>

mücadelesini ve ülkenin dört bir yanındaki yerel örgütlenmeleri hiçe sayarak “küresel güçlerin ve batının dayatması” söylemine sarılmıştır.

Kampanya boyunca LGBTİ+lara dair azımsanmayacak sayıda söylem üreten Erdoğan, mücadele edeceğini söylediği LGBTİ+ hak savunuculuğuna ilişkin somut olarak hangi adımları atacağına pek değinmemiştir. Yalnızca seçim öncesinde TBMM gündemine getirilen ancak komisyon aşamasında kalan Anayasa'nın “ailenin korunması” başlıklı 41. maddesinde yapılması istenen anayasa değişikliği teklifinin seçimden sonra yeniden gündeme getirileceğini beyan etmiştir. Dikkat çeken bir başka söylem ise LGBTİ+ karşıtı politikalarıyla bilinen ve kendisi de seçim kampanyasını buradan ören Macaristan Başbakanı Orban'dan ilham aldığını belirten konuşması olmuştur. Erdoğan'ın seçim kampanyası boyunca LGBTİ+ karşıtı söylemleri kısa sürede bir klasik haline gelmiştir; bu durum son yıllarda ciddi bir biçimde baskı, şiddet ve ayrımcılık içeren politikalara maruz bırakılan LGBTİ+'ların seçimden sonra yaşanabilecek yeni hak ihlalleriyle ilgili ciddi biçimde kaygı duymasına neden olmuştur. Erdoğan'a, seçim sürecindeki bu tutumu nedeniyle çeşitli illerde nefret mitinglerini örgütleyen platformlar tarafından destek açıklaması yapılmıştır.⁷

Erdoğan, 22 Mart tarihli Star-NTV ortak yayınında insan hakları konusundaki hassasiyetinden taviz vermediğini iddia ederken LGBTİ+'ları “sapkın akımlar” olarak adlandırmıştır:⁸

“Bizim biliyorsunuz ailenin korunması noktasında esas aldığımız başlık odur. Toplumumuz sapkın akımlar nedeniyle tabii kaygılı, bu kaygıları görmezden gelemeyiz. İnsan hakları konusundaki hassasiyetimizden taviz vermedik. Sapkın akımların toplum içinde aile yapımızı tehdit edecek şekilde yaygınlaştırılması girişimine asla müsaade etmeyeceğiz. Biz sapkın akımları değerlerimize, kültürümüze tehdit olarak görüyoruz ve bunlarla mücadelede de

7 Anadolu Ajansı (2023, 26 Mayıs). İzmir Büyük Aile Platformu, vatandaşları Erdoğan'a oy vermeye çağırdı. Şu adresten alındı: <http://web.archive.org/web/20230806103803/https://www.sondakika.com/politika/haber-izmir-buyuk-aile-platformu-vatandaslari-erdogan-a-15955477/>. ve Aydınlık. (2023, May 28). Aileyi Korumak İçin Birleştik. Şu adresten alındı: <http://web.archive.org/web/20230805233920/https://www.aydinlik.com.tr/haber/bursa-aile-platformu-lgbt-dayatmasini-kabul-edenlere-oy-vermeyecegiz-391599>

8 Ak Parti. (2023). Cumhurbaşkanımız Gündeme dair Açıklamalarda Bulunuyor | Star-NTV Ortak Yayını (Video) Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804171300/https://www.youtube.com/watch?v=V4hSOF8zsi0> 1:11:00

kararlıyız. Bunu ben özellikle milletimle paylaşıyorum ve bu konuda milletimle el ele vererek yani bu sapkın akımlara bu toplumu biz yedirmeyeceğiz.”

23 Mart tarihinde Kahramanmaraş'ta yaptığı iftar konuşmasında LGBTİ+'ları "Türkiye'yi terörle dize getirme, Türk siyasetini marjinal yapılarla dizayn etme girişimleri" altında hedef alarak iddia ettiği durumu "hep birlikte boşa çıkaracaklarını" belirtmiştir.⁹

29 Mart tarihli Macaristan Cumhurbaşkanı Katalin Novak ile ortak basın toplantısında Novak, LGBTİ+'ların aile retoriği üzerinden ötekileştirilmesine destek verirken Erdoğan'ı Aile Dostu Başkanlar Ağı adlı oluşuma davet etmiştir.¹⁰

"Geleneksel aile değerlerinin güçlendirilmesinin yanındayız. Türkiye'de de buna vurgu yapılmakta ve desteklenmektedir. Bunun için Aile Dostu Başkanlar Ağı'na katılmasını arzu ediyorum sayın cumhurbaşkanının. Ailenin güçlendirilmesi geleceğimizin teminatıdır.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yanıtında ise LGBTİ+ karşıtı politikalarıyla bilinen Macaristan Başbakanı Orban'dan ilham aldığı görülmüştür:¹¹

"Sayın Orban'ın sloganlarından bir tanesi biz savaşmayacağız olmuştü. Ben de bu seçimlerde aileyi savunuyorum, 'savaşmayacağız' diyorum. Üçüncüsü, göçle ilgili mücadeledeki hassasiyetimizi ortaya koyuyoruz.”

Erdoğan, ATV, A Haber, A Para, A News özel yayınında sorulan "Seçimden sonra 6284 sayılı yasayı kaldıracak mısınız? Bunun üzerinden bir propaganda yürütülüyor. Bu konudaki tartışmalara ne dersiniz?" sorusu üzerine, tartışmanın özünden uzaklaşarak LGBTİ+'ları da dahil eden bir cevap vermiştir:¹²

9 Yeni Şafak. (2023, Mart 23). Cumhurbaşkanı Erdoğan: Türkiye'yi Terörle Dize Getirme Türk Siyasetini Marjinal Yapılar Eliyle Dizayn Etme Girişimlerini Hep Birlikte Boşa Çıkaracağız. Erişim Adresi: <https://www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/cumhurbaskani-erdogan-turkiyeyi-terorle-dize-getirme-turk-siyasetini-marjinal-yapilar-eliyle-dizayn-etme-girisimlerini-hep-birlikte-bosa-cikaracagiz-4517800>

10 T.C. Cumhurbaşkanlığı. (2023, Mart 29). Cumhurbaşkanı Erdoğan, Macaristan Cumhurbaşkanı Novak ile Ortak Basın Toplantısında Konuşuyor (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805234002/https://www.youtube.com/watch?v=FUin7LRjqaU&ab_channel=T.C.Cumhurba%259Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1

11 T.C. Cumhurbaşkanlığı. (2023, Mart 29). Cumhurbaşkanı Erdoğan, Macaristan Cumhurbaşkanı Novak ile Ortak Basın Toplantısında Konuşuyor (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805234002/https://www.youtube.com/watch?v=FUin7LRjqaU&ab_channel=T.C.Cumhurba%259Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1

12 T.C. Cumhurbaşkanlığı. (2023, Mart 29). Cumhurbaşkanı Erdoğan, ATV-AHaber-APara-ANews Özel Yayınına Katıldı. Erişim Adresi: <https://archive.md/mGrMS#selection-569.0-569.67>

“Bu bir kumar. Bu oyuna gelmemek gerekir. Bu konuda kimin ne dediğine bakmıyoruz. Aile kurumunun korunması bizim önceliğimizdir. Bu konuyu bugüne kadar anayasa değişikliği dahil en açık şekilde biz savunduk. Özgürlük adıyla LGBT gibi sapkın hayat tarzlarının toplumumuza empoze edilmesine rıza gösteremeyiz. İnsanlığın ortak değerlerine zıt, sapkın akımlarla sonuna kadar mücadele edeceğiz. Toplumun temeli olan aileyi korumak tüm insanlığın görevidir. Aynı şekilde şiddet meselesi başta olmak üzere kadınlarımızın hakkına, hukukuna, onuruna yönelik hiçbir müdahaleye de izin vermeyiz. Ancak görülüyor ki gökkuşağı masası için milletimizin değerleri hiçbir anlam ifade etmiyor. Terör örgütleri gibi sapkın akımların da önünü açma, aile kurumunu delik deşik etme niyetindedir. Milletim ne bu sapkın akımlara ne de bu akımlara göz yumanlara ne de aile yapımızı parçalamaya çalışanlara inanıyorum fırsat vermeyecektir. LGBT adıyla ya da başka isimlerle bu gökkuşağı masasının kurulmasına müsaade etmeyeceğiz.”

Ardından Millet İttifakı hakkındaki “Gökkuşağı masası mıdır?” sorusu üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan, «Öyle. Altılı masanın açtığınız zaman altından ne çıkıyor? Bu çıkıyor» demiştir.

1 Nisan tarihli Elazığ mitinginde Millet İttifakı'nın “gökkuşağı renklerine büründüklerini ve LGBT ile beraber dans ettiklerini” iddia ederken kendilerinin “LGBT ile işinin olmadığını” vurgulayarak LGBTİ+’ları düşmanlaştırmıştır.¹³

5 Nisan'daki 24 TV-360-TV4 ortak canlı yayınında Millet İttifakı ve muhalefet bileşenlerinin milleti dinamitlemeye çalıştığını iddia ederken LGBTİ+’ları bir kez daha “sapkın akım” diye hedef almıştır.¹⁴

“Milliyetçiyim diyenler PKK ile HDP’yi özellikle bununla birlikte anılıyorlar ve bundan rahatsız olmuyorlar. Muhafazakarım diyenler sapkın akımlarla anılıyor, sesleri çıkmıyor. Resmen teröristi, sapığı bir olmuş parmaklarının ucunda oynattıkları bir masa ile devleti, milleti dinamitlemeye çalışıyorlar.”

13 Erdoğan, R. T. (2023, Nisan 1). Elazığ'da Afet Konutlarının Temelini Atıyor, Tamamlanan Konutları Vatandaşlarımıza Teslim Ediyoruz (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805235653/https://www.youtube.com/watch?v=JaQaekCGWxg> 18:00

14 Erdoğan, Recep T. (2023, April 5). 24 TV-360-TV4 Ortak Canlı Yayını-2. Bölüm (video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805235714/https://www.youtube.com/watch?v=bbnyWYt9gf4> 1:00

11 Nisan'da AK Parti Seçim Beyanname ve Milletvekili Aday Tanıtım Toplantısı'nda Erdoğan, "Aile yapısını sapkın akımlardan korumanın yanında, her türlü maddi ve manevi destekle güçlendireceğini" vurgulamıştır.¹⁵

12 Nisan'da AKM-Gar-Kızılay Metro Hattı Açılış Töreni'nde Erdoğan, Millet İttifakı'na yönelik eleştirilerini sıralarken LGBTİ+'ları düşmanlaştıran söylemini sürdürmüştür:¹⁶

"Tabii bir de çocuklarımızı, gençlerimizi sapkın akımlarımın mezesi yapmak için yanıp tutuşanlar var. Neydi bu? LGBT. AK Parti'nin Milliyetçi Hareket Partisi'nin de ve diğer Cumhur İttifakı ortaklarının LGBT diye bir derdi yok. Ama şu anda, Millet İttifakı denilen bu zillet ittifakının böyle bir derdi var. Derdiniz yoksa açıklayın, niye bugüne kadar açıklamadınız? Niye açıklayamıyorsunuz? Hiçbirinin adını vermeme gerek yok. İP'i de Saadeti de nereye DEVA ise bilmiyorum, bunlardan bir ses var mı? Yok. Çünkü bunların böyle bir derdi yok. Bunlar ne millidir ne yerlidir. Erkek ve kız evlatlarımıza göz diken bu muhalefetin yanında bunlar saf tutmuş durumdadır."

12 Nisan'daki CNN Türk ve Kanal D ortak yayınında 6284'ten geri adım atmayacaklarından bahsederken Erdoğan, asıl hedeflerinin LGBTİ+ haklarını geriletmek olduğunu belirtmiştir:¹⁷

"Bu alandaki kazanımlardan geri gitmek mümkün değil. Bizim mücadelemiz, ailenin ve kadınların haklarından geriye gidış olarak gördüğümüz sapkın akımlardır. Yani LGBT gibi sapkın akımların ülkemizde varlık göstermesine, milletimize dayatılmasına izin vermeyeceğiz."

13 Nisan'daki Malatya Deprem Konutları Temel Atma ve Konut, Köy Evi ile Dükân Teslim Töreni'nde Erdoğan, Millet İttifakı'nı ve adını bile geçirmeden yedinci diye nitelendirerek HDP'yi eleştirirken LGBTİ+'ları da sapkınlıkla itham eden söylemini sürdürmüştür:¹⁸

15 RTEDijital. (2023, Nisan 11). AK Parti Seçim Beyanname ve Milletvekili Aday Tanıtım Toplantısı #DoğrusuAkParti [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805235617/https://twitter.com/i/broadcasts/1yoKMZkXDnGQ>

16 T.C. Cumhurbaşkanlığı. (2023, Nisan 12). Cumhurbaşkanı Erdoğan, AKM-Gar-Kızılay Metro Hattı Açılış Töreni'nde Konuşuyor (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805235637/https://www.youtube.com/watch?v=X6sgEQ83Yu0>

17 Erdoğan, Recep T. (2023, Nisan 12). CNN Türk-Kanal D Ortak Canlı Yayını-2. Bölüm (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805235347/https://www.youtube.com/watch?v=CZFr6lZVo3U>

18 Erdoğan, Recep T. (2023, Nisan 13). Malatya Deprem Konutları Temel Atma ve 1.442 Konut, 250 Köy Evi ile 47 Dükân Teslim Töreni (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805235402/https://www.youtube.com/watch?v=HsmrlvV20qc> 24:55

“Kurdukları 7 masada her gün yeni bir kavgaya tutuşan, PKK’sından FETO’suna tüm terör örgütlerine gülücükler dağıtan, Kandil’den kimi gün aferin alan, kimi gün zilgit yiyen, sapık ve sapkın akımlarla işbirliği yapmaktan çekinmeyen... Bizim LGBT ile işimiz yok. Biz bu sapkın zihniyetlerle mücadele ediyoruz. Bizde kutsal aile kuruluşumuz var. Bizim aile kurumumuz kutsal, ona laf ettirmeyiz. Şu anda ana muhalefetin yanındaki yavru muhalefet bunlar LGBT ile ilgili bir şey söyleyebiliyor mu? Duyamazsınız; çünkü söyle bana arkadaşını söyleyeyim sana kim olduğunu. Arkadaşı bay bay Kemal olandan başka ne beklersiniz?”

15 Nisan tarihindeki Kocaeli’ndeki depremden etkilenen kişilerle düzenlenen buluşmada Erdoğan, LGBTİ+’ları bir kez daha “sapkın” olarak ele almış ve muhalefetle pazarlık yürüttüğünü iddia etmiştir: “Terör örgütünün uzantılarıyla iş birliğinden, sapkın yapılarla sütre gerisinde yürütülen pazarlıklara kadar her türlü yolu deniyorlar.»¹⁹

19 Nisan tarihli TRT Haber özel yayınında Erdoğan, Millet İttifakı’nı LGBTİ+ hakları açısından görünür ve etkili bir politikaları dahi bulunmamasına rağmen “LGBT masası” olarak adlandırmıştır. HDP’yi de partiyi kriminalize eden bir söylemle birlikte benzer biçimde hedef almıştır. Ayrıca kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla mücadele edeceğine söylerken LBİ+ kadınların haklarını görmezden gelmiştir.²⁰

“Bir yandan da aile yapımızı tehdit eden LGBT gibi sapkın eğilimlere karşı etkin mücadele edeceğiz. Şimdi CHP LGBT’yi savunuyor mu savunuyor. PKK denilen terör örgütünün parlamentodaki uzantısı LGBT’yi savunuyor mu savunuyor. Peki bu yedili masanın etrafındaki diğerleri buna karşı biz karşıyız diyebiliyorlar mı? Ne İYİ Parti diyebiliyor, ne diğer yavru ortaklar diyebiliyor. Hiçbirisini kalkıp da biz LGBT’ye karşıyız bugüne kadar diyemediler. Bu ne demektir kişi arkadaşının dinindedir. Ben bunlara ne diyorum LGBT masası. Kadın haklarıyla ailenin korunmasını birbirinin tamamlayıcısı bir bütün olarak biz ele alıyoruz. Dolayısıyla kadınlarımızı şiddetten ve diğer türlü ayrımcılık ve mağduriyetten korumayı sürdüreceğiz. Bir defa kadına yönelik şiddette özellikle Cumhur İttifakı çok kararlı, AK Parti çok kararlı. Burada tavizimiz yok. 21 yılda her zaman gençlerimizin, kadınlarımızın desteğini hissettik ve

19 Erdoğan, Recep T. (2023, Nisan 15). Depremzede Vatandaşlarımızla İftar Buluşmasındayız. Kocaeli (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230806101817/https://www.youtube.com/watch?v=-Dg2broG8ak&t=324s&pp=ygUNa29jYWVsaSBpZnRhcg%3D%3D> 5:00

20 TRT Haber. (2023, Nisan 19). Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan-19.04.2023-Özel Yayın. (Video). Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805235829/https://www.youtube.com/watch?v=_Lly_zGoeCo&feature=youtu.be 53:00

kadınlarımızın bu kadar desteğine karşı kadınıma olan şiddete de asla biz taviz veremeyiz, bunların karşısında yasal bütün mevzuatlarımızı çok daha kararlı bir şekilde işleteceğiz. Dolayısıyla Türkiye yüzyılı ailenin yüzyılı, kadının yüzyılı ve inşallah gencin yüzyılı olacaktır.”

19 Nisan tarihli Denizli mitinginde Erdoğan, muhalefet bileşenlerini LGBTİ+’lar aleyhine söz söylemeye zorlayan sıkıştırma siyasetini uygulamayı sürdürmüştür:²¹

“CHP, LGBT’leri besleyebilir. CHP, terör örgütünün parlamentodaki uzantısı HDP’yle beraber, bunlar LGBT’cidir. Bunlardan LGBT’ye aykırı bir söz duydunuz mu? İYİ Parti’den bir söz duydunuz mu? Peki masanın etrafındaki o diğer yavrucuklardan bir ses duydunuz mu? Çünkü bunlarda aile kutsiyeti diye bir şey yok. Ama biz ailemizin kutsiyetine inanıyoruz. Dünyada ve ülkemizde aile kurumunu yıkmaya, çocuklarımızı ve gençlerimizi sapkın akımların pençesine itmeye yönelik kampanyalar hız kazandı. Bu tehditlere karşı ailemizi ve evlatlarımızı, maddi ve manevi tedbirlerle koruyacağız.”

Aynı mitingde Cumhur İttifakı’nın LGBTİ+’lara karşı olduğunu vurgularken, LGBTİ+ varoluşların milletin asli değerlerine aykırı olduğunu iddia etmiştir:²²

“Biz LGBT’ye karşıyız. Cumhur İttifakı, LGBT’ye karşı. CHP LGBT’ci, HDP LGBT’ci, ne yazık ki İYİ Parti de LGBT’ci. Bunların aykırı bir şey söylediğini duydunuz mu? Bu milletin asli değerlerinden taviz vermeyeceğiz. Bu milletin kutsallarından taviz vermeyeceğiz.”

Yine 22 Nisan’da Nurdağı’ndaki köy evleri teslim töreninde LGBTİ+’ları kadına şiddet failleriyle aynı kefeye koyarak 14 Mayıs seçim gününü ders verme günü olarak nitelendirmiştir:²³

21 Haber Global. (2023, Nisan 19). Cumhurbaşkanı Erdoğan Denizli Mitinginde Halka Seslendi. (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230806101710/https://www.youtube.com/live/5SbviUQEdxE?feature=share> 9:00

22 RTERdogan. (2023, Nisan 19). Denizlili vatandaşlarımızla iftardayız. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805234915/https://twitter.com/rterdogan/status/1648740919863017482?s=46&t=LiDl4Zk8jBbDMrgWFURhnQ> 13:52

23 Ak Parti. (2023, Nisan 22). Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Depremden Etkilenen Nurdağı’nda Köy Evleri Teslim Töreninde Konuştu. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805234819/https://www.akparti.org.tr/haberler/cumhurbaskanimiz-erdogan-depremden-etkilenen-nurdagi-nda-koy-evleri-teslim-torende-konustu-22-04-2023-20-11-23/>

“Peki, CHP LGBT’ye karşı mı, İP karşı mı, bunun yanında HDP karşı mı? Bunlar LGBT’ci. Bunlar bizim kutsal aile yapımıza karşı. İşte 14 Mayıs bunun için çok önemli. 14 Mayıs, LGBT’cilere, kadına şiddetin yanında olanlara ders verme günü olacaktır. Bugüne kadar girdiğimiz her mücadeleyi milletimizle aynı istikamete bakarak, aynı hassasiyetleri paylaşarak aynı amaçla yol yürüyerek kazandık. İnşallah 14 Mayıs seçimlerinde de milletimizle birlikte zafere ulaştıktan sonra deprem şehirlerimizi beraberce ayağa kaldırmayı sürdüreceğiz, Türkiye Yüzyılı’nı beraberce inşa edeceğiz.”

Erdoğan 24 Nisan günü Gemlik’te, “LGBT’ci” diye tam olarak ne anlama geldiğini açıklamadığı bir kavram üreterek muhalefet bileşenlerini hedef almıştır. Böylece LGBTİ+ haklarından yana taraf olmayı olumsuz bir durummuş gibi lanse ederek LGBTİ+’ları düşmanlaştırmayı sürdürmüştür:²⁴

“Siz bu LGBT’cilere bakmayın. Bu CHP LGBT’ci, İyi Parti LGBT’ci, HDP LGBT’ci. Evelallah Cumhur İttifakı kutsal ailesiyle bu yolda yürüyor. Üniversiteye yeni başlayan gençlerimize bir kez vergisiz cep telefonu ve bilgisayar alma hakkı tanıyoruz. Nasıl? Ailenin huzurunun önemli bir unsuru olarak gördüğümüz istihdamı güçlendirmek için her haneden en az bir kişinin işe girmesini sağlayacağız. Seçim beyannamemizde daha yüzlerce, binlerce başlıkta projelerimiz yer alıyor. 14 Mayıs’tan sonra hepsini de birer birer yerine getireceğiz.”

29 Nisan tarihli İzmir mitinginde Millet İttifakı’nın LGBTİ+ politikaları konusunda birbirinden farklı olduğunu iddia eden Erdoğan, kendi ittifakının emin bir şekilde LGBTİ+’ları desteklemediğini vurgulamıştır. Ayrıca milletin de asla LGBTİ+’ların yanında yer almayacağını iddia etmiştir:²⁵

“Biri, ‘LGBT’nin başımızın üstünde yeri var.’ diyor. Öteki, ‘Ben bunlarla nasıl bir araya gelirim.’ diyor. Kardeşlerim, bu milletin aile kurumu sağlamdır. Bu milletten LGBT’ci çıkmaz. Biz, aile kurumumuzu lekeletmeyiz. Dimdik, adam gibi adam, ailelerimiz bizim böyle.”

24 Ak Parti. (2023, Nisan 24). Cumhurbaşkanımız Erdoğan Gemlik’te Halka Hitap Etti. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805234640/https://www.akparti.org.tr/haberler/cumhurbaskanimiz-erdogan-gemlik-te-halka-hitap-etti-24-04-2023-16-01-34/?sa=D&source=editors&ust=1685959272629397&usg=AOvVaw2X9ichw_8_EeIHDqFY45K5

25 CNN Türk. (2023, Nisan 29). Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan CHP’ye sert tepki: “Sen İzmir’i çöpten çamurdan kurtaramadın”. (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805234614/https://www.youtube.com/watch?v=XP2KBdKUB6w> 16:59

30 Nisan'daki Ankara mitinginde LGBTİ+'ları düşmanlaştıran açıklamalarını sürdürmüştür:²⁶

“Kılıçdaroğlu ve şürekasının yönetimi altında CHP; marjinal örgütlerin, LGBT savunucularının, küreselcilerin, mezhepçilik fitnesi çıkarmaya çalışanların koçbaşı haline geldi.”

2 Mayıs tarihli Antalya mitinginde de LGBTİ+'ları küçümseyen ve kriminalize eden bir yaklaşımın benimsendiği görülmüştür: “Ülkeyi bir avuç sapkın ideoloji mensubunun, evlatlarımızın maddi ve manevi varlığına göz diken ihtiraslarına teslim etmek istiyorlar.”²⁷

3 Mayıs'taki Rize mitinginden rakibi Millet İttifakı'nı “Fınıldak LGBT'ci” olarak adlandırırken 14 Mayıs'ı “Tercihlerini ya aile kurumuna sahip çıkanlar ya da LGBT'yi başlarına musallat edecekler arasında yapacakları” bir karar günü olarak nitelendirerek LGBTİ+'lar ile Türkiye halkları arasında kutuplaşma yaratacak bir söylem üretmiştir.²⁸

4 Mayıs tarihli Ordu mitingde LGBTİ+'ları hedef alan Erdoğan, geçmişteki açıklamalardan farklı olarak bu sefer Mustafa Kemal Atatürk'e atıfta bulunarak ötekileştirmiştir. Ardından muhalefet bileşenlerini eleştirirken son haftalarda sıklıkla başvuracağı “LGBT'ci” ve “LGBT giremez” şeklindeki düşmanlaştırıcı söylemini sürdürmüştür:²⁹

“Gazi Mustafa Kemal'in partisini marjinallerin, cumhuriyet düşmanlarının, şimdi buraya dikkat LGBT savunucularının, manda ve himaye peşinde koşanların cirit attığı milli bünyeye zararlı bir mandacı muhipler cemiyetine çevirdi. AK Parti'ye LGBT'e giremez, MHP'ye giremez, Cumhur İttifakı'na giremez. Ama CHP, LGBT'ci mi? Evet. İYİ Parti LGBT'ci mi? Evet. HDP, LGBT'ci mi? Evet. Diğerleri 'Hayır.' diyebiliyor mu?”³⁰

26 Ak Parti. (2023, Nisan 30). AK PARTİ BÜYÜK ANKARA MİTİNGİ. (Video). Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805234556/https://www.youtube.com/watch?v=qz7Hh5dwL2M> 1:17:01

27 Haber Global (2023, Mayıs 2). Cumhurbaşkanı Erdoğan Antalya'da Müjdeleri Açıkladı! (Video) Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805234349/https://www.youtube.com/watch?v=Iw4VqnvzTKA> 17:03

28 Ak Parti (2023, Mayıs 3). AK PARTİ RİZE MİTİNGİ. (Video) Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805234128/https://www.youtube.com/watch?v=9mVpJC6DEI4> 1:18:57

29 Ak Parti (2023, Mayıs 4). AK PARTİ ORDU MİTİNGİ. (Video) Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805232534/https://www.youtube.com/watch?v=oYgnkg5oxx0> 1:14:01

30 Erdoğan, muhalefet bileşenlerini “LGBT'ci” olarak nitelendirdiği söylemin neredeyse aynısını birçok kez farklı alanlarda dile getirmiştir: İstanbul Mitingi (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2023, Mayıs 8). Cumhurbaşkanı Erdoğan, partisinin “Büyük İstanbul Mitingi”ne katılarak vatandaşlara hitap etti. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805233857/https://www.iletisim.gov.tr/turkce/yerel_

Aynı mitingte Vatan Partisi'nin bir süredir başını çektiği, LGBTİ+ hak savunuculuğu faaliyetlerini temel hak ve özgürlükler çerçevesinde değil; dayatma, zorlama, özendirme, teşvik gibi başlıklar altında değerlendirmekte bilinçli bir şekilde ısrar eden, böylece hak savunuculuğu faaliyetlerini gayri meşru göstermeye çalışan "LGBT dayatması" söylemini benimsediği görülmüştür.³¹

"Güya milliyetçi olduğunu söyleyen ama Kandil'den yapılan açıklamalara, PKK'lıların cüretkar bir şekilde yürüttüğü kampanyalara ses çıkartmayan bu kişi bir ara masadan kalkmaya yeltendi. Sonra ne olduysa kolundan tutup masaya oturtular. O günden beri de kontrolsüz bir şekilde sağa sola yalpalayıp duruyor. Bir diğeri, Batı ülkelerinin geleceğini tehdit eden en büyük akım olan LGBT dayatmasını gölgelemek için masada yer alıyor. Sorsanız, 'Milli Görüşüz' derler ama milletimizin milli değerlerini dinamitleyen projelere seslerini çıkartmazlar. Cumhuriyet Halk Partisi LGBT'ci, İYİ Parti LGBT'ci, HDP LGBT'ci, diğerleri onlar da LGBT'ci. Biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Ailemize leke sürdürmeyiz."

4 Mayıs'taki Giresun mitinginde bu sefer de LGBTİ+ları "Batı emperyalizminin değersiz, köksüz, şekilsiz kültür endüstrileri" olarak damgalamıştır:³²

"Gençlerimizi değersiz, köksüz, şekilsiz kültür endüstrilerinin, kadınlarımızı kendilerini metalaştıran küresel rüzgarların velhasıl varlığımızın teminatı olan her bir toplum parçamızı ayrı bir tuzağın içine çekmek isteyen kirlî oyunun koçbaşısıdır. Bize buna razı göstermediğimiz, buna teslim olmadığımız, buna

basin/detay/cumhurbaskani-erdogan-partisinin-buyuk-istanbul-mitingine-katilarak-vatandaslara-hitap-etti); Aydın Mitingi (Gazete Duvar (2023, Mayıs 9). Erdoğan'dan Aydın'da miting! #CANLI. (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805233708/https://www.youtube.com/watch?v=yYO6VPbGQQ&ab_channel=GazeteDuvar); Sultangazi Mitingi (Ak Parti (2023, Mayıs 12). AK PARTİ SULTANGAZİ MİTINGİ. (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805233512/https://www.youtube.com/watch?v=7F72arDNEHl&ab_channel=AKParti); Sancaktepe Mitingi (Ak Parti (2023, Mayıs 13). AK PARTİ SANCAKTEPE MİTINGİ. (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805233140/https://www.youtube.com/watch?v=LtsTUo57m0&ab_channel=AKParti); Malatya Mitingi (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2023, Mayıs 8). Cumhurbaşkanı Erdoğan, Malatya'da halka hitap etti. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805232930/https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/cumhurbaskani-erdogan-malatyada-halka-hitap-etti>); Esenler Mitingi (Anadolu Ajansı (2023, Mayıs 26). Cumhurbaşkanı Erdoğan, Esenler'de düzenlenen mitingde konuştu. (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805232828/https://www.youtube.com/watch?v=rAVDadR7PGw&ab_channel=AnadoluAjansı%C4%B1)

31 Ak Parti (2023, Mayıs 4). AK PARTİ ORDU MİTINGİ. (Video) Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805232534/https://www.youtube.com/watch?v=oYgnkg5oxx0> 28:22

32 Gazete Duvar (2023, Mayıs 4). Erdoğan'dan Giresun'da miting! #CANLI (Video) Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230805233756/https://www.youtube.com/watch?v=t7JniCAkOB4&t=2083s> 34:43

yol vermediğimiz için düşmanlar. Biz LGBT'ci değiliz, biz LGBT'ye karşıyız. CHP LGBT'ci. İYİ Parti LGBT'ci, HDP LGBT'ci. O masanın etrafında olanların LGBT'ye karşı olduğunu duyduunuz mu? Cumhur İttifakı olarak biz LGBT'ye karşıyız. Çünkü bizim için aile kutsaldır. Ailemize laf ettirmeyiz. Biz, güçlü aile güçlü millet demektir, böyle bugünlere geldik. Eğer siyasetimizi, güvenliğimizi, ekonomimizi beşeri kaynaklarımızı bu oyunu kuranların emrine verseydik emin olun şimdi hepsinin alkışını alırdık. Ne yaparlarsa yapsınlar boş. Bize Allah yeter. Bize milletimizin sevgisi, desteği yeter.”

5 Mayıs'taki Van mitinginde Erdoğan, LGBTİ+’larla “terör” kavramını birlikte ele alarak, LGBTİ+’ları sinsi niyetli olmakla yaftalamıştır.³³

“Terörden LGBT’sine nice sinsi niyetli evlatlarımızın geleceğine gözlerini dikenlere fırsat vermeyeceğiz. Benim Vanlı Kürt kardeşlerimden LGBT’ci olur mu? Soruyorum olur mu? Çünkü benim Vanlı Kürt kardeşim ailenin kutsiyetine ne yapar, inanır. Bizde aile kutsaldır, ailenin kutsiyetine el dokundurtmayız.”

Aynı gün konuk olduğu TVNET’teki yayında da LGBTİ+’ları topluma bir tehdit olarak göstermeye ve damgalamaya devam etmiştir:³⁴

“Eğer güçlü aileniz yoksa güçlü bir millet kuramazsınız. Toplumumuzun bel kemiği aileyi, gözümüzün nuru evlatlarımızı LGBT gibi sapkınlıklardan korumak bizim için esastır. Aynı zamanda aileyi güçlendirmeyi de kendimize sorumluluk addediyoruz.”

Kayseri mitinginde, LGBTİ+ karşıtı olmayan milletlerin çürümeye uğrayacağını iddia eden Erdoğan, Ordu mitinginde olduğu gibi Mustafa Kemal Atatürk’e atıfta bulunarak ötekileştirmeyi sürdürmüştür:³⁵

“Gazi Mustafa Kemal’in partisini marjinal örgütlerin, mezhep fanatiklerinin, LGBT savunucularının, milletin inancına, ortaçağ karanlığı diyen edepsizlerin manda ve himaye heveslerinin yuvası haline dönüştürdüler. CHP LGBT’cidir, İYİ Parti LGBT’cidir, HDP LGBT’cidir. Diğerlerinden aykırı bir şey duyduunuz mu? Onlar da LGBT’ci. Ama LGBT, AK Parti’nin semtine uğrayamaz, MHP’nin

33 Gazete Duvar (2023, Mayıs 4). Erdoğan’dan Van’da miting! | #CANLI (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805232043/https://www.youtube.com/watch?v=msaQf_mDA0c 1:07:00

34 Ak Parti (2023, Mayıs 6). AK PARTİ KAYSERİ MİTINGİ (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805231615/https://www.youtube.com/watch?v=Wtdc5vHytj8&ab_channel=AKParti

35 Ak Parti (2023, Mayıs 6). AK PARTİ KAYSERİ MİTINGİ (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805231615/https://www.youtube.com/watch?v=Wtdc5vHytj8&ab_channel=AKParti

semtine uğrayamaz, Cumhuriyet İttifakı'nın semtine uğrayamaz. Çünkü biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Aile bizde kutsaldır. Güçlü aileniz olursa güçlü milletiniz olur. Eğer güçlü aile olmazsa çürük bir milletle karşı karşıya kalırsınız.”

Yine aynı mitingde LGBTİ+’ları hedef alırken aynı zamanda Meral Akşener’in LGBTİ+’lar hakkındaki tutum(suzluğ)una vurgu yapmıştır:³⁶

“Bölücü örgütün uzantılarına verilmiş tehlikeli tavizler var. Her gün terör örgütünün bir elebaşı veya sözcüsü çıkıyor, bay bay Kemal için açıkça oy istiyor. Kardeşlerim şu Avrupa, Fransa’sı, Almanya’sı, İngiltere’si, acaba bu kardeşinize niye saldırıyor? Türkiye’yi sevdikleri için mi, Türkiye’de beklediklerini bulamadıkları için. İnşallah 14 Mayıs’ta bu sandıkları onlara, mezar etmeye var mıyız? FETÖ’cüler yurt dışında, bay bay Kemal’in parti delegesi gibi koşturuyor. Küresel güçlerin operasyon aygıtı olan dergiler zaten bunun için çalışıyor. Tüm bunlar ayan beyan ortadayken ne bay bay Kemal ne de ortakları bu kepezliklere hiçbir tepki göstermiyor. Hadi bay bay Kemal’i anlıyoruz. Onun diyet borcu var, istese de konuşamaz. Koalisyonun milliyetçilik iddiasındaki ortağı Meral Hanım niye susuyor? Ha söyle bakalım. LGBT’yle ilgili ne söyledin bugüne kadar? Bir ona bir bana diyerek oy istediği adaylarının bölücü örgütün siyasi uzantılarıyla ne pahasına anlaştığını niçin açıklamıyor? Yasın Börü ve 51 insanımızın katillerini azmettiren Selo’nun bay bay Kemal’e oy dilenmesinin sebeplerini niçin izah etmiyor? Bunlar şecaat arz ederken sirkatin söyleyenlerden.”

İktidarda olmasına, dolayısıyla ülke sınırlarındaki kaynaklara erişiminin en yüksek olduğu pozisyonda olmasına rağmen ülke kaynaklarını yeterince efektif şekilde kullanamadığından yakınan Erdoğan, seçilirse bu kaynaklardan gelecek gelirlerle yine “sapkın akımlar” olarak adlandırdığı LGBTİ+’ları ötekileştirici aksiyonlar alacağını teminatını vermiştir:³⁷

“Bitmedi, etrafımızda doğal gaz ve petrol fıskırırken yıllarca bundan mahrum kaldık. Emekliye, işçiye, memura, gençlere, kadınlarımıza harcayacağımız 100 milyarlarca doları maalesef yabancı ülkelere fatura olarak ödedik. Artık bu

36 Ak Parti (2023, Mayıs 6). AK PARTİ KAYSERİ MİTİNGİ (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805231615/https://www.youtube.com/watch?v=Wtdc5vHytj8&ab_channel=AKParti

37 Ak Parti (2023, Mayıs 6). AK PARTİ KAYSERİ MİTİNGİ (Video) Erişim Adresi: http://web.archive.org/web/20230805231615/https://www.youtube.com/watch?v=Wtdc5vHytj8&ab_channel=AKParti

para başkalarına gitmeyecek, milletimizin cebinde kalacak. Peki bu parayla ne yapacağız? Bir müjde daha veriyorum. Aile ve Gençlik Bankası kuracağız ve buranın gelirin belli bir miktarını bu bankada rezerv edeceğiz. Sapkın akımlar karşısında aile kurumunu güçlendireceğiz.”

Mersin mitinginde konuşan Erdoğan, LGBTİ+’ları Millet İttifakı’nı desteklediğini iddia ettiği “devlet ve millet düşmanı, yıkıcı faaliyet yürütenler” ile birlikte anmıştır:³⁸

“Her fırsatta CHP tabanına, İYİ Parti tabanına, Saadet tabanına hakaret eden HDP’ilerin birden başımıza en büyük Kemalci kesilmesinin sebebi budur. Darbeci FETÖ’cülerin devletin başına çökmek için heyecanlanmalarının sebebi budur. Avrupa’daki, Amerika’daki medya kuruluşlarının, devlet kurumlarının Türkiye seçimlerinde açıkça taraf tutmalarının sebebi budur. İşte kardeşinize onların bu denli saldırmalarının sebebi de budur. Ülkede ne kadar devlet ve millet düşmanı, LGBT’ci, çeşitli görünümde altında, yıkıcı faaliyet yürüten varsa hepsinin bay bay Kemal demesinin sebebi budur. CHP, İYİ Parti, HDP LGBT’ci mi? Bunların yanlarındaki de LGBT’ci mi? AK Parti, MHP ve Cumhur İttifakı’na LGBT sokulamaz. Çünkü bizde aile kurumu kutsaldır. Biz aile kurumumuza leke sürdürmeyiz. Ne Kılıçdaroğlu’nun ne masadaki güya milliyetçi ortağının ne diğerlerinin ne de CHP’nin herhangi bir yöneticisi, bunların hiçbirine sesi çıkıyor mu? Çıkıyor. Kendi şehirlerine hizmet etmek dışında her şeyi yapan, şehir şehir dolaştırılarak sahne verilen belediye başkanları var ya onların da sesi çıkmıyor. Kılıçdaroğlu’nu seçtirmek için gece gündüz çalışan medya kuruluşları bırakın ses çıkarmayı, terör örgütlerine methiyeler diziyor.”

Aynı mitingte LGBTİ+ların normatif aile yapısına uymadığı vurgusunu yaparken LGBTİ+ların “aile yapısını” yıkmak amacıyla Cumhur İttifakı’nın rakipleri tarafından kullanılan bir araç olarak olduğunu iddia etmiştir:³⁹

“Görüldüğü gibi bunlar LGBT ile aile yapımızı yıkmaya çalışırken biz ev hanımlarından çocuklarımıza, ailenin tüm fertlerinin yanında yer alarak güçlendireceğiz.”

38 Akparti. (2023, Mayıs 6). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Mersin Mitingi’nde konuşuyor... #MersiniçinDoğrusuAkParti. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805231359/https://twitter.com/Akparti/status/1654874927445704705?t=RsujuvKueuf9UptTrqfQLtQ&s=19>

39 Akparti. (2023, Mayıs 6). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Mersin Mitingi’nde konuşuyor... #MersiniçinDoğrusuAkParti. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805231359/https://twitter.com/Akparti/status/1654874927445704705?t=RsujuvKueuf9UptTrqfQLtQ&s=19>

45 Bin Öğretmen Atama Töreni'nde Erdoğan LGBTİ+ları gençler ve çocuklar için bir tehlike olarak adlandırmaya devam etmiş, böylece LGBTİ+ gençleri ve çocukları politik olarak hedef alma politikasını da sürdürmüştür:⁴⁰

“Körpe dimağların marjinal örgütler, sapkın yapılar, fanatik akımlar, sosyal medyadan yayılan hastalıklı düşünceler tarafından iğdiş edilmesine izin vermeyeceğiz. Ailelerinin bizlere emanet ettiği çocuklara, gençlere sahip çıkacağız. TEKNOFEST gençliğinin yetişmesi için hep beraber çalışacağız.”

Edirne mitinginde de ayrımcı “LGBT’ci” söylemine devam ederken bu sefer LGBTİ+lar “leke” olarak damgalanmıştır:⁴¹

“Daha önemlisi aile yapımızı, gözümüzün nuru evlatlarımızın geleceğini LGBT türü sapkınların eline bırakanlara ülke emanet edilir mi? CHP, LGBT’ci mi? İYİ Parti LGBT’ci mi? HDP LGBT’ci mi? Yanındakiler LGBT’ci mi? Şimdi gelelim bize. AK Parti’ye LGBT girebilir mi? MHP’ye girebilir mi? Cumhurbaşkanlığı’nın diğer ortaklarına LGBT sızabilir mi? Çünkü bizde aile kurumu kutsal. Aile kurumumuza bu tür lekeyi sürdürmeyiz.”

Tekirdağ mitinginde Erdoğan LGBTİ+ları “emperyalizm” ve “dış mihrak” retorikleri içerisinde “küresel sapkınlık” diye ele alarak LGBTİ+ hakları konusunda olumlu politikalar izleyen HDP’nin kurumsal yapısıyla seçmeni arasında polemik yaratmaya çalışmıştır:⁴²

“Sizlerin yıllarca destek vererek yaşattığınız partinizin emperyalistlerin koçbaşı hâle getirilmesine göz mü yumacaksınız? Ey İyi Parti’ye gönül vermiş kardeşlerim, sizi, milliyetçi söylemlerle çatısı altına bağırırların çağırırların PKK’sından FETÖ’süne tüm terör örgütlerinin ülkemiz üzerindeki hain emellerinin perdesi hâline getirilmesine rıza mı göstereceksiniz? Ey HDP’ye oy veren vatandaşlarımız! Bu partinin yöneticilerinin, Kürt kardeşlerimizin

40 Akparti. (2023, Mayıs 6). Cumhurbaşkanımız Erdoğan, 45 bin Öğretmen Ataması Töreni'nde konuşuyor... [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805231312/https://twitter.com/Akparti/status/1655499473609719809?t=G6d4nBc3VZ1xDmN2-MfNQw&s=19>

41 Akparti. (2023, Mayıs 8). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Edirne Mitingi'nde konuşuyor... #Edirne için Doğrusu Ak Parti [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805231107/https://twitter.com/Akparti/status/1655559108643422208?t=oQCswvZv0M_w-6SE9cRdVA&s=19

42 Akparti. (2023, Mayıs 8). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Tekirdağ Mitingi'nde konuşuyor... #Tekirdağ için Doğrusu Ak Parti [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805230900/https://twitter.com/i/broadcasts/1BdxYyAoorDxX>

iradesini küresel sapkınlık ve ihanet pazarında açık arttırmaya çıkarmasına razı mı olacaksınız? Koalisyon masasındaki diğer partileri artık saymıyorum bile. Çünkü onların genel merkezlerindeki bir avuç muhteris yöneticisi dışında zaten tabanı kalmadı.”

Mardin mitinginde diğer mitinglerde olduğu gibi ayrımcı söylemleri sürdürmüş ancak bu söylemde diğerlerinden farklı olarak “evlatlar” olarak ele alınan gençlerin ve çocukların heteronormativite dışındaki cinsel/duygusal pratiklerini “sapkınlığın pençesi” olarak ifade etmiştir:⁴³

“Daha vahimi, evlatlarımızı LGBT sapkınlarının pençesine terk etme sözü veriyor. Benim milletim meydanı bunlara bırakır mı? Benim Mardinli kardeşim meydanı bunlara bırakır mı? CHP LGBT’ci, İYİ Parti LGBT’ci, HDP LGBT’ci. Diğer yavrular zaten ses çıkarmıyor. AK Parti’ye LGBT sızabilir mi, Milliyetçi Hareket Partisi’ne sızabilir mi, Cumhur İttifakı’na sızabilir mi? İşte biz, bunun için diyoruz ki, tavrımızı pazar günü sandıkta gösterelim, sözümüzü oyumuzla söyleyelim.”

11 Mayıs’taki Pursaklar mitingine Erdoğan, ayrımcı söylemlerine devam ederken seçim sonrasında LGBTİ+ haklarını geriletmek için yasal zeminde de adım atacıklarını belirtmiştir. Bu durum, seçim öncesinde gündeme gelen ancak komisyonda görüşülmesine rağmen meclis genel kuruluna getirilmeyen LGBTİ+’ları sapkın ve çürüme olarak tanımlayan anayasa değişikliği teklifini akla getirmiştir:⁴⁴

“CHP LGBT’ci, HDP LGBT’ci, İYİ Parti LGBT’ci, yanlarındaki yavrucuklar da LGBT’ci. AK Parti’ye, Milliyetçi Hareket Partisi’ne LGBT sızamaz. Bütün bunlarla beraber Cumhur İttifakı’na LGBT sızamaz. Biz aile kurumunun kutsiyetine inanan bir ittifakız ve bununla ilgili adımları inşallah seçim sonrası atacağız. Anayasa değişikliyse anayasa değişikliği, yasa değişikliyse yasa değişikliği. Bu adımlarla beraber güçlü aileleri kuracağız.”

43 Akparti. (2023, Mayıs 10). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Mardin Mitingi’nde konuşuyor... #MardiniçinDoğrusuAkParti [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805230755/https://twitter.com/Akparti/status/1656325088097234954?t=U4ZA-2b8DX55K4LPQTWj9g&s=19>

44 Akparti. (2023, Mayıs 11). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Ankara’da Pursaklar Mitingi’nde konuşuyor... #PursaklarıçinDoğrusuAkParti [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805230453/https://twitter.com/Akparti/status/1656619141175070720?t=AjL9J9_xtYNuqPguUX7YKg&s=19

Aynı mitingte Kılıçdaroğlu'nun LGBTİ+lara destek vermesi durumunda ülkenin kendisine teslim edilmeyeceğini ifade etmiştir:⁴⁵

“Şimdi bir de LGBT olayı çıktı. LGBT gibi sapkın akımlara, mavi boncuk dağıtarak belki İstanbul'un belli semtlerinden bay Kemal alkış alabilirsin ama bu milletin evlatları bu ülkeyi sana teslim etmez.”

Erdoğan, LGBTİ+'ları önceki açıklamalarında olduğu gibi bu açıklamasında da terör kavramıyla birlikte anarak LGBTİ+'ları toplum nezdinde kriminalize etmeye devam etmiştir.⁴⁶

“Bunlar 2007 ve 2011 seçimlerine vesayetle kol kola girdiler. Bunlar 2014 ve 2015 seçimlerine FETÖ ile kol kola girdiler. Bunlar 2018 seçimlerine eski Türkiye'nin tüm hastalıklarını savunarak gittiler. Bunlar şimdi de karşımıza PKK'sı, FETÖ'sü, tefecisi yetmemiş olacak ki yanlarına LGBT'yi de alarak çıktılar. Kardeşlerim bu CHP, LGBT'ci mi? Bu HDP, İyi Parti, LGBT'ci mi? Bir de yanlarında o yavrucuklar var. Onlar da 'Hayır' diyorlar mı? Onlar da hâllerinden memnun. AK Parti, MHP, Cumhur İttifakı LGBT'yi semtine sokmaz.”

11 Mayıs'ta yayınlanan gençlerle yaptığı söyleşide LGBTİ+lara yönelik kullandığı ayrıştırıcı dil hakkındaki soruya şöyle cevap vermiştir:⁴⁷

“Bunları ayrıştırıcı kavramıyla izah edersek bana göre yanlış yaparız çünkü bu millet aile kurumunu kutsallaştıran bir millet. Bizim değer yargılarımız içinde aile kurumu çok önemli, güçlü milletler güçlü ailelerden oluşur. aile kavramı güçlü değilse, o milletin yıkımı çok çabuk olur. LGBT, aile kuruma sokulmuş bir zehir. Bu zehri halkının yüzde 99'u Müslüman olan bir ülke olarak kabullenmeniz mümkün değil. Biz AK Parti olarak asla olumlu bakamayız. Buna eyvallah edemeyiz.”

45 Akparti. (2023, Mayıs 11). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Ankara'da Pursaklar Mitingi'nde konuşuyor... #PursaklarıçinDoğrusuAkParti [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805230453/https://twitter.com/Akparti/status/1656619141175070720?t=AjL9J9_xtYNuqPguUX7YKg&s=19

46 Akparti. (2023, Mayıs 11). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Ankara'da Pursaklar Mitingi'nde konuşuyor... #PursaklarıçinDoğrusuAkParti [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805230453/https://twitter.com/Akparti/status/1656619141175070720?t=AjL9J9_xtYNuqPguUX7YKg&s=19

47 Akparti. (2023, Mayıs 11). Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Ankara'da "Gençlerle Söyleşi" programında konuşuyor... #KafamaTakılanlar [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805230655/https://twitter.com/Akparti/status/1656721950490923008?t=Y_8kmpWsu5CqeiB7Tu9LGg&s=19

12 Mayıs tarihli Bahçelievler mitinginde ise Erdoğan, LGBTİ+ları bir kez daha sapkın akım olarak tanımlamıştır: «İstanbul, evlatlarının geleceğini, örgütlerin, sapkın akımların eline bırakmak isteyenlere eyvallah etmemiştir.»⁴⁸

Erdoğan 12 Mayıs'ta konuşma yaptığı gençlik zirvesinde ayrımcı söylemlerine ek olarak LGBTİ+ları hedef alan anayasa değişikliği teklifinin seçim sonrasında yeniden gündeme gelerek hayata geçirileceğini vaat etmiştir:⁴⁹

“Atatürk Havalimanı'nı Amerikalı şirketlere peşkeş çekmek isteyenler, sizlerin faaliyetlerinden de rahatsızlık duyanlardır. FETÖ'cü ve bölücülerle kol kola girmekten çekinmeyenler ile Meclis kürsüsünden derneklerimizi tehdit edenler aynı kesimlerdir. Şimdi LGBT gibi sapkın yapılara destek verenlerle sizlere iftira atanlar aynı kaynaktan beslenmektedir. Bu CHP, LGBT'cidir. Bu İYİ Parti, LGBT'cidir. Bu HDP, LGBT'cidir. Onlarla beraber yol yürüyenler, bunlara 'hayır' diyemediklerine göre onlar da LGBT'cidir. AK Parti'nin içine LGBT sızamaz. MHP'ye sızamaz. Cumhuriyet İttifakı'na LGBT sızamaz. Çünkü biz, aile kurumunun kutsiyetine inanıyoruz. Eğer güçlü aileler olmazsa güçlü millet olamazsınız. İşte biz de gücümüzü buradan alıyoruz. Anayasa değişikliği teklifimizi biliyorsunuz, gönderdik. Tabii seçim süreci başlayınca adım atamadık. Allah nasip ederse seçimden sonra hedefimiz bu değişikliği yapmaktır. Ağzılarını her açtıklarında gençlerimize karamsarlık edenlerle vakıf ve derneklerimizi dillerinden düşürmeyenler aynı zihin dünyasına sahiptir. Bunlar, demokrasinin, millî iradenin, milletin değerlerinin düşmanıdır. Bunlar, sadece sivil siyasetin değil, sivil toplumun da hasmıdır. Bunlar Batı'nın ve küresel sermayenin içimizdeki gönüllü lejyonerleridir. Biz son 21 yıldır işte bunlarla ve arkasındaki güçlerle mücadele ettik.”

12 Mayıs'ta Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde gerçekleştirilen televizyon kanalları ortak canlı yayınında “Seçim sonrası LGBT türü yapılanmalara ilişkin adım atılacak mı?” sorusuna LGBTİ+ haklarını geriletecek adımlar atmaya devam edeceklerinin sinyalini veren bir cevap vermiştir. Ayrıca “LGBT'yi savunan hiç kimseye ve hiçbir

48 Akparti. (2023, Mayıs 12). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Erdoğan, Bahçelievler Mitingi'nde konuşuyor... [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805230328/https://twitter.com/Akparti/status/1657029679868530689?t=wt0QjGE_Q8eFEpCVZUM2Hg&s=19

49 Akparti. (2023, Mayıs 12). Cumhurbaşkanımız Erdoğan, 3. Türkiye Gençlik Zirvesi'nde konuşuyor... [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805230149/https://twitter.com/Akparti/status/1657097944221491201?t=Vlm2hFMebGQ_btTsM_OtPg&s=19

kuruma asla müsamaha göstermeyeceğini” belirterek LGBTİ+ hak savunucularını ve destekçilerini hedef almıştır.⁵⁰

“AK Parti bu ülkede 85 milyon insanın tamamının hakkını, hukukunu, beklentilerini hayata geçirmiş bir partidir. Bu çerçevede hiç kimsenin farklılığına karşı özel husumet beslemememiz mümkün değildir. Ancak bizim aynı zamanda milletin temelini oluşturan aile yapısını koruma, evlatların geleceğine sahip çıkma sorumluluğumuz da var. LGBT türü akımların, bireylerin kendi dünyalarında yaşadığı sapkınlıklar olmaktan çıkıp, toplumsal dayatmaya dönüşmesi, milli varlığımızı tehdit eder. Bunun için biz asla bu tür sapkın akımların meşrulaştırılmasına izin veremeyiz. Bu yöndeki gayretleri tasvip de edemeyiz. AK Parti olarak, ülkemizde LGBT'nin savunulmasına, yaygınlaştırılmasına karşı mücadelemizi sonuna kadar yürüteceğiz. LGBT'yi savunan hiç kimseye ve hiçbir kuruma asla müsamaha göstermeyeceğiz. Tavrımız bu kadar nettir. Hatırlayın, aileyi korumaya yönelik olarak anayasa değişikliğine dair bir teklif verdik. Meclis'in çalışma takvimi içerisinde bunu gerçekleştiremedik. Seçim sonrasında yine aynı çerçevede adımlarımızı atacağız. Birilerinin bu sapkın akımların oyuncağı haline dönüşmesini üzüntüyle takip ediyoruz. Allah kimseyi böyle bir duruma düşürmesin. İnşallah, 14 Mayıs'tan sonra ülkemizde bu konuda da önemli gelişmelerin yaşandığına şahitlik edeceğiz. Yalnız şunu söyleyim: Allah rahmet eylesin Oğuzhan Bey, İstanbul Sözleşmesi'ni bir kenara koyma adımını attığımızda, bana bizzat arayarak teşekkür etmişti, bu duruşumuz sebebiyle. Şimdi 'Bunu tekrar getireceğiz.' diyenler, aslında kendi içlerinde bir çatışmanın içindedir. Kaldı ki şu an Saadet Partisi'nin başındaki zat LGBT'ye yönelik bir tavır ortaya koyuyor mu? Koymuyor. Açıkça söylüyorum, LGBT, AK Parti'ye, MHP'ye, Cumhuriyet İttifakı'na sızamaz. CHP'ye sızarmı? Tam içinde. İyi Parti, tam içinde. HDP, tam içinde. Savunuyorlar, bu konuda ciddi manada tutuculukları var. Hatta bazı diğer partilerin adını zaten vermeyelim, hepsi işbirliği yapmış vaziyetler. Fakat biz seçim öncesinde olduğu gibi aile kurumunu tehdit eden ne varsa bütün sapkın akımlara karşı tavrımızı sürdüreceğiz. Çelişkili ittifaklara karşı gücümüzü tam manasıyla koyacağız. Güçlü milletler, güçlü ailelerden oluşur. Güçlü ailelere sahip değilseniz, güçlü bir millet oluşturamazsınız. O yüzden seçim öncesi attığımız bu adımın devamını sağlayacağız.”

50 Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. (2023, Mayıs 12). Cumhurbaşkanlığı Erdoğan, televizyon kanalları ortak yayınına katıldı. Erişim adresi: <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/147159/cumhurbaskani-erdogan-televizyon-kanallari-ortak-yayinina-katildi>

19 Mayıs'ta Erdoğan'ın Hemşehri Derneklerinde gerçekleştirdiği konuşmada LGBTİ+ları yine terör kavramıyla ve kriminal gruplarla birlikte anarak ötekileştirme siyasetini sürdürmüştür.⁵¹

“CHP ve Millet İttifakı ortaklarının LGBT’yi savunuyor. Ama AK Parti’ye, MHP’ye ve Cumhur İttifakı’na LGBT’nin sızamaz, çünkü biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Bizim bu saydığımız listede her şey var. Bu listede Kandil var, Pensilvanya var, tefeciler var. Tekrar ediyorum, LGBT’ciler var, marjinal örgütler var, fitne ve kaos tüccarları var, etrafını saran tokatçılar da var. Tabii bir türlü ne olduğuna karar veremeyen ittifak ortakları da var. CHP’nin kendi içindeki hiziplerin seçim sonrası hesapları da var. Görüldüğü gibi bu listede her şey var. Bir tek ülke yok, bir tek millet yok. Yahu Anadolu çocuğuna uyar mı böyle şeyler? Anadolu insanı dediğin merttir mert, delikanlıdır, dürüsttür, harbidir, vefakârdır, cefakârdır, siyasetçisini de kendisi gibi görmek ister. Milletimizin kendisini yok sayanlara 28 Mayıs’ta sandıkta varlığını en güçlü şekilde hissettireceğine inanıyorum.”⁵²

Erdoğan 21 Mayıs'ta seçimlerin ikinci turundan önce gittiği Hatay'da da Millet İttifakı'nı “LGBT’ci” olarak adlandırırken, kendi ittifakının LGBTİ+ karşıtı emin tutumuna bir kez daha işaret ederek LGBTİ+ları “ailenin kutsiyetine” karşıt bir unsur olarak ele almıştır.⁵³

“Bu CHP, LGBT’ci midir? Yanındaki HDP, LGBT’ci midir? Bu İYİ Parti, LGBT’ci midir? Yanındakiler de öyle mi? Peki AK Parti’ye LGBT sızabilir mi? Milliyetçi Hareket Partisine sızabilir mi? Aynı şekilde Yeniden Refaha sızabilir mi? Cumhur İttifakı’na sızabilir mi? Çünkü biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Ailenin kutsallığı bizim için çok önemli. Seçimden sonra ilk işlerimizden bir tanesi aile kurumumuzu anayasal bir zemine oturtmak.”⁵⁴

51 Akparti. (2023, Mayıs 13). Hemşehri Dernekleri Buluşması | İstanbul. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805230024/https://twitter.com/RT Erdogan/status/1659611039971917843?lang=en>

52 Benzer söylem için bkz: Adıyaman Mitingi (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. (2023, Mayıs 21). Cumhurbaşkanı Erdoğan, Adıyaman'da gençlerle bir araya geldi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805233708/https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/147233/cumhurbaskani-erdogan-adiyaman-da-genclerle-bir-araya-geldi>

53 RT Erdoğan. (2023, Mayıs 21). Hatay'dayız. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805225808/https://twitter.com/RT Erdogan/status/1660271932514660354?t=04gG0bL0yO5x8dJSOLCmiQ&s=19>

54 Aynı konuşmayı başka yerlerde de yapmıştır: Gaziantep Mitingi (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. (2023, Mayıs 21). Bundan sonra da Gaziantep'in yatırım, istihdam, üretim, ihracat yolunda attığı her adımda yanında olacağız. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805225656/https://www.tccb.gov.tr>

İstanbul mitinginde ise LGBTİ+ karşıtı anayasa değişikliği teklifine daha önce “hayır” diyen muhalefetin seçim sonrasında yeniden gündeme gelebilecek teklif için vereceği kararın “yerli ve milli” veya “ak/temiz” olup olmadıklarını belirleyeceğini belirtmiş ve LGBTİ+’ların “veba gibi yayıldığını” söyleyerek nefret söylemi üretmiştir.⁵⁵

“Kardeşlerim bu CHP, LGBT’ci mi? Bu HDP, LGBT’ci mi? İYİ Parti LGBT’ci mi? Bu 7’li masada olan diğer yavrular, onlar da ses çıkarmadığına göre LGBT’ci mi? AK Parti’ye LGBT sızabilir mi? MHP’ye LGBT sızabilir mi? Aynı şekilde Cumhuriyet İttifakı’nın diğer ortaklarına LGBT sızabilir mi? Çünkü biz ailenin kutsiyetine inanıyoruz. Ve inşallah şu seçimden sonra önemli olan adımımız, bir an önce aile kurumunu güçlü bir konuma oturtmaktır. Bu adımı atacağız. Kim ak, kim beyaz, o da parlamentoda ortaya çıkacak. Ve bizler bu adımla birlikte bir şeyi ispatlayacağız. O da şu; bunların milli ve yerli olma konusu sadece eşyada değil, ailede de ortaya çıkacak. Ne denli bunlar millî, ne denli bunlar yerli, ne denli bunlar ecdadının yolundan gidiyor gitmiyor, bunları ispatlayacağız. Küresel kültürün ve güçlerin dayatmasıyla giderek adeta veba gibi yayılan bu akımlarla ilgili şimdiden gereken tedbirleri almamız gerekiyor. Pazar günü bunun aynı zamanda bir imtihandır.”

Son olarak, seçimi kazanmasının ardından Kısıklı’da yaptığı ilk konuşmasında da LGBTİ+’ları ötekileştiren söylemlerini sürdürmüştür.⁵⁶

“Kardeşlerim bu CHP, LGBT’ci midir? Bu HDP, LGBT’ci midir? Bu İYİ Parti, LGBT’ci midir? O yanındaki bazı ufaklıklar var, onlar da LGBT’ci midir? Peki, AK Parti’ye LGBT sızabilir mi? MHP’ye sızabilir mi? Cumhuriyet İttifakı’nın diğer üyelerine sızabilir mi? İşte unutmayın, Yunus’un ‘Her dem yeniden doğarız, bizden kim usanası’ dediği gibi her seçim bizim için bir yeniden doğuştur. Bizde aile kutsaldır. Aileye kimse dil uzatamaz.”

tr/haberler/410/147246/-bundan-sonra-da-gaziantep-in-yatirim-istihdam-uretim-ihracat-yolunda-attigi-her-adimda-yaninda-olacagiz-); Sivas Mitingi (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. (2023, Mayıs 23). Türkiye Yüzyılı’nın inşası yolunda durmadan, dinlenmeden çalışacağız. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805222643/https://www.tcgb.gov.tr/haberler/410/147273/-turkiye-yuzyili-nin-insasi-yolunda-durmadan-dinlenmeden-calisacagiz->

55 Akparti. (2023, Mayıs 14). Büyük İstanbul Mitingimiz... #TürkiyeSanaEmanet [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806101550/https://twitter.com/i/broadcasts/1zqKVPOdrMWJB>

56 RTErdogan. (2023, Mayıs 28). Kısıklı’dayız. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805222110/https://twitter.com/RTErdogan/status/1662870233810444289?t=CoDaI5xL5BzTuLWQTN1AoA&s=19>

b. Kemal Kılıçdaroğlu

2018 ve 2019 yıllarında da seçime giren Millet İttifakı, 2023 genel seçimlerinden çok daha önce içerisine daha fazla siyasi partiyi dahil etmiştir. Böylece Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Demokrat Parti, Gelecek Partisi, İYİ

Parti ve Saadet Partisinden oluşan ittifak başlarda “altılı masa” olarak anılmış, çok sayıda toplantı yapmış ve ortak politikalar mutabakat metni gibi belgeler üretmiştir. 6 Mart 2023 tarihinde Millet İttifakı, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nu ortak cumhurbaşkanı adayı olduğunu açıklamıştır. Ardından ittifakın mecliste grubu bulunan siyasi partileri CHP ve İYİ Parti grup kararı olarak Kemal Kılıçdaroğlu’nu aday olarak göstermiştir.

Kemal Kılıçdaroğlu, 91 miting, açılış töreni, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında LGBTİ+’lara yönelik hak temelli veya ayrımcı *hiçbir söylem üretmemiştir*. Erdoğan’ın LGBTİ+’ları ve LGBTİ+’ların hak mücadelesini seçim kampanyasının ana hatlarından biri olarak belirlemiş olması karşısında bu konuda hiçbir şey söylemeden kampanya sürecini tamamlamış olması dikkat çekmiştir. Bu durum seçim sonrası

Erdoğan’ın kazanması halinde LGBTİ+ karşıtı politikalara karşı duracak bir kurumsal muhalefetin olmayacağını düşündürmüştür. Kılıçdaroğlu’nun kazanması halinde ise LGBTİ+’ların maruz bırakıldığı, her alana yayılmış hak ihlallerine yönelik nasıl politikalar geliştirilebileceği konusunda da şüphe uyandırmıştır. Oysa Kılıçdaroğlu kampanya döneminde birçok kez toplumsal barış, ayrımcılık, temel hak ve özgürlükler, demokrasi gibi meselelere ilişkin benimseyeceği olumlu politikaların sinyalini vermiştir. LGBTİ+ hakları bağlamında benzer bir politikanın olmaması insan haklarının bölünmezliği ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu tutum göstermektedir ki; siyasi iktidarın LGBTİ+ karşıtı seçim kampanyası nedeniyle LGBTİ+ yurttaşların kaygıları, temel hak ve özgürlüklerine yönelebilecek potansiyel saldırılar ve LGBTİ+ haklarının daha da geriye gitme ihtimali görmezden gelinmiştir. Halbuki, Kılıçdaroğlu henüz Cumhurbaşkanı adaylığının kesinleşmediği, ancak adaylığının tartışıldığı dönemde ülkenin dört bir yanına asılan “etnik köken, din, engellilik,

cinsel yönelim yasayla dezavantaj olmaktan çıkarılacak” yazılı afişlerle⁵⁷ ve sosyal medya hesabından yayınladığı bir videoda⁵⁸ cinsel yönelime dayalı ayrımcılıktan bahsederken bu yönde politika üreteceği konusunda umut vermiştir.

18 Mart–27 Mayıs tarihleri arasındaki izleme periyodunda Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu’nun LGBTİ+lar hakkında hak temelli ya da LGBTİ+’ları hedef aldığı herhangi bir açıklaması bulunmamaktadır.

c. Sinan Oğan

MHP eski milletvekili Sinan Oğan, Kemal Kılıçdaroğlu’nun aday olması durumunda kendisinin bağımsız olarak cumhurbaşkanı adayı olacağını açıklamıştır.⁵⁹ ATA İttifakı’nda Zafer Partisi ile Memleket Partisi arasında anlaşmazlık çıkması ve Memleket Partisi’nin ittifaktan ayrılması neticesinde Zafer Partisi, Adalet Partisi, Ülkem Partisi ve Türkiye İttifakı Partisi’nin dahil olduğu ATA İttifakı, Oğan’ın adaylığını desteklemiştir. Bu siyasi partilerin mecliste grubu bulunmadığından Sinan Oğan Cumhurbaşkanı adayı olabilmek için imza toplamaya başlamış, 26 Mart gününde yasal olarak gerekli olan 100.000 imzayı toplayarak aday olabilmiştir.

Sinan Oğan, 77 miting, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında LGBTİ+’lara dair hiç hak temelli söylem

57 CHP (2023, Şubat 11) Adil Bir Devlet, Evlatlarını Ayırmaz. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805222013/https://chp.org.tr/haberler/adil-bir-devlet-evlatlarini-ayirmaz>

58 Kılıçdaroğluluk (2021, Aralık 11) Türkiye farklılıklarından ve özgürlüklerinden korkan değil, “farklılıklarını ve özgürlüklerini kutlayan” bir ülke haline gelecek. Bu videomda iktidarımızın ilk 6 ayında atacağımız özgürlük adımlarını açıklıyorum. Biraz uzun ama önemli:) Milletimizi şahit olmaya davet ediyorum... Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221938/https://twitter.com/kilicdaroğluluk/status/1469668510620176387?s=20>

59 Cumhuriyet (2023, Nisan 8) Sinan Oğan’dan adaylık açıklaması. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221827/https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/sinan-ogandan-adaylik-aciklamasi-1965285>

üretmezken, 1 ayrımcı söylem üretmiştir. Kampanya süresince kendiliğinden LGBTİ+ haklarına ilişkin bir değerlendirmede bulunmamıştır; ancak kendisine katıldığı televizyon programında sorulduğunda yanıt vermiştir. Oğan, seçim kampanyası dönemi boyunca milliyetçilik vurgusu yapmış, özellikle mültecilerin geri gönderilmesi konusunda mültecilerin insan haklarını ihlal edecek ve uluslararası standartların gerisinde kalan bir yaklaşım benimsemiştir. Her ne kadar doğrudan LGBTİ+ mültecilere dair bir söylem üretmese de geri gönderileceği vaat edilen ve çeşitli biçimlerde hedef alınan mülteciler arasında LGBTİ+'ların da olduğu şüphesizdir. Seçim sürecinde Sinan Oğan'ın, ATA İttifakı'nın ve aynı tonda olmasa da benzer sorunları içerecek biçimde Millet İttifakı'nın bu konudaki söylemlerinin LGBTİ+'ların yaşam hakkını dahi riske atan bir politika olduğu vurgulanmalıdır. Zira ülkemizdeki pek çok mülteci LGBTİ+, bulunduğu ülkeden (menşe ülkesinden) LGBTİ+ olduğu için öldürüleceği veya ciddi bir zulüm göreceği korkusuyla sığınma hakkını kullanmaktadır.

24 Nisan'da yayınlanan Mevzular Açık Mikrofon 11. bölümünde konuk olan Sinan Oğan LGBTİ+'lar hakkında gelen soruya LGBTİ+'lara devletin müdahale etmemesini savunurken bunu ancak "toplumsallaştırmadığı sürece" savunduğunu belirtmiştir. Böylece politikasının "yatak odasında kimin ne yaptığı bizi ilgilendirmez" söylemine sıkıştığı düşünülmektedir.⁶⁰

"LGBTİ'lerle ilgili bu bireyseldir ve insanın bireysel davranışlarına devletin müdahale olmaması gerektiği kanaatindeyim. Bir bireyin bunu toplumsallaştırmadığı sürece kendi yaşamı kendi özgürlük alanı olmalıdır buna kimse karışmamalıdır."

Aynı yayında ÜniKuir'in "Üniversiteli ve Genç LGBTİ+'ların Seçim Sürecinden ve Seçim Sonrasından Talepleri" adlı seçim bildirgesinde LGBTİ+'ların talepleri arasında da bulunan Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) kapatılması hakkındaki soruya Oğan şöyle bir cevap vermiştir:⁶¹

60 BaBaLa TV (2023, Nisan 24) Mevzular Açık Mikrofon 11. Bölüm I Cumhurbaşkanı Adayı Sinan Oğan. (Video). Erişim adresi <http://web.archive.org/web/20230805110134/https://www.youtube.com/watch?v=jE93CkM-pXI> 2:59:00

61 BaBaLa TV (2023, Nisan 24) Mevzular Açık Mikrofon 11. Bölüm I Cumhurbaşkanı Adayı Sinan Oğan. (Video). Erişim adresi Sayın, A. (2023, Mayıs 11) Muharrem İnce cumhurbaşkanı adaylığından muhalefeti de eleştirerek çekildi: 'Bahaneleri kalmadı'. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805110134/https://www.youtube.com/watch?v=jE93CkM-pXI> 35:00

“YÖK’ü kapatma konusunda bütün siyasi partiler aşağı yukarı aynı şeyi düşünüyor. YÖK’ü kapatmak lazım ama üniversiteler arası bir koordinasyon kurulunu yeniden kurmak ya da oluşturmak lazım veya YÖK’ün adını değiştirip yapısını ve mantığını değiştirip tamamen koordinasyon kurulu gibi bir kurul haline getirmek lazım.”

d. Muharrem İnce

Bir önceki seçimde CHP’nin Cumhurbaşkanı adayı olan Muharrem İnce, bu seçimlerden sonra CHP’den ayrılarak Memleket Partisini kurmuş ve genel başkanlığını üstlenmiştir. Memleket Partisi üyeleri yapılan ön seçim sonucunda Cumhurbaşkanı adayları olarak İnce’yi belirlemiştir. Partisinin mecliste grubu bulunmadığından Muharrem İnce adaylık için imza toplamaya başlamış ve 25 Mart günü yeterli imzayı toplayarak aday olmaya hak kazanmıştır. İnce, seçime 3 gün kala adaylıktan çekildiğini açıklamıştır.⁶² Ancak yasal olarak adaylıktan çekilme tarihi geçtiği için bu bir irade beyanı olarak kalmış, seçim günü İnce’nin ismi Cumhurbaşkanı adayları pusulasında yer almıştır.

Görsel: Muharrem İnce /twitter/Herab

Muharrem İnce’nin 31 miting, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında LGBTİ+’lara dair 1 hak temelli söylem ürettiği görülmüştür. Kampanya süresince kendiliğinden LGBTİ+ haklarına ilişkin bir değerlendirmede bulunmamıştır; ancak kendisine katıldığı televizyon programında sorulduğunda yanıt vermiştir. Kamuoyunda çok tartışılrsa bile nicelik açısından diğer adaylara ve aktörlere göre daha az seçim çalışması yürüten İnce için önceki başlıkta Sinan Oğan’ın mültecilerin geri gönderilmesi politikasına yönelik tespitlerimizi yinelemek mümkündür.

23 Nisan’da Z Sorular 1. bölümüne konuk olan Muharrem İnce’ye LGBTİ+’lar hakkında sorulan “LGBT’li bireylerin haklarını savunuyor musunuz? LGBT’li bireylerin haklarını

62 <http://web.archive.org/web/20230805221730/https://www.bbc.com/turkce/articles/cq5wg4kkg05o>

desteklemek için neler yapacaksınız (adımlarınız olacak mı)?” sorusuna İnce somut adımlardan bahsetmese de hak temelli bir yanıt vermiştir:⁶³

“Ben nasıl yaşıyorsam onlar da benim gibi yaşayabilmelidir. O bir yönelimdir, onların o yönelimi kendisine ait bir şeydir. Beni ilgilendiren, devleti ilgilendiren bir şey değildir. Ben nasıl yaşamımı sürdürebiliyorsam onlar da özgür bir şekilde eşit haklara sahip bir yurttaş olarak yaşamını sürdürebilmelidir, toplumdan bir baskı görmeden.”

63 BPT (2023, Nisan 23) Z Sorular 1.Bölüm: Kumarhaneler, Kenevir, Bireysel Silahlanma | Muharrem İnce. (Video) Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221636/https://www.youtube.com/watch?v=pG9Vb27jwZ4>

4. CUMHURBAŞKANI ADAYLARININ SÖYLEMLERİNDE LGBTİ+ HAKLARININ GÖRÜNMEZLİĞİ

izleme çalışmasında Cumhurbaşkanı adaylarının ve bu süreçteki görünür siyasi aktörlerin LGBTİ+'lara ya da LGBTİ+ haklarına spesifik olarak değindikleri söylemleri analiz ederken aynı zamanda LGBTİ+ haklarına spesifik olarak değinilmeyen, ancak değinilmesi gerektiğini düşündüğümüz söylemler de analiz edilmiştir. Bununla birlikte LGBTİ+ hakları seçim sürecinde olsun veya olmasın bir siyasetçinin pek çok açıdan ele alabileceği bir mesele olduğundan izleme çalışmasının sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesi için bu konuda konu daraltması yapılmıştır. ÜniKuir'in çalışma alanı göz önünde bulundurularak gençlik, ayrımcılık ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında beyan edilen söylemler analiz edilmiş ve tekrara düşülen söylemler çalışmaya dahil edilmemiştir.

a. Recep Tayyip Erdoğan

Recep Tayyip Erdoğan'ın seçim kampanyasının izlendiği süreçte her ne kadar tema olarak belirlenen gençlik ve ayrımcılık konuları hakkındaki beyanlarında LGBTİ+ hakları görünmezliği teknik açıdan tespit edilebilecek olsa dahi; kampanya boyunca Erdoğan'ın LGBTİ+ hakları aleyhine tutumu net bir şekilde anlaşıldığından bu analizin yapılması gerekli görülmüştür.

b. Kemal Kılıçdaroğlu

Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu, sosyal medya hesabından, "Birleşeceğiz ve kazanacağız. Ama kime karşı?" başlığı ile yayınladığı videoda mevcut siyasi iktidarın kadınların kazanımlarını hedef aldığına işaret ederken iktidarın benzer motivasyonla saldırdığı LGBTİ+'ların kazanımlarına yönelik aksiyonları hakkında bir açıklama yapmamıştır.⁶⁴

"Saray iktidarı ve onunla yola çıkanlar kadınların en temel haklarını birkaç oy için pazarlık meselesi yapmaya hazır olduklarını gösterdiler. Kadınların en basit kazanımlarını çöpe atmaya kalkıyorlar. Bakın açık konuşalım, oradaki hedef başı kapalı genç muhafazakar kadınlardır. Bu genç kadınları ezmek istiyorlar. Onları kontrol altına almak istiyorlar."

⁶⁴ kilicdarogluk (2023, Mart 20) Birleşeceğiz ve kazanacağız. Ama kime karşı? [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221513/https://twitter.com/kilicdarogluk/status/1637891798558187528?lang=en>

Devamındaki sözlerinde birçok farklı sosyal grubu birleşmeye çağırarak Kılıçdaroğlu, bu sosyal gruplar arasında LGBTİ+'lara yer vermemiştir.⁶⁵

“Türk’ü, Kürt’ü, Sünnisi, Alevisi, başı açığı, başı kapalı, sağcısı, solcusu bu müşterekte birleşmeli. Daha iyi bir yaşam müşteresinde, hakkını alma müşteresinde buluşmalı.”

20 Mart tarihli HDP ziyaretinde HDP Eş Genel Başkanları Pervin Buldan ve Mithat Sancar’la gerçekleştirdiği basın açıklamasında dezavantajlı gruplardan ve haklarına erişimdeki zorluklara vurgu yapan Kılıçdaroğlu, LGBTİ+'ların maruz bırakıldığı hak ihlallerine açıklamasında yer vermemiştir.⁶⁶

“Tüm dezavantajlı gruplar... Bütün bunlarla ilgili de siyaset kurumunun üstüne düşeni yapması lazım. Dezavantajlı grupların görmezlikten gelinmesi, onların haklarının ellerinden alınması gibi bir yaklaşım 21. yüzyılda siyaset kurumuna yakışmaz. Bütün dezavantajlı grupların haklarının teslim edilmesi, onların kentlerde, köylerde, hayatın her alanında özgürce yaşamalarının yollarının açılması gerekir.”

Devamında “demokrasinin kadın erkek eşitliğine” denkleğine vurgu yapılırken “dezavantajlı grupların haklarını teslim edeceğiz” dese de LGBTİ+'lardan spesifik olarak bahsedilmemiştir.⁶⁷

“Hiç kimsenin ötekileştirilmemesi gerektiğine inanıyoruz. Kadın – erkek eşitliğini savunuyoruz. Düşünün, çevreden, iklimden insan haklarına, demokrasiye, yargı bağımsızlığına kadar dezavantajlı grupların haklarının teslim edilmesine kadar, kadın – erkek eşitliğine kadar bu ülkeye demokrasiyi ya getireceğiz ya getireceğiz arkadaşlar.”

Sonrasında kadına yönelik şiddetin ve bunun teşviğinin son bulması hakkındaki açıklama yapsa da LGBTİ+'ların maruz bırakıldığı nefret suçları ve cinayetleri hakkında bir açıklama bulunmamaktadır. Böylece toplumsal cinsiyet eşitliği karşıtı

65 kilicdarogluk (2023, Mart 20) Birleşeceğiz ve kazanacağız. Ama kime karşı? [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221513/https://twitter.com/kilicdarogluk/status/1637891798558187528?lang=en>

66 CHP (2023, Mart 20) CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, HDP Eş Genel Başkanları Buldan ve Sancar’la Ortak Basın Toplantısı Düzenledi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221418/https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-kilicdaroglu-hdp-es-genel-baskanlari-buldan-ve-sancarla-ortak-basin-toplantisi-duzenledi>

67 CHP (2023, Mart 20) CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, HDP Eş Genel Başkanları Buldan ve Sancar’la Ortak Basın Toplantısı Düzenledi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221418/https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-kilicdaroglu-hdp-es-genel-baskanlari-buldan-ve-sancarla-ortak-basin-toplantisi-duzenledi>

cephenin, aynı motivasyonla hem kadınları hem LGBTİ+ları hedef almasına karşın LGBTİ+ karşıtlığına ilişkin bir politika üretilmediği anlaşılmaktadır.⁶⁸

“Kadına şiddetin mutlaka son bulması lazım. Bu konuda toplumun bir duyarlılığı var ve bu duyarlı siyaset kurumunun da kendi kurumunda hissetmesi lazım. Eğer siz kadına yönelik şiddeti şöyle veya böyle teşvik ederseniz, sessiz kalırsanız bu doğru değildir.”

Kemal Kılıçdaroğlu'nun kadın hakları ve kadına yönelik şiddet konusunda belli bir düzeyde politika üretmesine karşı, bu politikalarda LBTİ+ kadınları görmezden gelmesinin (dolayısıyla tüm kadınları natrans ve heteroseksüel saymasının), diğer cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerine yönelik ayrımcılık ve şiddete karşı herhangi bir politika üretmemesinin birden fazla örneği bulunmaktadır. Bunları tek tek analiz etmek yerine, atıf yapmakla yetineceğiz.

- » 24 Mart tarihli tweet⁶⁹
- » “Kadınlar” başlıklı video⁷⁰
- » İlk 100 Günde Yapılacaklar Broşürü⁷¹
- » Kırıkkale Mitinginde kadınların yok sayıldığı ve hakarete uğradığına ilişkin sözler⁷²
- » Liderler FOX programında Cumhur İttifakı bileşenlerinin kadınlara yönelik tutumunu eleştirdiği konuşması⁷³
- » Ülkede yaşanan ekonomik sorunları kadınlar üzerinden değerlendirirken kadınları sürekli anne, ev kadını, eş gibi sıfatlarla ilişkilendirdiği gözlemlenmektedir.⁷⁴

68 CHP (2023, Mart 20) CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, HDP Eş Genel Başkanları Buldan ve Sancar'la Ortak Basın Toplantısı Düzenledi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221418/https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-kilicdaroglu-hdp-es-genel-baskanlari-buldan-ve-sancar-la-ortak-basin-toplantisi-duzenledi>

69 kilicdarogluk (2023, Mart 24) Resim her geçen gün netleşiyor. Biz barışmanın, açık yaraları kapatmanın, makulün, dünya ile rekabetin ittifakını kurduk. Karşımızdaki ittifak gasp edecek kadın hakları üzerinden genişlemeyi seçti. Söyleyeceğim tek şey; kadınları, bilhassa genç kadınları hiç tanıyamadıklandır. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221317/https://twitter.com/kilicdarogluk/status/1639352226517770240?lang=en>

70 BBC (2023, Mart 30) Kılıçdaroğlu, kadınlara seslendi: “Genç muhafazakar kadının kazanımlarını masaya yatırdılar”. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221323/https://www.bbc.com/turkce/articles/cgreen82p81o>

71 Gazete Duvar (2023, 14 Nisan) Kılıçdaroğlu'ndan, 'iktidarımızın ilk 100 gününde yapacaklarımız' broşürü. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221112/https://www.gazeteduvar.com.tr/kilicdaroglundan-iktidarimizin-ilk-100-gununde-yapacaklarımız-brosuru-galeri-1613273>

72 Gazete Duvar. (2023, Mayıs 7). Kılıçdaroğlu'ndan Kırıkkale'de kitlesel miting! #CANLI. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805221145/https://www.youtube.com/watch?v=mgC2ubiKOU4:25>

73 kilicdarogluk (2023, Mayıs 12) FOX TV'de, Liderler FOX'ta programının konuşuyum. [Tweet] <http://web.archive.org/web/20230805220953/https://twitter.com/i/broadcasts/1LyxBqLRBwYJN>

74 Tele1. (2023, Mayıs 10) Kemal Kılıçdaroğlu seçime 4 gün kala TELE1'in konuşu oluyor! (Video) Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805220945/https://www.youtube.com/watch?v=uXKmi6_-

“Bu ülkede hiçbir çocuk yatağa aç girmeyecek. #SanaSöz” başlığıyla 9 Nisan’da sosyal medya hesaplarında paylaştığı videoda “Aile destekleri sigortası gelecek, her evin asgari gelir güvencesi olacak” açıklaması bulunurken bu güvencenin sadece devlet tarafından tanınan evlilik pratiklerine ilişkin olduğu izlenimi edinilmektedir. Böylece Türkiye’de evlilik eşitliğinin olmadığı, buna ilişkin bir vadin de bulunmadığı düşünüldüğünde kuir ailelerin bu destekten yararlanamayacağı anlaşılmaktadır.⁷⁵

Bulgaristan’da düzenlenen iftar buluşmasında Kılıçdaroğlu’nun kimlik, inanç ve yaşam tarzı üzerinden yapılan siyaset hakkındaki açıklamalarında LGBTİ+ları aşığılayan, tehdit eden, kriminalize eden siyasete bir vurgu yapılmamıştır.⁷⁶

“Hiç kimsenin inancını, hiç kimsenin kimliğini, hiç kimsenin yaşam tarzını siyasete alet etmeyelim. Herkes kimliği ile şeref duymalı... Herkesin yaşam tarzı, başımızın üstünde olmalı. Emin olun, yeni bir sayfayı açacağız. Emin olun, yeni bir güzellik sayfasını açacağız ve yolumuza öyle devam edeceğiz. Hiç kimseyi ötekileştirmeden, herkesi kucaklayacağız. O nedenle diyoruz, artık baharlara ihtiyacımız var.”⁷⁷

upU&t=160s 1:49 ve CHP (2023, 9 Mayıs) CHP Lideri ve Cumhurbaşkanı Adayı Kılıçdaroğlu Düzce’de: “Bay Kemal Eşittir Hak, Hukuk, Adalet”. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805220848/> <https://chp.org.tr/haberler/chp-lideri-ve-cumhurbaskani-adayi-kilicdaroglu-duzcede-bay-kemal-esittir-hak-hukuk-adalet>

75 CHP (2023, Nisan 9) CHP Lideri ve Cumhurbaşkanı Adayı Kemal Kılıçdaroğlu: “Bu Ülkede Hiçbir Çocuk Yatağa Aç Girmeyecek, Sana Söz” Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805220824/> <https://chp.org.tr/haberler/chp-lideri-ve-cumhurbaskani-adayi-kemal-kilicdaroglu-bu-ulkede-hicbir-cocuk-yataga-ac-girmeyecek-sana-soz>

76 Gazete Duvar. (2023, Nisan 16) Kemal Kılıçdaroğlu Bulgaristan’da iftar yaptı, söz verdi. (Video). Erişim Linki <http://web.archive.org/web/20230805220611/> <https://www.youtube.com/watch?v=SRu9SVftisc> 12:00

77 Benzer söylem için bkz: 16 Nisan tarihli Tunç Soyer’in moderatörlüğünü yaptığı Değişim Senin Elinde adlı Youtube kanalında gençlerle buluşma: Değişim Senin Elinde (2023, Nisan 16) Gençler Sordu, 13. Cumhurbaşkanı Adayı Kılıçdaroğlu Cevapladı #DeğişimSeninElinde (Video). Erişim adresi: <https://archive.md/DHwwq> 10:00; 22 Nisan, Kars Mitingi: kilicdarogluk (2023, Mayıs 13) Millet Buluşması #Kars [Tweet] Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805220332/> <https://twitter.com/i/broadcasts/1mnGeRoRQYNJX>; 25 Nisan, Burdur Mitingi: CHP (2023, Mayıs 13) Millet Buluşması #Burdur [Tweet] Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805220226/> <https://twitter.com/i/broadcasts/1nAKErQENDOLG>; 29 Nisan, Kayseri Mitingi: CHP-Cumhuriyet Halk Partisi (2023 Nisan 29). MİLLET BULUŞMASI-KAYSERİ 29/04/2023. (Video) Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806101455/> <https://www.youtube.com/watch?v=IDJ7kM6wZ1I&feature=youtu.be> 1:20; 5 Mayıs, Muğla Mitingi: Gazete Duvar (2023, Mayıs 5) Kılıçdaroğlu ve Yavaş’tan Muğla’da kitlesel miting! #CANLI (Video) Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805215821/> https://www.youtube.com/watch?v=EkrFqC1Cn8c&ab_channel=GazeteDuvar; 6 Mayıs, Erzincan Mitingi: Yurttaş TV (2023 Mayıs 6) Kemal Kılıçdaroğlu ve Mustafa Sarıgül’ün tarihi Erzincan miting! Böyle kalabalık görülmedi! (Video) Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805215603/> <https://www.youtube.com/watch?v=u7zfb1Bxbw6:24>; 7 Mayıs, Antalya Mitingi: KRTkulturTV (2023, Mayıs 7) KEMAL KILIÇDAROĞLU VE MANSUR YAVAŞ ANTALYA’DA | Millet Buluşması Antalya KRT. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805215415/> <https://www.youtube.com/watch?v=I62coe2MfUY> 1:13:48; 7

Moda iskelesinde gençlerle buluşan Kılıçdaroğlu partisindeki gençlik ve cinsiyet kotalarından bahsetmiştir. Ancak bu kotaların kullanıldığı alanlardaki kapsayıcılık ve çeşitlilik meselesine dair etkili bir çözüm üretilmiş değildir. Bununla birlikte, LGBTİ+’lar için de özgü bir kota bulunmamaktadır.⁷⁸

“Bizim %20 gençlik kotamız var. Parti Meclisimizin %20’sini gençler oluşturuyor. %30 cinsiyet kotası var. %30’unu kadınlar oluşturuyor. Bu çerçevede yapıyoruz. Bunu siyasi partiler yasasına da girmesini istedik ama reddedildi. Siyasi parti yasasına girseydi o zaman bütün partiler mecburen parlamentoya göndereceği milletvekilleri arasında gençler ve kadınlar olacaktı. Hatta cinsiyet kotası %50 olsun diye bir kanun teklifi verdik ama bu da reddedildi.”

17 Nisan tarihli Beylikdüzü Belediyesi Kadir Gecesi İftarı adlı etkinlikte siyasette kimlik temelli ötekileştirmenin körüklenmesini eleştiren Kılıçdaroğlu, özellikle seçim döneminde siyasetçilerin söylemleriyle en fazla ötekileştirilen grupların başında gelen LGBTİ+’lara yönelik ötekileştirme ve kutuplaştırma siyaseti hakkında bir şey söylememiştir.⁷⁹

“Ülkemizin zenginliğini toplumsal çeşitlilik besler. Ama sanki böyle değilmiş gibi uzun yıllardır çeşitlilik uzlaşılamaz farklılıklar olarak topluma yansıtıldı. Farklılıklara yapılan vurgular toplumu ayırıştıran silahlara dönüştü. Kimlikler üzerinden toplumsal çatışma körüklenerek halk farklı gruplara çekildi. Biz

Mayıs, Kırkkale Mitingi: Yurttaş TV (2023, Mayıs 7) AKP’nin kalesi Kırkkale’de ‘Cumhurbaşkanı Kılıçdaroğlu’ sloganları eşliğinde tarihi miting! (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805215013/https://www.youtube.com/watch?v=4ihe2pLmy-M> 9:13; 9 Mayıs, Bolu Mitingi:Tele1. (2023, Mayıs 9) #CANLI Kemal Kılıçdaroğlu ve Ekrem İmamoğlu Bolu’da milletle buluşuyor! (Video) Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805214835/https://www.youtube.com/watch?v=plqsls17h8Pk> 49:00; 9 Mayıs, Sakarya Mitingi: CHP. (2023, Mayıs 9) CHP Lideri ve Cumhurbaşkanı Adayı Kılıçdaroğlu Sakarya’da: “Devlet Bakidir ve Kimsenin Malı Değildir”. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805214658/https://chp.org.tr/haberler/chp-lideri-ve-cumhurbaskani-adayi-kilicdaroglu-sakaryada-devlet-bakidir-ve-kimsenin-mali-degidir>

78 İmamoğlu, E. (2023, Nisan 17) SAYIN KEMAL KILIÇDAROĞLU İLE GENÇLERİN SORULARINI YANITLADIK. (Video) Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805215036/https://www.youtube.com/watch?v=WgE6uVnCKbw&t=709s&app=yglUna2VtYwWga8SxbMSxw6dkYXJvXJ9sdSBnZW7Dp2xlcmIuIGVrcmVt> 36:00

79 Kılıçdaroğlu, K. (2023, Nisan 17) Beylikdüzü Belediyesi Kadir Gecesi İftarı #İstanbul (Video) Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805213842/https://www.youtube.com/live_chat_replay?continuation=op2wOwRsgL5DaWbSndWVZVtInBPVzUyVlUxwWnIbFVMV3AZy3psaGVHbEdlVXQzRWdCfGybFFkVEV4Ukd0MU1CbIQ2wPkdVFFtkNndHBYMwWxRZRFefJHdDF-NQOFACTUFBJTNEQAFyBggEGAlgAHgB 43:00

*millet ittifakı olarak bu kutuplaşmayı kırmak, ülkemizi kimlik siyasetinden kurtarıp değer odaklı siyaset kültürünü yerleştirmek üzere yola çıktık.*⁸⁰

19 Nisan'da gençlerle buluşan Kılıçdaroğlu, ÜniKuir'in "Üniversiteli ve Genç LGBTİ+ların Seçim Sürecinden ve Seçim Sonrasından Talepleri" adlı seçim bildirgesinde LGBTİ+ların talepleri arasında da bulunan Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) kapatılması hakkındaki soruya şöyle bir cevap verdi.⁸¹

YÖK denen 12 Eylül darbe hukuku ürünü olan kurumu kapatacağız, YÖK olmayacak. Her üniversite kendi rektörünü kendisi seçecek. Mahallenin muhtarını mahalleli seçiyor ama üniversite kendi rektörünü seçemiyor. Akıl alacak şey değil. Demokrasi üniversitede olacak. Kendi rektörünü, kendi dekanını belirleyecek. Öğrencilerin seçime katılma hakkı olacak bizim düşüncemize göre. Üniversitelerin bilimsel özerkliği, yönetsel özerkliği ve mali özerklikleri olacak. Bu üç özellik olmadan bir üniversite üniversite olmuyor. Üniversitelerde çok niteliksiz insanların getirildiğini belli kadrolara taşındığını da gayet iyi biliyorum. Biz bunları da yakından izliyoruz. O konuda endişe etmeyin güzel çalışmalarımız var. Kimin nereye geleceğini nerelere gelmesi gerektiğini aşağı yukarı biliyoruz. Üniversiteleri gerçek anlamda üniversiteler yapacağız."

80 Benzer söylem için bkz: Halil İbrahim Sofrası Buluşması adlı 21 Nisan tarihli Adıyaman'da yapılan etkinlik CHP. (2023, Nisan 21) Halil İbrahim Sofrası Buluşmaları | 21.04.2023 (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805112556/http://www.youtube.com/live_chat_replay?continuation=op2w0wrSGl5DaWtxSndvWVZVnBPVzUyVlUxWWN1bFVMV3AzY3psaGVHbEdlVXQzRWD0Q1RtcGhOM_2cwU0RsRFZSb1Q2cWpkdVFFTkNndENUBXBoTjNnMFNEBERWU0FCTUFBJTNEQAFyBggEgAlgAHgB 09:00; 6 Mayıs, İstanbul Mitingi: Tele1 (2023, Mayıs 6) Kemal Kılıçdaroğlu ve Millet İttifakı Büyük İstanbul Mitingi'nde milletle buluştu! (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805112423/https://www.youtube.com/watch?v=Ylwf7Qun0cQ> 3:58; 7 Mayıs, Kırşehir Mitingi: Cumhuriyet (2023, Mayıs 7). #CANLI Cumhurbaşkanı Adayı Kemal Kılıçdaroğlu'ndan coşkulu Kırşehir miting! <http://web.archive.org/web/20230805112122/https://www.youtube.com/watch?v=quW-XPLRtWo> 4:02; 11 Mayıs, Cumhuriyet'e Mektup yazısı: CHP (2023, Mayıs 11) 13. Cumhurbaşkanı Adayı Kemal Kılıçdaroğlu, Cumhuriyet'e Mektup Yazıp Yurttaşla Seslendi: "Önce Devleti Onaracağız" Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805111931/https://chp.org.tr/haberler/13-cumhurbaskani-adayi-kemal-kilicdaroglu-cumhuriyete-mektup-yazip-yurttasa-seslendi-once-devleti-onaracagiz>; 11 Mayıs, Bursa Mitingi: kildaroglugluk (2023, Mayıs 11) Millet Buluşması | Bursa #Haydi. [Tweet] Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805111741/https://twitter.com/i/broadcasts/1YpKkgvjVAoKj>;

81 Akpolat, R. (2023, Nisan 19) SAYIN KEMAL KILIÇDAROĞLU İLE BİRLİKTE GENÇLERLE BULUŞTUK. (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805111552/https://www.youtube.com/watch?v=O1lUnmWuf_o&feature=youtu.be 31:00

Nevşehir'deki 26 Nisan tarihli mitingde birçok farklı sosyal grubun kendisinin iktidara gelmesiyle kazanacağı vurgusunu yaparken bu gruplar arasında LGBTİ+'lar yer almamıştır.⁸²

“Evet, hiç endişe etmeyin, birleşe birleşe kazanacağız. Beraber kazanacağız. Türkiye kazanacak, gençler kazanacak, kadınlar kazanacak, engelliler kazanacak, işçisi, köylüsü, emeklisi, memuru, herkes kazanacak. Herkesin kazandığı bir Türkiye. Hiç kimsenin zarar etmediği bir dünyayı yeniden inşa edebiliriz.”

c. Sinan Oğan

21 Mart tarihli tweetinde kapsayıcı olduklarına vurgu yapmayı amaçlayan Oğan, farklı sosyal grup öznelininin siyasette temsiliyetini sağlayacağını taahhüt ederken bu gruplar arasında LGBTİ+'lar bulunmamaktadır.⁸³

“Biz cumhurbaşkanı yardımcısı olarak bir engelli vatandaşımızı belirleyeceğiz. İlk belirlediğimiz cumhurbaşkanı yardımcısı kadın bir siyasetçimiz Sevda Özbek'tir. Bunun yanında gençlerimizden de cumhurbaşkanı yardımcısı atayacağız. Gençlerimiz, engelli vatandaşımız, kadınlarımız siyasette yer bulmalıdır!”

28 Mart'ta Ankara'da düzenlediği basın toplantısında gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulunan Oğan, Cumhurbaşkanlığı'nın 6284 Sayılı Kanun ve genel olarak kadın haklarına karşı tutumunu eleştirirken aynı ittifakın LGBTİ+'lara karşı sarf ettiği ötekileştirici söylemlere bir açıklama getirmemiştir.⁸⁴

“Bir tarafta Türk kadınlarının haklarını kısıtlamaya çalışan bir kitle var ama öte yanda da Türk kadınlarının sokaklarda özgürce gezmesine engel olan 13

82 CHP - Cumhuriyet Halk Partisi (2023, Nisan 26). MİLLET BULUŞMASI - NEVŞEHİR 26/04/2023. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805111447/https://www.youtube.com/watch?v=RGvXGGJPqk8&feature=youtu.be> 52.56-53.15

83 Drsinanogan (2023, Mart 21) Biz cumhurbaşkanı yardımcısı olarak bir engelli vatandaşımızı belirleyeceğiz. İlk belirlediğimiz cumhurbaşkanı yardımcısı kadın bir siyasetçimiz Sevda Özbek'tir. Bunun yanında gençlerimizden de cumhurbaşkanı yardımcısı atayacağız. Gençlerimiz, engelli vatandaşımız, kadınlarımız siyasette yer bulmalıdır! | 21 Mart 2023, @FOXhaber #ÇalarSaat @karagozilker Dr. Sinan Oğan ATA İttifakı Cumhurbaşkanlığı Adayı #OAnGeliyor #birimzanyeter. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805111236/https://twitter.com/DrSinanOgan/status/1638077349747998720>

84 ANKA (2023, Mart 28). Sinan Oğan, Cumhurbaşkanı Seçiminin 2. Tura Kılması Halinde Kime Destek Vereceklerini Açıkladı: “Cehennemin Kapılarını Kapatmanın Zamanı Gelmiştir”. Erişim adresi: <https://archive.md/O2jPq>

milyon civarında bir kitle var. Bu 13 milyonluk Türk örf, gelenek ve adetleriyle bağdaşmayan bu kitlenin Türk kadınlarına ne denli bir tehdit olduğunu neden bir defa olsun dilinize getiriyorsunuz?”

Aynı toplantıda kadın haklarına yönelik alınan gerici aksiyonlara vurgu yaparken yine benzer bir durumu tecrübe eden LGBTİ+’lar bu tartışma içerisinde yer almamıştır:⁸⁵

“Gençler nefes alamıyor, kadınlar kendisini rahat hissedemiyor. Türk kadınının haklarını kısıtlamaya çalışan bir kitle var, diğer taraftan kadınların rahatça gezmesine engel olan bir kitle var.”

2 Nisan tarihinde TV100 Pazar Siyaseti programına konuk olan Oğan, İstanbul Sözleşmesi hakkındaki düşüncelerini açıklarken, Türkiye’nin sözleşmeden çekilme gerekçesinin önemli bir kısmını sözleşmenin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığını yasaklaması olmasına rağmen LGBTİ+ haklarına ilişkin bir beyanda bulunmamıştır. Aynı zamanda siyasette eşit temsile değinirken, meseleyi kadın erkek eşitliği düzeyinde ele almıştır:⁸⁶

“İstanbul Sözleşmesi’ni çok önemsiyorum. Biz kadın haklarını geriye değil bir adım daha ileriye götüreceğiz. Biz o anlamda kadınlara siyasette daha çok yer tanınmasını, %3-%5 gibi kotalarla değil, yani eşit derecede (istiyoruz). Türkiye’de %49-%51 işte ne kadar kadın eşitliği varsa siyasete bir bakıyorsunuz hepsi bıyıklı. Yani onu kaldırmaya çalışmayı düşünüyorum.”

Aynı programdan kesit paylaştığı 2 Nisan tarihli tweetinde ise İstanbul Sözleşmesi ve kadın hakları bağlamında eşit yurttaşlık vurgusu yaparken LGBTİ+’ların eşitliğinden bahsetmemiştir:⁸⁷

85 ANKA (2023, Mart 28). Sinan Oğan, Cumhurbaşkanı Seçiminin 2. Tura Kalması Halinde Kime Destek Vereceklerini Açıkladı: “Cehennemin Kapılarını Kapatmanın Zamanı Gelmiştir”. Erişim adresi: <https://archive.md/O2jPq>

86 Oğan, S. (2023, Nisan 2). 02.04.2023 Tv100 Pazar Siyaseti | Kadınlarımızın haklarını ileriye taşıyacağız! #seçim. (Video) Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805110815/https://www.youtube.com/watch?v=VJEzca3__pQ&ab_channel=SinanO%C4%9Ffan

87 Drsinanogan (2023, Nisan 2) Sevgili kadınlar, Sizlerin, eşit şartlarda yaşayacağı toplumu inşa etmek için çalışacağız. Haklarınızı destekleyen İstanbul Sözleşmesi’nin yeniden tarafı olacağız. Kadın hakları, insan haklarıdır! #OAnGeliyor. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805110708/https://twitter.com/DrSinanOgan/status/1642576884696268801?lang=en>

“Sevgili kadınlar, Sizlerin, eşit şartlarda yaşayacağı toplumu inşa etmek için çalışacağız. Haklarınızı destekleyen İstanbul Sözleşmesi'nin yeniden tarafı olacağız. Kadın hakları, insan haklarıdır!”

19 Nisan'da Habertürk TV'ye konuk olan Oğan, Türkiye'de yaşayan, sayıları 13 milyonu bulduğunu iddia ettiği mültecileri geri gönderme vaadini kampanya sürecinde sıklıkla dile getirmiştir. Oğan, bu politikası sayesinde kadınların ve kız çocuklarının sokaklarda güvende olacağını iddia ederken, bahsi geçen grup içerisinde yer alan LGBTİ+'ların, kadınların ve çocukların geri gönderilmesi halinde yaşayabilecekleri tehlike, korku ve zulüm hakkında bir öngörüsünün ve politik kaygısının bulunmadığı anlaşılmaktadır:⁸⁸

“Türkiye'deki 13 milyonu (Suriye, Irak, İran, Afganistan, Pakistan ve diğer ülkelerden gelen mültecileri kastediyor) çekip aldığınızda, bizim böyle bir vaadimiz ve iddiamız var...Kadınlarımız genç kızlarımız daha rahat hissedecek kendilerini sokaklarda.”

24 Nisan'da yayınlanan Mevzular Açık Mikrofon 11. bölümünde Cumhurbaşkanı adayları Sinan Oğan, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılığın karşısında olunmasını vurgularken diğer adaylarda olduğu gibi LGBTİ+ kadınların varlığını görmezden gelmiş ve benzer arka plandan güç alan LGBTİ+'lara yönelik şiddet ve ayrımcılığa ilişkin bir beyanda bulunmamıştır:⁸⁹

“Türkiye'de kadın cinayetleri, kadınlara yönelik ayrımcılıklar bunların hepsinin karşısında olmalı ama sözde değil gerçekten karşısında olmalı, uygulamada karşısında olmalı.”

Aynı yayında birçok dezavantajlı grup hakkında “inanılmaz projeleri” olduğunu vurgulayan Oğan, LGBTİ+'lar hakkında benzer bir projeden bahsetmemiştir:⁹⁰

“O yüzden de bizim kadın, çocuk, dezavantajlı gruplar (engelli örneği verildi) inanılmaz projelerimiz var ve inanılmaz koruyucu olacağız.”

88 Habertürk (2023, Nisan 19). ATA İttifakı Cumhurbaşkanı Adayı Dr. Sinan Oğan: 20 bin Suriyeli olsa sorun etmedik. 6-7 milyon Suriyeli var. Suriyeli kadının doğurganlık hızı 5.3'e çıkıyor. Türkiye'deki kadının doğurganlık oranı 1.3. Türkiye'de 13 milyon göçmen var. Önemli kısmı kaçak. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805110326/https://twitter.com/i/status/1648784609897742336>

89 BaBaLa TV (2023, April 24). Mevzular Açık Mikrofon 11. Bölüm I Cumhurbaşkanı Adayı Sinan Oğan (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805110134/https://www.youtube.com/watch?v=jE93CkM-pXl 42:00>

90 BaBaLa TV (2023, April 24). Mevzular Açık Mikrofon 11. Bölüm I Cumhurbaşkanı Adayı Sinan Oğan (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805110134/https://www.youtube.com/watch?v=jE93CkM-pXl 43:00>

d. Muharrem İnce

29 Mart tarihinde Millet İttifakı Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu ile ortak basın açıklaması gerçekleştiren İnce, tıpkı rakibi Sinan Oğan gibi mültecilerin geri gönderileceği vaadinde bulundu. Böylece aralarında LGBTİ+'ların, kadınların ve çocukların da bulunduğu mültecilerle ilgili herhangi bir politik kaygısının olmadığı anlaşılmaktadır:⁹¹

“İlkelerimiz çok nettir: Biz kadın hakları konusunda çok kararlıyız, asla geri adım atmıyoruz. Biz, Türkiye’de yine mültecilerin gönderilmesi, sığınmacıların gönderilmesi konusunda çok kararlıyız.”

17 Nisan’da Mevzular Açık Mikrofon 10. bölümüne konuk olan İnce, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ayrımcılık ve şiddet temelli hak ihlallerine örnek verdiği sözlerinde LGBTİ+'lara yer vermemiştir:⁹²

“Açılmayan üniversiteler, yapılamayan tarım, korunamayan sokaklarda öldürülen kadınlarımız, korunamayan çocuklarımız, ümidini kaybetmiş gençlerimiz, yurtdışına gitmek isteyen doktorlarımız, itibarı düşük pasaportumuz, et yiyemeyen çocuklarımız, çürük binalarımız, liyakatsiz yöneticilerimiz bu bizim kaderimiz olamaz.”

Aynı programda vaatleri arasında “İstanbul Sözleşmesi’ni seçilirse 48 saat içinde onaylayacağını” sayan İnce, Türkiye’nin sözleşmeden çekilme gerekçesinin önemli bir kısmını sözleşmenin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığını yasaklaması olmasına rağmen LGBTİ+ haklarına ilişkin bir beyanda bulunmamıştır.⁹³

Zanka TV Genel Yayın Yönetmeni Ferit Atay soruları yanıtladığı 22 Nisan tarihli programda toplumdaki kutuplaşmaya vurgu yapan İnce, birçok farklı kutuplaşma

91 İnce, M. (2023, Mart 29). Millet İttifakı Cumhurbaşkanı Adayı Kemal Kılıçdaroğlu ile Ortak Basın Açıklaması (video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805110118/https://www.youtube.com/watch?v=89JfNn-fa8Y> 2:00

92 BaBaLa TV (2023, April 17). Mevzular Açık Mikrofon 10. Bölüm I Cumhurbaşkanı Adayı Muharrem İnce (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805105352/https://www.youtube.com/watch?v=LIXn9s39nIs&feature=youtu.be> 1:00:00

93 BaBaLa TV (2023, April 17). Mevzular Açık Mikrofon 10. Bölüm I Cumhurbaşkanı Adayı Muharrem İnce (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805105352/https://www.youtube.com/watch?v=LIXn9s39nIs&feature=youtu.be> 2:46:00

sebebinden bahsederken cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli kutuplaştırma pratiklerine konuşmasında yer vermemiştir:⁹⁴

“Önce bu toplumu barıştırmamız lazım yani Cumhuriyet kurulalı yüz yıl olmuş hala birbirimize etnisitelerimizi, mezheplerimizi, yaşam şekillerimizi ne dayatmaya kalkalım; ne zorlamaya kalkalım; ne ayıplayalım; önce toplumu bir barıştıralım.”

Muharrem İnce'nin Twitter hesabında 2 Mayıs'ta “Farklılıklarımız” başlığıyla yayınladığı yazıda birçok farklılığa vurgu yapılırken cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği çeşitliliğine bu içerikte de yer verilmemiştir:⁹⁵

“Türkiye’de var olan her etnik köken, her inanışa, her mezhebe eşit mesafe...”, Genç cumhuriyet, vatandaşlarına sunduğu fırsat eşitliğinin neticesini her bölgeden, her toplumsal sınıftan, her etnik kökenden, her mezhepten evlatlarının;...”, “...Cumhuriyetimizin 100. Yılında yapılması gereken Devleti vatandaşları arasındaki din, mezhep, inanç, etnik köken ve benzeri farklılıklara karşı körleştirmektir.”, “..Cumhurbaşkanı seçilirse hiç kimse etnik kökenine, mezhebine, inancına veya inançsızlığına göre pozisyon alıp menfaat sağlayamayacak.”

5 Mayıs'ta NTV Ahmed Arpat'la yapılan programda, kamudaki rütbe ve yükselme pratiklerindeki ideal yapıyı açıklarken cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli ayrımcılık yapılmamasına dair bir ilkeye yer vermemiştir.⁹⁶

“..mesela kamuda yükselmede hiç etnisitesine, mezhebine, cinsiyetine, kılık kıyafetine, tercihlerine bakılmaksızın kamuda yükselmeğe inanmalı devlete saygı duymalı...”

94 Zanka TV. (2023, Nisan 22). MUHARREM İNCE İLE CANLI YAYIN! TÜM ELEŞTİRİLERE SON NOKTA! ŞOK ANKET SONUÇLARI! ADAYLARI UYARIYORUM! (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805105258/https://www.youtube.com/watch?v=DCAcEHU-9no&ab_channel=ZankaTV

95 Vekilince (2023, Mayıs 2). Farklılıklarımız. [Tweet] Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805105240/https://twitter.com/vekilince/status/1653328911290212361?s=20>

96 İnce, M. (2023, Mayıs 5) NTV ekranlarında Ahmed Arpat'ın sorularını yanıtlıyorum (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805105056/https://www.youtube.com/watch?v=rbCOzdsRi8s&ab_channel=Muharrem%c4%B0NCE

Tablo 1. Cumhurbaşkanı Adaylarının Söylemlerinin LGBTİ+ Hakları Bağlamında Analizi

Adaylar	Miting, Buluşma, Basın Açıklaması, Konuk Olunan Program Sayısı	İncelenen Sosyal Medya Hesapları	TRT Seçim Propaganda Konusması	Hak Temelli Söylem	Hedef Gösterme/ Ötekileştirme/ Nefret Söylemi
Recep Tayyip Erdoğan	139	TikTok, Instagram, Twitter	Ayrımcı söylem	0	57
Kemal Kılıçdaroğlu	91	TikTok, Instagram, Twitter	LGBTİ+’lar yer almadı.	0	0
Sinan Oğan	77	TikTok, Instagram, Twitter	LGBTİ+’lar yer almadı.	0	1
Muharrem İnce	31	TikTok, Instagram, Twitter	LGBTİ+’lar yer almadı.	1	0

5. CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ AÇISINDAN ÖNEMLİ SİYASİ AKTÖRLERE İLİŞKİN BULGULAR

2023 Cumhurbaşkanlığı seçimleri sürecinde kurulan siyasi parti ittifakları, kamuoyunun ilgi duyduğu siyasetçiler ve yapılacak seçimlere tarihsel önem atfedilmesi karşısında Cumhurbaşkanı aday olan kişilerin yanı sıra başka siyasi aktörler de kamuoyu tarafından dikkatle takip edilmiştir. Bunların bir kısmı Cumhurbaşkanı aday adayı olup yürüttükleri siyasette LGBTİ+ haklarına anlamlı bir yer verdiği bilinen kişiler olduğu için; bir kısmı ise ismi geniş çevrelerce Cumhurbaşkanı adayı olarak önerilen ancak Cumhurbaşkanı adayı gösterilmeyip Cumhurbaşkanı yardımcısı adayı olarak ilan edilen kişilerdir. Yukarıda bulguları açıklanan izlemeye paralel olarak bu kişilerin de LGBTİ+'lara ya da LGBTİ+ haklarına spesifik olarak değindikleri söylemleri takip edilerek analiz edilmiştir.

a. Fatih Erbakan

Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Fatih Erbakan'ın, 2 Mart 2023 tarihinde partisinin sosyal medya hesabı aracılığıyla Cumhurbaşkanlığı adaylığı ilan edilmiştir.⁹⁷ Erbakan'ın yasal olarak gereken 100 bin imzayı topladıktan sonra aday olmaya hak kazanacağı belirtilmiştir. İl ve İlçe Seçim Kurullarında yurttaşların Cumhurbaşkanı adayı olarak görmek istediği kişiler lehine imza verdikleri süreç henüz tamamlanmadan ve Erbakan yeterli imza sayısına ulaşmadan önce 24 Mart 2023 tarihinde adaylıktan çekildiğini ve Recep Tayyip Erdoğan'ı desteklediğini açıklamıştır.

Görsel: yenidenrefahpartisi.org.tr

Erbakan, seçim kampanyası süresince katıldığı 65 miting, açılış töreni, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında LGBTİ+'lara yönelik 57 düşmanlaştıran, hedef gösteren, ayrımcı veya

⁹⁷ *refahpartisi* (2023, Mart 2). *Cumhurbaşkanı adayımız Dr. Fatih Erbakan'dır!* [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805102628/https://twitter.com/rprefahpartisi/status/1631374383536062464?s=20>

nefret içerikli söylem üretmiştir. Dolayısıyla Erbakan'ın neredeyse her faaliyetinde LGBTİ+ karşıtı politikalarını beyan ettiği, tıpkı Erdoğan gibi seçim kampanyasının ana hatlarından biri olarak belirlediği anlaşılmaktadır. Erbakan, Erdoğan'ın aksine LGBTİ+ haklarını geriletmek ve hak savunuculuğunu engellemek amacıyla önerdiği somut adımları da açıklamıştır.

Fatih Erbakan, Cumhurbaşkanı adaylığını (esasinda teknik olarak aday adaylığı) açıkladıktan sonra yaptığı ilk konuşmalarda, Türkiye'nin tarafı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin yargı yetkisi tanınan denetim organı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarını eleştirmiştir:

“Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin birtakım kararları adalete uygun değil. Biz neden kayıtsız şartsız teslim olalım... Maalesef işte bu eşcinsel nikahla ilgili kararları var. İngiltere'de nikah memuru eşcinsel çiftin nikahını kıymıyor belediye kendisini işten uzaklaştırıyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nikah memurunu haksız buluyor senin eşcinsel nikahı kıyman lazımdı diyor.”

Erbakan, konuşmalarında LGBTİ+'ların hak taleplerini dile getirmesini ve örgütlenmesini meşru olmayan faaliyetler olarak gördüğünü birçok kez açıklamıştır. LGBTİ+'ların kimliklerinin kamusal alanda görünür olmasına karşı çıkmış, özel alanda kalması gerektiğini savunmuştur:

“LGBT'nin propagandasının yapılmasının, normalleşmeştirilmesi, örgütlendirilmesi bunlara karşıyız ve devletin bu noktada herhangi bir açık kapı bırakması, destek olması... Yoksa özel hayatın kapalı kapılar ardında, dört duvar içerisinde yaptıkları herhangi bir şeye zaten müdahale edilmesini istemeyiz.”

11 Nisan'da Afyonkarahisar'da yaptığı konuşmada Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun adaylığı öncesinde LGBTİ+ hakları lehine sarf ettiği beyanları eleştirmiş ve Millet İttifakı'nın bu tutumu nedeniyle partisinin Cumhuriyet İttifakı'na katıldığını belirtmiştir:⁹⁸

“Bizzat Cumhurbaşkanı adaylarına röportajda soruluyor; deniliyor ki efendim LGBT Türk aile yapısına zarar verir mi? Cumhurbaşkanı adaylarının cevabı

98 Haber1 (2023, Nisan 11) Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Fatih Erbakan, Afyonkarahisar'da konuştu. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805102522/https://www.haber1.com/guncel/yeniden-refah-partisi-genel-baskani-fatih-erbakan-afyonkarahisarda-konustu/>

'ne münasebet efendim neden versin öyle bir şey olmaz' diyor.⁹⁹ Şimdi bu zihniyete, bu zihniyette olan masaya, bir bloğa Türkiye'yi nasıl teslim edebiliriz? Sadece onlar mı hayır CHP'nin Bursa Nilüfer Belediyesi belediye bünyesinde LGBT merkezi açıyor. Bu LGBT merakı nereden geliyor? Gelir gelmez İstanbul sözleşmesini geri getireceğim diyor. İstanbul sözleşmesinin maddelerinden bir tanesi zaten size söylesem yeter. Sözde namus kavramının kökünü kazıyacağız diyor. Biz Yeniden Refah Partisi olarak ülkemizin ve milletimizin böyle bir zihniyete sahip yedili masaya teslim edilmemesi için Cumhur İttifakı'nın yanında yer aldık. İnşallah Afyonkarahisarlılarla aziz milletimiz yedili masaya gereken cevabı 14 Mayıs'ta, sandıkta verecektir.¹⁰⁰

14 Nisan'da partisinin milletvekilleri aday tanıtım toplantısında konuşan Erbakan, konuşmasının pek çok yerinde LGBTİ+ haklarına karşı duran beyanlarda ve taahhütlerde bulunmuştur. Partisinin Cumhur İttifakı'na katılmasında LGBTİ+ karşıtı politikalar üreten tarafın seçimi kazanması arzusunun yattığını ifade etmiştir:¹⁰¹

"İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması noktasında, LGBT sapkınlığa karşı uyanık olunması noktasında Yeniden Refah Partimizin mücadelesinin, muhalefetinin çok büyük etkisi, çok olumlu etkisi oldu... Yedili masanın ülkeyi uçuruma sürüklemesine müsaade edemedik Yeniden Refah Partisi olarak. Gelir gelmez İstanbul Sözleşmesi'ni geri getireceğiz diyen bir zihniyetin, LGBT son derece normaldir, Türk aile yapısına bir zarar vermez diyen bir zihniyetin iktidara gelmesine vesile olursanız bunun vebalini nasıl ödeyeceksin?"

16 ve 17 Nisan tarihlerinde katıldığı televizyon programlarında Millet İttifakı adaylarının LGBTİ+ haklarını reddetmeyen duruşuna karşı çıkmaya devam etmiştir:¹⁰²

99 Erbakan, 2021 yılında yapılan bir röportajdan bahsetmektedir: Kaos GL (2021, Nisan 14) Kılıçdaroğlu'ndan "LGBTİ aile yapısını bozar mı" sorusuna yanıt: İlgisi yok, niye aile yapısını bozsun? Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805102409/https://kaosgl.org/haber/kilicdaroğlu-ndan-lgbti-aile-yapisini-bozar-mi-sorusuna-yanit-ilgisi-yok-niye-aile-yapisini-bozsun>

100 Benzer söylemler için bkz: Bingöl Mitingi (Yeniden Refah Partisi (2023, Mayıs 5) #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Bingöl'de. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805091814/https://www.youtube.com/watch?v=svSo2TdnWY>)

101 Gazete Duvar (2023, Nisan 13). Yeniden Refah Aday Tanıtım Toplantısı'nda Fatih Erbakan konuşuyor #CANLI (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805101944/https://www.youtube.com/watch?v=0lfrEB5NsBY&t=2582s>

102 <http://web.archive.org/web/20230805101715/https://www.google.com/url?q=https://twitter.com/i/broadcasts/1MnGnpZjDEBxO&sa=D&source=editors&ust=1687863554021721&usq=AOvVa w0t-eZGtQU-iBNbrRYHqDVE> ve Erbakan Shots (2023, Nisan 16) Dr. Fatih Erbakan, CNNTÜRK TV'de Göksu Öngören Özgür'ün sunduğu 'Ne Oluyor?' programına konuk oldu (Video). Erişim adresi: <http://>

“Millet İttifakının Cumhurbaşkanı Adayı Kemal Kılıçdaroğlu'nun LGBT'yle ilgili açıklaması ‘Türk aile yapısına zarar vermez, ne münasebet neden zarar versin?’, Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayı Sayın İmamoğlu'na röportajda diyorlar ki ‘Eşcinsel evlilikleri nasıl görüyorsunuz?’, ‘Gayet doğal, normal bir şey ama toplum buna hazır değil’ diyor.”¹⁰³

Erbakan, partisinin meclise girmesi durumunda LGBTİ+ karşıtı politikaları artırmak ve kurumsallaştırmak için mücadele edeceğini seçim sürecinde birçok kez dile getirmiştir.¹⁰⁴ Yine partisinin mecliste değilken dahi hükümetin LGBTİ+ karşıtı adımlar atmasına vesile olduklarını ve bu meselenin partisinin ana hatlarından birini oluşturduğunu birçok kez ifade etmiştir:¹⁰⁵

22 Nisan'da Habertürk'te katıldığı programda partisi gibi milli görüş çizgisinden gelen Saadet Partisi'nin ve Millet İttifakı üyesi diğer muhafazakar partilerin İstanbul Sözleşmesinden yana olan ve LGBTİ+ haklarına karşı çıkmayan siyasi partilerle

web.archive.org/web/20230805101343/https://www.youtube.com/watch?v=Su9ZlJdDl_o&ab_channel=ErbakanShorts

103 Benzer ifadelerle başka konuşmalarında da yer vermiştir: Gaziantep Mitingi (Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29). #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Gaziantep Buluşmamızda konuşuyor. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805092142/https://www.youtube.com/watch?v=70_LkoFyIBY); Kütahya Mitingi (KÜTAHYA HABERCİM (2023, Mayıs 6). Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı DR. Fatih Erbakan Kütahya da Halka Seslendi (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093830/https://www.youtube.com/watch?v=ptBCfIyqdl0>); İstanbul Mitingi (Yeniden Refah Partisi (2023, Mayıs 13). #Canlı | İstanbul Mitingimiz Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan'ın katılımıyla gerçekleştiriliyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805090317/https://www.youtube.com/watch?v=VkvXKBqewU&t=1519s>); Konferans Kaydı (Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil (2023, Mayıs 12). KADİM TOPRAKLARIMIZIN GELECEĞİ KONULU KONFERANS (Video). Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=Cziv4uaJZko>)

104 Anadolu Ajansı (2023, Nisan 18) Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Erbakan, Bursa Aday Tanıtım Toplantısı'nda konuştu Açıklaması. Erişim adresi: <https://www.sondakika.com/politika/haber-yeniden-refah-partisi-genel-baskani-fatih-15778016/>; Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 24) Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan #Kayseri'de (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805100737/https://www.youtube.com/watch?v=Be2oO7mua8o>

105 Anadolu Ajansı (2023, Nisan 18) Fatih Erbakan partisinin Gaziosmanpaşa Seçim İrtibat Bürosu açılışında konuştu Açıklaması. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805100542/https://www.sondakika.com/haber/haber-yeniden-refah-partisi-genel-baskani-fatih-15777456/>; Anadolu Ajansı (2023, Nisan 16) Fatih Erbakan, partisinin İstanbul'daki aday tanıtım toplantısında konuştu. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805095952/https://www.sondakika.com/haber/haber-fatih-erbakan-partisinin-istanbul-daki-aday-15771260/>; Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29) Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Şanlıurfa mitingimizde konuşuyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093021/https://www.youtube.com/watch?v=XHWZI8QTc1M>; Kocaeli Mitingi; Tokatlılar Derneği Buluşması (Yeniden Refah Partisi (2023, Mayıs 7) #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Tokatlılarla buluşuyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806101109/https://www.youtube.com/watch?v=erDTZCCYSS0>)

hareket etmesini eleştirerek bu politikanın milli görüşle bağdaşmadığını iddia etmiştir:

“İstanbul Sözleşmesini geri getirecekler, LGBT ile ilgili yaklaşımları ortada, bütün bunları ortaya koyduğunuz zaman böyle bir 7’li masanın iktidar olmasına vesile olması Saadet Partisi’nin, milli görüşle uzaktan yakından ilgili olmayan bir yaklaşım. Böyle bir yaklaşım içerisindeki partinin de halen daha bu görüşlerle taban tabana zıt olan, bunlara karşı mücadele etmiş Erbakan Hocamızın resmini, ismini kullanması bizi gerçekten de rahatsız ediyor.”¹⁰⁶

25 Nisan’da Kayseri’de yaptığı konuşmada Rusya’nın LGBTİ+ hakları karşıtı yasalarını ve uygulamalarını emsal göstererek muhalefet partilerinin bazı isimlerinin hak temelli beyanlarını ve eylemlerini eleştirmiştir:

“70 sene komünizmin altında kalmış olan Rusya, çok önemli bir kısmı atesiz olmuş Rusya eşcinselliğe savaş açıyor, eşcinsellik propagandası yapılmasını yasaklıyor, yasaya yazıyor ‘evlilik kadınla erkeğin birbiriyle evlenmesiyle oluşan bir müessesedir’. Rusya bile eşcinsellikle mücadele ediyor, bizim 7’li masanın aklı evveleri LGBT propagandası yapmaya çalışıyor. Sayın Cumhurbaşkanımızın da zaman zaman söylediği gibi bunlar LGBT’ci. HDP de LGBT’ci. LGBT’ye karşı bir miting yapıldı, akşamına HDP genel merkezinden açıklama yapılıyor. Bu bir nefret suçudur, bunu kabul etmiyoruz, LGBT’ye kimse karşı çıkamaz diyor. İYİ Parti’nin genel başkan yardımcısı geçen sene Amerika’daki LGBT yürüyüşüne katılıyor burada LGBT’lilerle beraber muhteşem bir gün yaşıyoruz diyor. CHP desen hepten LGBT’ci... Ben size ne dedim? Dedim ki biz ülkemizi, milletimizi, yeni nesillerimizi, ailemizi, geleceğimizi korumak için bu 7’li masaya engel olmak için cumhur ittifağında yer aldık dedim. İşte sebebi burada.”¹⁰⁷

106 Benzer söylem için bkz: Ülke TV Yayını, 3 Mayıs.

107 Cumhurbaşkanının “LGBT’ci söylemine katıldığını birçok kez ifade etmiştir: Şanlıurfa Mitingi (Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29) Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Şanlıurfa mitingimizde konuşuyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093021/https://www.youtube.com/watch?v=XHWZ18QTc1M>); Gaziantep Mitingi (Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29). #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Gaziantep Buluşmamızda konuşuyor. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805092142/https://www.youtube.com/watch?v=70_LkoFyIBY); Beyaz TV Yayını, 30 Nisan (Beyaz TV (2023, Nisan 30) Akılda Kalsın 30 Nisan 2023 / Fatih Erbakan (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805094937/https://www.youtube.com/watch?v=G3mccce0ngfg>); Elazığ Mitingi; Kocaeli Mitingi; İstanbul Mitingi.

Yine 25 Nisan'da Karag m r k'te yaptığı konuşmada LGBT lobilerinin olduğunu savunmuş ve devlet tarafından terör  rg t  olarak tanımlanmış olan gruplarla LGBTİ+'ların birlikte hareket ettiğini söylemiştir:¹⁰⁸

*"7'li masaya destek olan kesimler kimler bunlar baktığımız zaman. PKK yöneticileri, FETÖ yöneticileri, aynı zamanda LGBT lobileri, LGBT destekçileri. Bunların karşı çıktığı bir yapıya bizim destek olmamız lazım, bunların destek olduğu bir yapıya da bizim karşı çıkmamız lazım."*¹⁰⁹

K  k kmece'de yaptığı konuşmada ise toplumsal cinsiyet eşitliği kavramına ve İstanbul Sözleşmesine karşı çıktıklarını bir kez daha ifade etmiştir:¹¹⁰

"Toplumsal cinsiyet eşitliği diye bir Şey tutturmuŐlar. Bütün devlette, bütün toplumda toplumsal cinsiyet eşitliğini hakim kılacağız. Nedir bu toplumsal cinsiyet? Kadın, erkek ve  c nc  cins. Cinsiyet demiyorum, toplumsal cinsiyet diyorum. Bu kavramın içerisinde eşcinsellik de var. Allah fırsat vermesin. İktidar olur olmaz başka bir derdimiz kalmamıŐ gibi ilk işimiz İstanbul Sözleşmesini geri getirmek olacak diyor."

Erbakan, Cumhurbaşkanı adayı Kılıçdaroğlu'nun ve CHP'nin LGBTİ+ haklarına karşı çıkmaması durumunda Anadolu'dan oy alamayacağını iddia ederek muhalefet

108 Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 28) Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Karag m r k Seçim Koordinasyon Merkezimizin açılıŐını yapıyor (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805094526/https://www.youtube.com/watch?v=W1d2LKJa8Gw&t=1s>

109 Benzer söylemleri başka konuşmalarında da yer vermiştir: Şanlıurfa Mitingi (Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29) Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Şanlıurfa mitingimizde konuşuyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093021/https://www.youtube.com/watch?v=XHWZ18QTc1M>); Gaziantep Mitingi (Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29). #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Gaziantep Buluşmamızda konuşuyor. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805092142/https://www.youtube.com/watch?v=70_LkoFy1BY); Trabzon Mitingi (KÜTAHYA HABERCİM (2023, Mayıs 6). Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı DR. Fatih Erbakan Kütahya da Halka Seslendi (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093830/https://www.youtube.com/watch?v=ptBCFfyqldo>); Kütahya Mitingi (KÜTAHYA HABERCİM (2023, Mayıs 6). Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı DR. Fatih Erbakan Kütahya da Halka Seslendi (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093830/https://www.youtube.com/watch?v=ptBCFfyqldo>);  lke TV Yayını, 3 Mayıs ( lke TV. (2023, Mayıs 4) Saadet Partisi Milli GörüŐten Nasıl UzaklaŐtı? Fatih Erbakan ÜLKE TV'de Anlattı (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805093644/https://www.youtube.com/watch?v=WZtT_tKv6h4); İstanbul Mitingi.

110 Yeniden Refah Partisi. (2023, Nisan 27). Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan K k kmece Seçim Koordinasyon Merkezimizi açıyor! (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093537/https://www.youtube.com/watch?v=d0AspAS3CQA>

partilerinin az oy alabildiği bölgelerde oy alabilmesinin ön koşulunun LGBTİ+ karşıtı politikalar olduğunu iddia etmiştir.¹¹¹

“Çok afedersiniz 'Eşcinsel evlilikler, normaldir, doğaldır ama toplum buna henüz hazır değil' diyenlere Erzurumlular oy verebilir mi? 'LGBT, Türk aile yapısına zarar vermez' diyen bir Kılıçdaroğlu'na Erzurumlular oy verebilirler mi? Sayın Cumhurbaşkanımızın da zaman zaman söylediği gibi bunlar LGBT'ci. İyi Parti, HDP yönetimi ve CHP LGBT'ci.”¹¹²

29 Nisan'da partisinin Şanlıurfa mitinginde Millet İttifakı'nın vaadi olmamasına rağmen imam hatip okullarını kapatacağını ve ezanı susturacağını iddia ederek bunların ardına “LGBT'ye destek olacaklarını ve serbest bırakacaklarını” eklemiştir. Böylece muhafazakar toplumun hassas olduğu meseleler üzerinden LGBTİ+'lar ve muhafazakar toplumu karşı karşıya getirmeye çalışmıştır.¹¹³

Yine 29 Nisan'da partisinin Gaziantep mitinginde yaptığı konuşmada Türkiye'de LGBTİ+ hak savunucularının ve hak temelli sivil toplum örgütlerinin sıklıkla kullandığı “LGBTİ+ hakları insan haklarıdır” sloganına karşı çıkmıştır.¹¹⁴

“Bu yapılanlar bu icraatlar bu söylemler ortaya konulduğu zaman o Karadeniz'li nenemizin ne kadar haklı olduğunu görüyoruz. Efendim LGBT insan hakkıdır, özgürlüktür, kişisel tercihtir... Ya siz 28 Şubat'ta başörtülü hanımların başından başörtüsünü çekiyordunuz o kişisel tercih değil miydi? O özgürlük değil miydi? O herkesin kendi hayatı değil miydi?. 5 yaşında çocuğa Kur'an öğretmek isteyince bu sefer ne özgürlük var, ne kişisel tercihi var, ne insan hakkı var ama LGBT'ye gelince, eşcinselliğe gelince, sapkınlığa gelince

111 Pusula Haber (2023, Nisan 28). Erbakan: İyi Parti, HDP yönetimi ve CHP LGBT'ci! Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093427/https://www.pusulahaber.com.tr/erbakan-iyi-parti-hdp-yonetimi-ve-chp-lgbtci-1723570h.htm>

112 Benzer söylem için bkz: Gaziantep Mitingi.

113 Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29) Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Şanlıurfa mitingimizde konuşuyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805093021/https://www.youtube.com/watch?v=XHWZ18QTc1M>; Benzer söylem için bkz: Gaziantep Mitingi: “Sadrazam Ali Paşa örneğinde olduğu gibi bunlar yedili masa değil yedili maşa olmuşlar. Yedili maşa kimin maşası, PKK'nın FETÖ'nün maşası, dış güçlerin maşası, LGBT lobilerinin maşası. Ayasofya'yı tekrar müze yapacağım, din dersini kaldıracağım, ezanı susturacağım, Kur'an öğretilmesini çocuklara engelleyeceğim, LGBT'leri özgür bırakacağım, LGBT'lerin haklarını geri getireceğim, İstanbul sözleşmesini geri getireceğim...”; Bkz: Trabzon Mitingi, Bingöl Mitingi ve Kütahya Mitingi.

114 Yeniden Refah Partisi (2023, Nisan 29). #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Gaziantep Buluşmamızda konuşuyor. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805092142/https://www.youtube.com/watch?v=70_LkoFYlBY

kişisel tercih, özgürlük, özel hayat, insan hakları. İşte bunların gerçek yüzü bu. Bunlardan bu ülkeye bu millete bir hayır gelmez.”¹¹⁵

Erbakan, Gaziantep mitinginde son yıllarda giderek derinleşen bazı ayrımcı politikaların yeni dönemde güçlendirilecek devam edeceğinin sinyalini vermiştir. Bu politikalar, eğitim müfredatında toplumsal cinsiyet eşitliği karşıtı içeriklerin yer almasına ve özellikle RTÜK eliyle medyada LGBTİ+’ların sansürlenmesine neden olmaktadır:

“Milli Eğitim müfredatının milli ve manevi değerlerimize uygun hale getirilmesini, medyadaki ahlaki ifsad eden yayınları aile yapımıza milli ve manevi değerlerimize uyumlu hale getirilmesi... için mecliste mücadele edeceğiz.”

1 Mayıs’ta Sultanbeyli’de yaptığı konuşmada partisinin LGBTİ+ haklarının yanında sık sık “aile bütünlüğünü bozduğu” iddiasıyla hedef aldığı 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’a yönelik kadın haklarını ve LGBTİ+ haklarını geriye götürecek vaatlerde bulunmuştur:¹¹⁶

“Mecliste ailenin korunması için çok daha etkili bir mücadele yapacağız. Batıdan ithal aile bütünlüğünü bozan yuvaları yıkan kanun ve düzenlemelerin islah edilmesi için mücadele edeceğiz. Aile konusu bizler için bir beka meselesidir. Aile çökerse toplum da çöker Allah muhafaza buyursun. Müfredatın milli ve manevi değerlerimize uyumlu hale gelmesi için mücadele edeceğiz.”

3 Mayıs’ta katıldığı televizyon programında toplumda LGBTİ+ yurttaşların da yaşadığını yok sayan açıklamalarda bulunmuş ve LGBTİ+’lar ile aile kurumunu karşı karşıya getiren klişe söylemleri sahiplenmiştir:¹¹⁷

“Biri, ‘LGBT’nin başımızın üstünde yeri var.’ diyor. Öteki, ‘Ben bunlarla nasıl bir araya gelirim.’ diyor. Kardeşlerim, bu milletin aile kurumu sağlamdır. Bu

¹¹⁵ Benzer söylem için bkz: Trabzon Mitingi ve Kocaeli Mitingi: Biz TV (2023, Mayıs 6) #Canlı | Dr. Fatih Erbakan Kocaeli Mitinginde konuşuyor (Video). Erişim adresi: (<http://web.archive.org/web/20230805092125/https://www.youtube.com/watch?v=iqTSk7UKwzE>); Ülke TV Yayını, 3 Mayıs

¹¹⁶ Yeniden Refah Partisi (2023, Mayıs 1). Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan, Sultanbeyli’de konuşuyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805092029/https://www.youtube.com/watch?v=qerDnkF3spM>

¹¹⁷ ErbakanFatih (2023, Mayıs 3). Yedili kaos ittifakına, yedili karanlık ittifaka geçit vermemek adına Cumhur İttifakı’nda yer alma kararını aldık [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805091913/https://twitter.com/ErbakanFatih/status/1653837799617863711>

milletten LGBT'ci çıkmaz. Biz, aile kurumumuzu lekeletmeyiz. Dimdik, adam gibi adam, ailelerimiz bizim böyle.”

4 Mayıs'ta Erzurum'da yaptığı konuşmada Nilüfer Belediyesinin Toplumsal Eşitlik Birimi tarafından kurulan, LGBTİ+'ların da güvenli bir şekilde yararlanabildiği danışmanlık ve hizmet birimini hedef göstermiştir:¹¹⁸

“CHP'nin Bursa Nilüfer Belediyesi özel bir eşcinseller için LGBT'liler için Merkez açıyor. Bursa'nın ortasında Osmanlı şehrinin ortasında dediğim gibi nesillerimizin korunması çocuklarımızın korunması gerçekten de durum çok vahim.”

Erbakan yine Erzurum'da yaptığı konuşmada LGBTİ+'lar hakkında “konuşmaya bile utandığını” belirterek muhalefetin bunu nasıl yapabildiğine şaşırıldığını ifade etmiştir:

“Yedili masanın zihniyeti, söylemleri, parti programları ve aynı zamanda seçim bildirgelerine baktığımız zaman bu felaketi açık bir şekilde görebilmek mümkün. Şurada Erzurumluların, Dadaşların karşısında söylemeye bile çekindiğim, utandığım açıklamaları ve görüşlerini ister istemez ifade etmek mecburiyetindeyim. ‘LGBT Türk aile yapısına zarar vermez’ diyen bir Cumhurbaşkanı adayı ile karşı karşıyayız. Ne münasebet efendim neden zarar versin diyor. Çok afedersiniz yine üzülerken ifade ediyorum. ‘Eşcinsel evlilikler gayet doğaldır normaldir, herkesin kendi özel hayatıdır tercihidir ama bu toplum bu millet buna hazır değil’ diyen bir Cumhurbaşkanı yardımcısı ile karşı karşıyayız. Şu Erzurum'da konuşmaya bile utandığımız konular hayret ediyorum, şu bin sene İslam'a bayraktarlık yapan ecdadın torunlarının karşısına çıkıyorlar. Onlardan oy isterken kalkıp bu lafları ediyorlar.”¹¹⁹

6 Mayıs'ta Elazığ'da yaptığı konuşmada LGBTİ+ hak savunuculuğunu “dış güçlerin operasyonu” olarak tanımlamıştır:¹²⁰

118 SARTV (2023, Mayıs 5). Dr Fatih Erbakan Erzurum Mitingi (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805091853/https://www.youtube.com/watch?v=t-Y6X7CO7k0>

119 5 Mayıs'ta Bingöl'de yaptığı konuşmada benzer söylemlere ek olarak LGBTİ+ haklarına karşı çıkmanın ve LGBTİ+'ları hedef göstermenin nefret suçu olarak nitelendirilmesini eleştirmiştir: “LGBT'ye karşı olmak nefret suçudur, insanlık suçudur kimse LGBT sapıklığına karşı duramaz diyenlere bu Bingöl'den Oy çıkar mı?”, Yeniden Refah Partisi (2023, Mayıs 5) #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan Bingöl'de. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805091814/https://www.youtube.com/watch?v=svSo2TdzWY>. Benzer söylem için bkz: Kocaeli Mitingi.

120 Kanal23 Haber-Elazığ Haberleri (2023, Mayıs 6). YENİDEN REFAH PARTİSİ GENEL BAŞKANI DR. FATİH ERBAKAN, ELAZIĞ'DA (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805091634/https://www.youtube.com/watch?v=s08UeJdtxU>

“CHP ile toplumun temelinde, ailenin, ahlakın, maneviyatın, yeni nesillerin temelinde dinamit koymak demek olan dış güçlerin operasyonu LGBT akımlarına destek oluyolar. Allah size fırsat vermesin.”

Erbakan, 6 Mayıs'ta sık sık LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemiyle gündeme gelen, Cübbeli Ahmet Hoca olarak tanınan kişiyle ortak Youtube yayını yapmıştır. Bu yayında LGBTİ+ haklarının ahlaki, manevi ve inanç açısından sıkıntılı olduğunu ifade etmiş, yine 6284 Sayılı Kanun'u ve İstanbul Sözleşmesi'ni hedef alarak partisinin bu konulardaki rolüne dikkat çekmiştir.¹²¹

“...Maalesef üzüler ifade ediyoruz (muhalafet için) bir defa ahlaki ve manevi açıdan, inancımız açısından çok sıkıntılı bir noktada var: LGBT ile olan ilişkileri, LGBT ile ilgili açıklamaları, LGBT ile ilgili tutumları ve tabii inancımızla temel değerlerimizle tarihimizle bağdaşmayan hedefleri, söylemleri, açıklamaları bunların ayrıntısına giriyorum.”

“Meclis dışında dahi biz pek çok hayırlara vesile olduk elhamdülillah örneğin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması konusunda ciddi bir mücadele yaptık Yeniden Refah Partisi olarak LGBT'ye karşı uyanık olunması konusunda çok önemli katkılarımız oldu ve çok büyük hayırlara vesile olduk.”

“Ailenin korunması için de özellikle bu Batı'dan ithal kaş yapayım derken göz çıkararak, yani kadını koruyacağım diye yuvayı yıkan yasaların ıslah edilmesi lazım. İşte hocamızın da ifade ettiği 6284 (Sayılı Kanun) bunlardan bir tanesi. Yani kadını koruyacağım adı altında aslında kadını da perişan ediyor, çocukları da perişan ediyor, babayı da perişan ediyor, aile parçalanıyor. Daha çok kadına şiddete sebep oluyor çünkü bir beyanla evden 6 ay uzaklaştırılan bir baba daha çok cinnet geçiriyor, daha çok öfkeleniyor...İnşallah Yeniden Refah Partimizin mecliste olması bunların düzeltilmesine vesile olacak bir gelişme olacaktır.”¹²²

121 Cübbeli Ahmet Hoca (2023, Mayıs 6). Cübbeli Ahmet Hoca ve Dr. Fatih ERBAKAN Ortak Yayın | 6 Mayıs 2023 (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805091511/https://www.youtube.com/watch?v=ac9JUDHrzfk>

122 Benzer söylem için bkz: TV 100 yayını (TV100 (2023, Mayıs 12). Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Fatih Erbakan | Oğuz Haksever ile Akşam Raporu (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805091029/https://www.youtube.com/watch?v=2y8eLV5XpnU&t=1395s>) ve İhsan Şenocak ile ortak yayın (Şenocak, İ. (2023, Mayıs 11) İhsan ŞENOCAK ve Dr. Fatih ERBAKAN Ortak Yayın | 11 Mayıs 2023 (Video). Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=cIKbkFzeQAK>)

9 Mayıs'ta Haber Global yayınında moderatörün LGBTİ+'larla ilgili eylem planınız var mı sorusu üzerine verdiği yanıtta LGBTİ+ hak savunuculuğu faaliyetlerinin engelleneceğini belirtmiş ve LGBTİ+'ları günahkar olarak yaftalamıştır:¹²³

“Hep söylediğimiz gibi propagandasının yapılması, normalleştirilmesi, örgütlenmesi, gösteriler, yürüyüşler yapması bunlara karşı bir duruşumuz var. Bu nedenle işte LGBT dernekleri olmasın istiyoruz. Yürüyüş yapmasınlar, propaganda yapmasınlar, televizyon dizilerinde efendim filmlerde, reklam filmlerinde bunlara yer verilmesin. Bunlar normalleşmesinin, bunu aynı şekilde bizim söylediklerimizi Rusya mesela yapıyor. Putin de bu konuda çok hassas. Hatta Duma'da parlamentoda bu noktada kararlarda çıkardılar. Tamamen LGBT propagandasını yasaklayan işte medyada, sosyal medyada ve aynı zamanda evlilik kadın ve erkeğin bir araya gelmesiyle oluşan bir kurumdur, bir müessesedir diye kanuna yazdılar, yani erkek erkeğe veya kadın kadına bir evliliğin önüne hukuken yasal olarak geçebilmek için. Bizim de söylediğimiz bu. Onun dışında özel hayatında herkes zaten her türlü günahı işlemekte özgürdür çünkü Cenab-ı Allah o özgürlüğü veriyor. Kendi hür iradesiyle günah işleyip işlemeyeceğine karar verecek ki o tabii olduğu imtihanın bir manası olsun. Zorla bir insana namaz kaldırırsanız, can korkusuyla o kıldığı namazı bir manası yok çünkü Allah için kılmıyor, korkusundan kılıyor ve aynı şekilde zorla bir insana bir eylemden alıkoymak şiddet uygulamak bizim inancımızda yok ama özel hayatında özgür olabilir ama bunun dediğim gibi kamusal alana taşınması, propagandasının yapılması bununla ilgili derneklerin kurulması bu çünkü gençleri olumsuz etkileyeceğini yeni nesilleri olumsuz etkileyeceğini düşünüyoruz ve normalleşmesine doğal ulaşmasına yol açacağını düşünüyoruz. Bu nedenle de karşı çıkıyoruz.”

Moderatörün “LGBTİ'yi ne olarak yorumluyorsunuz? Yani bir hastalık mıdır, bir tercih midir, bir sapkınlık mıdır, nasıl bakıyorsunuz?” sorusuna karşılık: “LGBT tabii aslında başta İslam dini olmak üzere bütün dinlerde yasaklanmış, lanetlenmiş bir eylem ve tabii bizim görüşümüze göre de bir sapkınlık, üzülererek ifade ediyorum. Tabii Allah ıslah etsin ve tabii inşallah yeni nesillerimizi bundan korusun. Bu çünkü doğal yoldan bir toplumun çoğalmasına, üremesine mâni olan bir durum. Yani bu olduğu zaman bir kadınla erkeğin birlikteliğinde olduğu gibi doğal yolda neslin

¹²³ <http://web.archive.org/web/20230805090740/https://www.youtube.com/watch?v=MObkNn0IT1g>
Benzer söylemler için bkz: BİZ Tv yayını (Biz TV (2023, Mayıs, 11). #Canlı | Dr. Fatih Erbakan TV NET'de Cüneyt Özdemir'in konuğu (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805090628/https://www.youtube.com/watch?v=nnFgSWSVY7g>)

gelişmesi, toplumun nüfusunun artması, çoğalmasına da çok yüksekte vuracak bir durum. Zaten bunu pompalayan bunun arkasında duran lobiler de dış güçler de büyük ölçüde bu amacı da güdüyorlar. Yani hem ahlaki bir erozyona yol açmak hem aileyi yıkmak hem de toplumlar çoğalmasının çünkü aynı adamların dünya nüfusunu azaltmamız lazım diye de çok ciddi planlar ve açıklamaları var. Bununla da ilişkili görüyoruz. Arkasında çok ciddi bir destek var, lobiler var, dış güçler var, dünya Siyonizmi var. Bu projeye karşı uyanık olmamız lazım, yeni nesillerimizi bundan korumamız lazım.”

11 Mayıs'ta CNN Türk kanalında yayınlanan programda partisine yönelik kadın adayların görünürlüğü konusundaki eleştirilerin muhalefetin LGBTİ+ hakları konusundaki tutumunu gizlemek için gündeme getirdiğini iddia etmiştir:¹²⁴

“Bizim 60'a yakın kadın milletvekili adayımız var. (Tüm adaylarının %10'undan azı anlamına gelmektedir) Bunların tamamı o Düzce'deki hanımefendi hariç pankartlarda, araçlarda, broşürlerde kendi resimleriyle kendi sloganlarıyla kampanyalarını yürütüyorlar. Burada da bizim talebimizle değil, orada aday olan hanımefendinin talebiyle şey yapılmış ama bunun kamuoyuna tam tersi lanse edilmesi ve Yeniden Refah Partisi'nin kadın düşmanı olarak gösterilmesi 7'li masanın ve onlara bağlı medyanın bir algı propagandasıdır. Kadın teşkilatımız da erkek teşkilatımızla birlikte kampanyalarını yürütüyorlar. Diğer yandan bizim MYK'mızda da kadın üyelerimiz var, yaklaşık 10 tane. Erkek üyelerimiz ile birlikte partinin en önemli pozisyonunda çalışmalarını yürütüyorlar ve Yeniden Refah'ın ilk resmi adayı da Afyon'dan bir kadın adaydır, bunu hep söylüyorum. Genel olarak kadın hakları ve kadına karşı tutum üzerinden, bunun üzerinden algı operasyonu yapıyorlar. Karşının karnesine baktığınızda bunlar 28 Şubat'ta kadına en büyük zulmü yapanlar. Bize bu ithamları yapanların sicilleri ortadayken biz asıl inancımız gereği tam tersi kadınları baş tacı yapıyoruz. Sadece kadınları değil, yaratılan her canlıya saygı duyuyoruz. Kendi LGBT ile ilgili duruşlarını, kendi milletin manevi değerleriyle kavgalı duruşlarını, PKK ile ortak duruşlarını örtmek için bu konuda propaganda yapıyorlar.”

13 Mayıs'ta düzenlenen İstanbul mitinginde yaptığı konuşmada SMA hastalığı olan çocukların sağlık hizmetlerine erişim hakkı ile transların sağlık

124 Yeniden Refah Partisi (2023, Mayıs 11). #Canlı | Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan CNN TÜRK kanalında “Güne Merhaba” programının konuğu. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805090437/https://www.youtube.com/watch?v=HfSw-0k6raE>

*hizmetlerine erişim hakkını kıyaslamış ve birinden birinin tercih edilmesi gerekiyormuş gibi algı yaratmıştır:*¹²⁵

“Diyeceğiz ki bu milletin meclisinde bu milletin devleti cinsiyet değiştirme operasyonlarının bedelini değil SMA hastası yavrularımızın tedavi bedelini ödesin diyeceğiz.”

b. Doğu Perinçek

Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, 14 Mart 2023 tarihinde Cumhurbaşkanlığı adaylığını ilan etmiş ve yasal olarak gereken 100 bin imzayı topladıktan sonra aday olmaya hak kazanacağını belirtmiştir. YSK'nın duyurduğu takvim çerçevesinde yurttaşlar, il ve ilçe Seçim Kurullarına giderek Cumhurbaşkanlığı adaylığına sahip olmak istediği kişiler lehine imza vermiştir. Ancak Doğu Perinçek yasal süre içerisinde gerekli imzayı toplayamadığından Cumhurbaşkanlığı adaylığına hak kazanamamıştır.

Perinçek, seçim kampanyası süresince katıldığı 33 halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında LGBTİ+'lara yönelik 7 düşmanlaştırıcı, hedef gösteren, ayrımcı veya nefret içerikli söylem üretmiştir. Verilere bakıldığında Doğu Perinçek'in LGBTİ+ karşıtı politikasına seçim kampanyasında daha az yer verdiği düşünülebilir. Ancak genel başkanlığı Vatan Partisi'nin sosyal medya hesaplarında, partili yetkililerin söylemlerinde ve parti ile ilişkili olan Aydınlik Gazetesi ile Ulusal Kanal'ın yayınlarında LGBTİ+'lar ve LGBTİ+ hak savunuculuğu sık sık hedef alınmıştır. Perinçek çoğunlukla, Cumhurbaşkanlığı bileşeni siyasi partilerin LGBTİ+ karşıtı politikalarının henüz yeni olduğunu, oysa Vatan Partisi'nin uzun zamandır bu konuda politika ürettiğini belirterek seçim sürecinin önemli gündemlerinden biri haline gelen LGBTİ+ hakları karşıtlığını sahiplenmek istemiştir.

4 Nisan'da Haber Global kanalında yayınlanan programda LGBTİ+ olmayı kölelikle bağdaştırmış, LGBTİ+ hak savunuculuğu faaliyetlerini gayri meşru göstermeye çalışmış, LGBTİ+ çocukların varlığını inkar etmiş, bilimsel gerçeklere rağmen cinsiyetin kromozomlardan ibaret olduğunu ve değişmeyeceğini iddia etmiştir.¹²⁶

¹²⁵ Yeniden Refah Partisi (2023, Mayıs 13). #Canlı | İstanbul Mitingimiz Genel Başkanımız Dr. Fatih Erbakan'ın katılımıyla gerçekleştiriliyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805090317/https://www.youtube.com/watch?v=VkvXKBqewU&t=1519s>

¹²⁶ Haber Global (2023, Nisan 7). Doğu Perinçek Haber Global'de | Buket Aydın ile Yüz Yüze (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805090114/https://www.youtube.com/watch?v=LErX4Mm6YIY>

“Özgürlüğün bittiği yerde LGBTİ olur. Bize doğanın verdiği erkek ve kadın cinsiyetleri var. Erkek ve kadın cinsiyetleri dışında saydığımız LGBT erkek ve kadın dışında sosyal cinsiyetler gibi takılan diğer adlar yakıştırılıyor. Tarihte nerede kadın ayak altına alınmış, kafes altına alınmışsa LGBT orada çıkıyor. Eski Yunan, eski Roma oralarda eşcinsellik artık tamamıyla sistemin insanlığa dayattığı davranış modeli ya da cinsel bir tercih diye de söylüyor. Köleci sistemlerde bu LGBTİ falan yaygınlaşıyor ve meşrulaşiyor. Şimdi batı sistemi de köleci sisteme dönüştü. Kadının kenara itildiği LGBT için de mesela Alman Sağlık Bakanlığının yaptığı araştırma var, devlet bir yandan LGBT yayıyor ama Sağlık Bakanlığını araştırmasında da intiharlar LGBT’de normal cinsel ortamlardan daha fazla. Şiddet, kadına şiddet LGBT’de daha fazla. Sonuç itibariyle uyuşturucu oranı daha fazla. Sonuç olarak LGBT ne getiriyor? İntihar, uyuşturucu, şiddet, çocuğa eziyet. Ta Afrika’dan şuradan buradan evlatlıklar getiriyor o LGBT evliliklerinde. O çocukların taciz edilmesi, erkek ve kadın cinsiyeti dışında cinsiyetlerin dayatılması. Sonuç itibariyle bu yalnız aileyi bir devleti bir toplumu çözen, dağıtan yozlaştıran bir olay ve doğayla kavgalı hale getiriyor. Yani insan kendi vücuduyla kavgalı. Yani ben erkeğim kadın oluyorum, kendi vücudumla kavga ediyorum. Öbürü kadın ondan sonra ona erkeklik dayatılıyor, o da kendi vücuduyla kavga ediyor. Dolayısıyla müthiş bir yabancılaşma örneği. Dünya tarihin gördüğü insanın kendi cinsiyetine bile yabancılaşması. Erkekliğine ve kadınlığına yabancılaşması. Bütün tıbbi araştırmalarda LGBT eğiliminde olan, onu seçen insanların biyolojik bağlantı yüzde birin altında, yüzde 99.9 tamamen kültürel, ideolojik yönlendirme sonucu.”

“LGBT Türk aile yapısını bozuyor mu” şeklinde sorusuna karşılık: “Bozmaz olur mu. Aile nedir; erkektir, kadındır, çocuklardır. Erkekle kadınlar kalmıyor, çocuk kalmayacak, cinsel beraberlikte kalmıyor. Erkeğin erkekle, kadının kadınlıkla çocuk yapması mümkün mü? Çocuğu da ortadan kaldırıyor ama bence ailenin yapısından daha çok toplumu dağıtan, çözen, toplumu köleleştiren, tekrar kadını kafese sokan çünkü kadın kafeste olunca muhabbet erkekler arasında oluyor. Kadının baskı altına olduğu, kafese kapatıldığı toplumlarda kadınlar kafeste muhabbet ederler, erkekler de kafesin dışında muhabbet ederler. LGBT dedikleri bu. Dolayısıyla bunu bizim tercih edeceğimiz, özeneceğimiz bir halimiz yok. Ha bazı insanlar böyle bir eğilim içine girmiş. Napalım? Ama biz bunu yayamayız, bunun propagandası olmaz, bunun örgütlenmesi olmaz. Mutsuzluğu biz toplumumuza mutsuzluğun yayılmasını kabul edemeyiz.

Beşiktaş Belediyesi, CHP'nin Kadıköy Belediyesi LGBT çocuklar vardır diye yürüyüş yapıyorlar. LGBT çocuk olur mu? Daha çocuğun cinsel varlığı teşekkül etmemiş öyle bir süreç içerisinde o çocuğa LGBT diye bir tercih olabilir mi ve bunlar insanın bir ideolojik tercihi midir yoksa doğası mı? Biz kadın ve erkeği bize sordular mı doğarken sen kadın mı olacaksın erkek mi olacaksın diye? X ve Y kromozomlarıyla insanların cinsiyetini değiştirebilir misiniz? Buna Amerika'nın da Avrupa'nın da gücü yeter mi?"

11 Nisan'da Ulusal Kanal'da katıldığı yayında LGBTİ+ varoluşunun emperyalist propagandaya ve politikalara dayandığını iddia ederek düşmanlaştırmıştır. Aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi'ne karşı olduğunu da beyan etmiştir.¹²⁷

"Amerika'ya boyun eğdiğiniz zaman Türkiye'yi aynı zamanda emperyalist propagandaya, emperyalist çürümeye, yeni yeni cinsiyetler inşa etmeye, eşcinselliği, LGBTİ'yi falan filan bunların yayılmasına da teslim olursunuz. Zaten İstanbul Sözleşmesi'ne evet diye hep birlikte oy vermemişler miydi? Onun için Amerika burada herhangi bir ülkeyle ilişki değil bir sistemin merkezindeki emperyalist, kapitalist sistemin açası Amerika ve Amerika'yla iyi ilişki veya Amerika'nın kontrolü bir programı seçmek bir yolu seçmek anlamına geliyor."

Perinçek'in yurttaşlara hitaben yazdığı, Aydınlik Gazetesinde 15 Nisan'da yayınlanan mektupta Vatan Partisi'nin LGBTİ+ hakları karşıtı politikası hatırlatılarak oy istenmiştir: "Batıdan gelen LGBT-İ dayatmalarına karşı tek başımıza mücadele ettik."¹²⁸

30 Nisan'da Ulusal Kanal'da yayınlanan Kadınların Çıkış Yolu programına konuk olan Perinçek, feminizmi ve LGBTİ+ haklarını hedef almayı sürdürmüştür:¹²⁹

"Feminizm adı altında kadını toplumdan koparan, erkekten koparan ve kadıncılık adı altında sonuç itibariyle Batı'nın değerlerini Türkiye'ye dayatan, bencillik başta geliyor. Batı'nın şu anda tanrısı da eşcinsellik. LGBT ile beraber,

¹²⁷ Ulusal Kanal (2023, Nisan 12) "Dümenin başına Vatan Partisi geçecek"-Çıkış Yolu-11 Nisan 2023-Doğu Perinçek (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805085927/https://www.youtube.com/watch?v=MggCSiK3-PM>

¹²⁸ Aydınlik (2023, Nisan 15). Doğu Perinçek'ten vatandaşlara mektup: Oy verdiklerin sana ne verdi? Artık Vatan Partisi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805085631/https://www.aydinlik.com.tr/haber/dogu-perincekten-vatandaslara-mektup-oy-verdiklerin-sana-ne-verdi-artik-vatan-partisi-382326>

¹²⁹ Aydınlik (2023, Mayıs 1). 'İktidarımızda herkese altın bilezik dağıtacağız'. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805085519/https://www.aydinlik.com.tr/haber/vatan-partisinin-kadin-adaylari-iktidarimizda-herkese-altin-bilezik-dagitacagiz-385610>

bölücülükle beraber, mezhepçilikle beraber kadın hareketi üretmişlerdi. Batı'dan kaynaklanan saldırılara karşı yiğitçe esaslı bir mücadele yürüttünüz. Ve o zehirlenmeyi temizlediniz.”

2 Mayıs'ta Ulusal Kanal'da yayınlanan programda İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanmasının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından oybirliğiyle uygun bulunduğunu hatırlatarak İstanbul Sözleşmesi'ne o dönemde karşı çıkan tek parti olduğunu iddia etmiştir.¹³⁰

“İstanbul sözleşmesi Türkiye'den meclisten çıktı, değil mi? Orada da hep birlikte oy verdiler: Cumhuriyet Halk Partisi, MHP, AKP buluştular. LGBT'ye de hep birlikte oy verdiler. HDP, PKK, FETÖ'süyle hep beraber LGBT'ye İstanbul sözleşmesine oy verdiler. Bir tek Vatan Partisi karşı çıktı o İstanbul Sözleşmesine o dönemde. o da çok anlamlı yani.”

4 Mayıs'ta BPT isimli Youtube kanalında yayınlanan programda bütün vatandaşlara saygılı olduğunu belirttikten hemen sonra LGBTİ+'ların kimliklerini inkar ederek doğada iki cinsiyetin var olduğunu savunmuştur. Ayrıca LGBTİ+'ların birey, toplum ve devlet bazında uğradığı ayrımcılık ve şiddet nedeniyle yaşadığı sorunların, ayrımcılık ve şiddet nedeniyle değil de LGBTİ+ olmaktan kaynaklandığını ifade ederek araştırmaları çarpıtmıştır.¹³¹

“Bütün vatandaşlarımıza olduğu gibi her vatandaşımıza saygılıyız ama LGBT'nin dayatılmasına, propagandasına, örgütlenmesine izin vermeyeceğiz. Yani vatandaş bu şekilde kendini bir hayat yolu seçebilir, ayrı mesele ama iki tane cinsiyet var. Erkek cinsiyeti ve kadın cinsiyeti doğada. Bu genlerimizle belirlenmiş cinsiyetlerdir. Kedilerde de iki cinsiyet var. Aslanlarda da ondan sonra fare, bütün hayvanlarda iki cinsiyet var. Üçüncü cinsiyet icadı tamamen ağır sömürücü sistemlerin insanlığa getirdiği bir olay. Yani nedir? Eski Roma, eski Yunanistan. E buralarda ne var? Tanrılarını eşcinsel yaptılar yani eski Yunan tanrıları, eski Roma tanrıları, eşcinseldi değil mi? Apollon, Afrodit, şu bu falan. Niye tanrıları eşcinsel yaptılar? Toplumunu eşcinsel yapmak için. Eşcinsellik Yunan'da, Roma'da niye ortaya çıktı? Kölece sistemlerde ağır sınıfsal

130 Ulusal Kanal. (2023, Mayıs 3) “Türk bayrağı üreticilerin bayrağı”-Çıkış Yolu-2 Mayıs 2023-Doğu Perinçek-Emin Kan (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805085356/https://www.youtube.com/watch?v=9UaZkJPu-c>

131 BPT. (2023, Mayıs 4). Z Sorular 2.Bölüm: Doğu Perinçek | Bu Seçim Karakolda Biter, Öcalan ve Çiçek, II. Abdülhamid (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805085850/https://www.youtube.com/watch?v=JtFIEfr2wHY>

sömürü ve baskı vardı ve sınıfsal sömürü baskı da aynı zamanda kadınlar aynı aşağıya itildi, kafeslere kapandı. Kafeslerin içinde kadınlar kadınlarla muhabbet; kafesin dışında erkekler erkeklerle muhabbet. Yani eşcinsellik ağır sınıfsal sömürü ve ağır cinsel eşitsizliklerin olduğu toplumlarda ortaya çıktı ve bir mutluluk getirmiyor. Bakın Alman Sağlık Bakanlığı'nın çok önemli bir raporu var. O raporda intiharların en çok eşcinsellerde uyuşturucunun en çok eşcinsellerde olduğu, şiddetin en çok eşcinsellerde olduğu, çocuk istismarının, kadına istismarının en çok eşcinsellerde olduğu falan o Alman Devleti tarafından saptanıyor ki o Alman Devleti eşcinsel ve LGBT'yi kıskırttığı halde yani eşcinsellik, insanlara mutluluk getirmiyor. İntiharı getiriyor, şiddet getiriyor, uyuşturucu getiriyor. Dolayısıyla onun propagandasını, yayılmasını doğru bulmuyoruz ama bireylere, bireyler vatandaşımız Her vatandaşımıza... Ya vatandaşımız onlar. Ama eşcinselliğin propagandası ve yayılmasını doğru bulmuyoruz. Uyuşturucunun propagandasını da mesela uyuşturucu çekiyordur. Ne yapalım? Tedavi ederiz ama uyuşturucu çekmek iyidir, duman şahanedir veyahut da bölücülük iyidir falan bu tür propagandalar yani toplumda yozlaşma, çürüme, bölünme, bu da propagandaları tabii ki özgür kabul edemeyiz. Bir insan hayat olarak eşcinsel bir şeyi tercih etmiş olabilir. Kendi seçişi. Ama bunun yayılmasını propagandasına doğru bulmuyoruz.”

12 Mayıs'ta Ulusal Kanal'da katıldığı programda LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı politikalarını sürdürürken Türkiye İşçi Partisi'nin hak temelli politikalarını da hedef almıştır.¹³²

“Kasetlerle yönetilen bir hakim sınıf siyaseti var. Kültürüyle, ahlakıyla iflas etmiştir. Bu sistem yalnızca kasetlere teslim olmuyor bu sistemin adamları, bu sistem LGBT'ye teslim oluyor. İstanbul Sözleşmesi TBMM'ye giriyor, İstanbul Sözleşmesinde ne var? Erkek ve kadın dışında cinsiyet var. Yani LGBTİ denen cinsiyetler var, onlar toplumsal cinsiyet adını veriyorlar. Yani doğal cinsiyetler dışında LGBTİ de toplumsal, ideolojik, kültürel cinsiyetler var. TBMM'de buna yalnızca Vatan Partisi karşı çıktı; AKP ve CHP, hepsi oy verdi. Bugün televizyonlara bakıyorsunuz LGBTİ baş tacı. LGBTİ'yi açıktan savunan İşçi Partisi gibi -İşçi Partisi adını da kirletiyorlar- açıktan LGBT savunuyorlar. Ve LGBTİ olduğu için bazı televizyonlar onları dayatıyorlar. Sistem neresinden baksanız dökülüyor, çürüyor.”

¹³² Ulusal Kanal (Mayıs, 12) Dr. Doğu Perinçek'ten LGBT açıklaması: “Bu sistemi lanetliyoruz” (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805085013/https://www.youtube.com/watch?v=QHbsckEJZmU>

c. Ekrem İmamoğlu

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu, her ne kadar Cumhurbaşkanı adayı olmasa da Millet İttifak nın aday tartiŐmaları sürecinde adı en çok geçen adaylardan biri olmuştur. Bu nedenle 3 Mart'ta yapılan Millet İttifak nın aday belirleme toplantısı sonunda İYİ Parti'nin altılı masa olarak adlandırılan masadan kalkması neticesinde yürütülen müzakerelerde, masaya dönüş formülü olarak İmamoğlu ve Yavaş Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayı olarak ilan edilmiştir. Böylece Kemal Kılıçdaroğlu'nun Cumhurbaşkanı seçilmesi halinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak görev alacağı kamuoyuna duyurulmuştur.

Görsel: chp.org.tr

İmamoğlu kampanya sürecinde toplam 125 miting, açılış töreni, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında yer almıştır. Kampanya boyunca  niversiteli ve genç LGBTİ+'ları da ilgilendiren birçok meseleye değinmiş, iktidarın politikalarını eleştirmiştir. Bunlar arasında kampüslerde ifade ve örgütlenme özgürlüğü, akademik özgürlük, yurt ve burs sorunları, kadına yönelik Şiddet, siyasette nefret içeren ve kutuplaştıran söylemler, katılım hakkı, istihdam ve yoksulluk bulunmaktadır. Ancak bunların hiçbirinde spesifik olarak LGBTİ+'ların sorunlarına, deneyimlerine ve taleplerine yer vermemiştir.

Raporda Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayları açısından izlenen içeriklere Cumhurbaşkanı adayları açısından olduğu gibi ayrıntılı bir Şekilde yer verme kanaatinde değiliz. Ancak LGBTİ+'ların yer bulabileceği, ancak spesifik olarak değinilmeyen söylemlere birkaç örnek vermeyi isteriz:

"Bu memleketin hiçbir ayrıŐmaya artık tahammülü yok. Ne etnik köken üzerinden ne inanç üzerinden asla ayrıŐmaya müsaade etmeyin. KucaklaŐacađız; doğusu batısı, güneyi kuzeyi, hep birlikte kucaklaŐacađız."
Batman, 2 Mayıs 2023

“Herkes istediği gibi yaşar bu ülkede, herkes istediği gibi giyinir bu ülkede, herkes istediği gibi inancını yapar, istediği gibi duygularını koyar.” Şişli Gençlik Buluşması, 18 Mayıs 2023

İmamoğlu ayrıca, Çorum mitinginde siyasi rakiplerinin LGBTİ+lardan bahsetmesini ayıp olarak nitelendirerek ayrımcı söylemi benimsemiştir.¹³³

“Neymiş efendim? Bunlar gelirse erkek erkeğe evlenilecekmiş. Her gün defalarca bunu tekrarlıyor. Tuhaf bir bilinçaltı var, bu akıl tutulması. Saçma sapan bir konuşma. Çoluk çocuk seni dinliyor, ağzından çıkanı kulağın duyduğun ayıp. Yok geymiş, yok B'ymiş, yok T'ymiş. Adamın akli fikri orada, başka bir yere çalışmıyor akli. Hani televizyonlarda daha önce “bip”, “bip” vardı ya eskiden, bunların konuşmalarına uzun bir “bip” lazım. Çok içselleştirmiş meseleyi enteresan.”

d. Mansur Yavaş

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, her ne kadar Cumhurbaşkanı adayı olmasa da Millet İttifakı'nın aday tartışmaları sürecinde adı en çok geçen adaylardan biri olmuştur. Bu nedenle 3 Mart'ta yapılan Millet İttifakı'nın aday belirleme toplantısı sonunda İyi Parti'nin altılı masa olarak adlandırılan masadan kalkması neticesinde yürütülen müzakerelerde, masaya dönüş formülü olarak İmamoğlu ve Yavaş Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayı olarak ilan edilmiştir. Böylece Kemal Kılıçdaroğlu'nun Cumhurbaşkanı seçilmesi halinde Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak görev alacağı kamuoyuna duyurulmuştur.

¹³³ *kampananews2022. (2023, Mayıs 7). Ekrem İmamoğlu'dan Süleyman Soylu'ya: “Bunlar gelirse erkek-erkeğe evlenilecek diye her gün defalarca tekrarlıyor. Tuhaf bir bilinçaltı var. Akli fikri orada. Başka bir yere çalışmıyor akli. Çok içselleştirmiş meseleyi enteresan. Hayırlısı Allah'tan.” [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084838/https://twitter.com/kampananews2022/status/1655155663092305920?s=48&t=BugTd7BpJw2mKEa18L9XGQ>*

Mansur Yavaş kampanya sürecinde *toplam 81* miting, açılış töreni, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında yer almıştır. Kampanya boyunca üniversiteli ve genç LGBTİ+’ları da ilgilendiren birçok meseleye değinmiş, iktidarın politikalarını eleştirmiştir. Bunlar arasında yurt ve burs sorunları, kadına yönelik şiddet, siyasette nefret içeren ve kutuplaştıran söylemler, demokrasi ve özgürlükler, istihdam, kamu hizmetine katılımda liyakat ve yoksulluk bulunmaktadır. Ancak bunların hiçbirinde spesifik olarak LGBTİ+’ların sorunlarına, deneyimlerine ve taleplerine yer vermemiştir.

Bununla birlikte LGBTİ+’ları ilgilendiren birkaç söylemine rastlanılmaktadır. Ancak bu söylemler birbiri arasında tutarlı olmaktan uzaktır. İzlenen diğer siyasi aktörler LGBTİ+ hakları bağlamında yalnızca hak temelli veya yalnızca ayrımcı söylem üretirken Mansur Yavaş’ın her iki kategorideki söylemde de bulunduğu gözlemlenmiştir. Öte yandan LGBTİ+ haklarına ilişkin doğru bilgilerle etkili bir politika üretme amacının ve bu yönde bir çabanın bulunmadığı göze çarpmaktadır.

Bunlardan ilki 28 Nisan’da TV 100’de katıldığı yayın sırasında kendisine yöneltilen soruya verdiği yanıtı ilişkindir. Yavaş, soruya Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın 2002 seçimleri öncesinde katıldığı Abbas Güçlü ile Genç Bakış programında “eşcinsellerin maruz kaldığı muameleleri insani bulmuyoruz, yasal güvenceye alınmaları şart” söylemine atıf yaparak cevap vermiştir.¹³⁴

“Sayın Cumhurbaşkanı gibi düşünüyorum yani şimdiki söylemi değil, ilk aday olduğu gibi düşünüyorum, 2002’de ne söylediyse aynısını düşünüyorum. Çok sıcak mesajlar vermişti, şimdi görüşü değişmiş bunu da seçimde kullanıyorlar. Hiçbir yönetim karşıdaki insanın yönelimine, cinsel tercihinine göre karar veremez, onlara emir veremez onlara karışamaz. Bunlarla devlet uğraşmaz. Onlara da karışmaz açıkçası. Ama maalesef bunu da şey yaptılar, hele Soylu’nun fantezileri maşallah yani, biraz daha anlatırsa kamuoyuna epey bir şeyler çıkacak. Lütfen bu konuyu kapatsınlar. Bunlar şucu bunlar bucu lafları toplumu çok ayrıştırıcı sözler. Ben üzülüyorum bu sözlere. Sayın Cumhurbaşkanı 2002’de bununla ilgili konuştuğu zaman devlet bunlara karışamaz, her bireyini bir şekilde korur, haklarını korur demişti. Şimdi ne oldu görüş değiştirildi, çünkü seçime giderken daha dini

134 Yavaş, M. (2023, Nisan 28). TV100 ekranlarında Candaş Tolga Işık’ın sunduğu Az Önce Konuştuğum programının canlı yayın konuşuyum (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084733/https://www.youtube.com/watch?v=aN6CSRqQXXI>

motifler, insanların belki rahatsız olduğu motiflerle ortaya çıkıp oy almak istiyorlar olay bu kadar basit.”

5 Mayıs'ta Mersin mitinginde yaptığı konuşmada ise bu kez hak temelli olmaktan uzak bir dil kullanmış ve sosyal medyada yayılan dezenformasyon içeren iddiaları gerçekmiş gibi yaygınlaştırmıştır:¹³⁵

“En son biliyorsunuz; 85 yaşındaki Saadet Partisi Sayın Genel Başkanı'nı da LGBT'ci ilan ettiler. Sürekli diyorlar ki; ‘Bunlar LGBT'ci’ Bunu derken aslında bir şey söylemek istiyorlar. Kötü bir şey. Ben, bunların LGBT karnesini açıyorum. Sayın İçişleri Bakanı sürekli ‘Bunlar gelirse erkekler erkek, insanla hayvan evlenecek’ falan. Sürekli fantezilerini anlatıyor. Maşallah çok zengin fantezileri var. Türkiye’de 2002’den sonra bir sürü LGBT derneği kurulmuş. 14 tane kurulmuş. Bunlardan 7’si Süleyman Soylu döneminde. LGBT oteli açılmış. En göze çarpan da şu... Müslüman Eşcinseller Derneği’ne de izin vermişler. Durum budur. Kimsenin cinsel hayatına devlet karışmaz. Bunu şu amaçla söylüyorlar; bizlere hakaret etmek için söylüyorlar.”

7 Mayıs'ta Sakarya ve Manisa mitinglerinde yaptığı konuşmada LGBTİ+’ları ötekileştiren, siyasi rakiplerini sosyal medyada yürütülen dedikodular üzerinden LGBTİ+ olmakla veya LGBTİ+’larla ilişkilene “suçlayan” bir söylem benimsemiştir:¹³⁶

“Milleti ahlaksız görüp ahlak taşıyorlar. Görüyorsunuz; Okşan’lar, Kerimcan’lar yüzüyor, bir de bize ahlak dersi veriyorlar.”

“Bize ahlak dersi vermeye kalkıyorlar. Az önce Manisa’da da söyledim. Okşan’lar, Kerimcan’lar gırla gidiyor. Türkiye’de neler oluyor neler ve bu adamlar bize ahlak dersi vermeye kalkıyor.”

Raporda Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayları açısından izlenen içeriklere Cumhurbaşkanı adayları açısından olduğu gibi ayrıntılı bir şekilde yer verme kanaatinde değiliz. Ancak LGBTİ+’ların yer bulabileceği, ancak spesifik olarak değinilmeyen söylemlere birkaç örnek vermeyi isteriz:

¹³⁵ Haberler.com (2023, Mayıs 5). Mansur Yavaş: “Ben, bunların LGBT karnesini açıyorum” (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084532/https://www.dailymotion.com/video/x8kou4i>

¹³⁶ Mansuryavas23 (2023, Mayıs 7) SAKARYA'DAYIZ... @meral_aksener. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084453/https://twitter.com/i/broadcasts/1nAJEryEbyOxL> ve Mansuryavas23 (2023, Mayıs 7) MANİSA'DAYIZ... @meral_aksener [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084414/https://twitter.com/i/broadcasts/1eaKbrOWgenKX>

“Biz nefret dilini ortadan kaldırmaya, ayırtırmayı ortadan kaldırmaya geliyoruz.” Balıkesir, 27 Nisan 2023

“Bizim ülkemiz yeterince ayırttı. Birliğe ve beraberliğe ihtiyacımız var. Bu ayrımcılık bizi bir yere götürmeyecek. Buna rağmen kutuplaşmıyoruz, kutuplaşmak istemiyoruz. Siyasetin bu zehirli dilini ortadan kaldırmaya çalışıyoruz ve kaldıracacağız.” Isparta, 29 Nisan 2023

“Allah 7.5 milyar insanı farklı farklı yaratmış, elbet herkes farklı düşünecek. herkes aynı şeyi düşünmek zorunda değil, herkes sizin istediğiniz şeyi de düşünmek zorunda değil.” Adana, 8 Mayıs 2023

“Görüyorsunuz, koca koca adamlar çıkıyor gençlere akıl veriyor. Şunu yapmayın, bunu yapmayın, bunu giymeyin, şöyle gezmeyin. Size ne? Size ne? Siz bu ülkeyi idare etmek için seçildiniz, bizim özgürlüklerimize karışamazsınız. Ayar çekemezsiniz, azarlayamazsınız.” Keçiören, 10 Mayıs 2023

e. Pervin Buldan ve Mithat Sancar

Emek ve Özgürlük İttifakı, 2023 yılındaki Cumhurbaşkanlığı Seçimleri’nde Cumhurbaşkanı adayı göstermeyerek Millet İttifakı adayı Kemal Kılıçdaroğlu’nu destekleyeceklerini açıklamıştır.¹³⁷ Bu nedenle ittifakın en görünür iki siyasi partisi Halkların Demokratik Partisi’nin ve Türkiye İşçi Partisi’nin genel başkanları izleme çalışmasına dahil edilmiştir.

Pervin Buldan, kampanya sürecinde *toplam* 37 miting, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında yer almıştır. Mithat Sancar ise kampanya sürecinde *toplam* 29 miting, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında yer almıştır. Kampanya boyunca üniversiteli ve genç LGBTİ+’ları da ilgilendiren birçok meseleye değinmiş, iktidarın politikalarını eleştirmişlerdir. Bunlar arasında insan hakları ve özgürlükleri, kadın hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, sınıf mücadelesi, kampüslerde yürütülen hak savunuculuğu, basın özgürlüğü, barış, Kürt sorunu, Alevilerin sorunları, ekoloji politikaları, 6 Şubat depremleri, yoksulluk, işsizlik, çeşitlilik, ifade ve örgütlenme özgürlüğü, siyasete katılım ve eşit temsil hakkı bulunmaktadır. Ancak Yeşil Sol Parti listelerinden seçime giren partilerinin seçim beyannamesinde ve birçok milletvekili adayının kampanya süresince yaptığı

¹³⁷ Diken (2023, Nisan 28) Emek ve özgürlük ittifakı Kılıçdaroğlu’na desteğini resmen duyurdu. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084251/https://www.diken.com.tr/emek-ve-ozgurluk-ittifaki-kilicdarogluna-destegini-resmen-duyurdu/>

açıklamalarda yer almasına rağmen eş genel başkanlar bunların hiçbirinde spesifik olarak LGBTİ+’ların sorunlarına, deneyimlerine ve taleplerine yer vermemişlerdir. Bu durumun ciddi bir politika eksikliği olduğu partili bazı siyasetçiler tarafından seçim sonrasında dile getirilmiştir.¹³⁸

Eş genel başkanlar genelde aşağıda verilen örneklerde olduğu gibi bir çerçeve ile toplumun tüm kesimlerine ve ötekileştirilenlere mesaj göndermeye çalışmıştır:

“İçinden geçtiğimiz bu olağanüstü süreçte ekonomik ve politik acil görevlerin gerçekleşmesi için hedeflediğimiz ittifak, sömürülen ve ezilen bütün halk kitlelerinin ittifakıdır. İşçilerin, emekçilerin, yoksulların, kadınların, gençlerin, doğa ve insan hakları savunucularının dayanışması ve ittifakıdır. Ortak, güçlü ve kararlı bir mücadele zeminidir.”
Pervin Buldan, Emek ve Özgürlük İttifakı Deklarasyonu Toplantısı, 22 Mart 2023

“Kürt halkının, demokrat, sol, sosyalist güçlerin, kadınların, tüm kimlik ve inançların, işçi sınıfının, ezilenlerin ve ötekileştirilenlerin, gençlerin ve ekolojistlerin, engellilerin, barış ve insan hakları savunucularının gücünü parlamentoya mutlaka taşıyacağız.”
Mithat Sancar, Emek ve Özgürlük İttifakı Deklarasyonu Toplantısı, 22 Mart 2023

Benzer bulgular, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi Eş Sözcüleri Çiğdem Kılıçgün Uçar ve İbrahim Akın için de söylenebilecektir. İbrahim Akın, Artı Gerçek’e verdiği röportajda partisinin ayrımcılığa karşı kapsamlı politikalarının bulunduğunu ve bunlara cinsel yönelime dayalı ayrımcılığın da dahil olduğunu belirtmiştir.¹³⁹

138 Bkz: HDP Onursal Başkanı Ertuğrul Kürkçü, partisinin LGBTİ+’ları düşmanlaştıran seçim kampanyasına karşı sessiz kaldığını söyleyerek bu durumu eleştirmiştir: Timeturk (2023, Haziran 6) HDP’li Kürkçü: LGBT, HDP’lilerin yüzüne bakmayacak. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084225/https://www.timeturk.com/hdp-li-kurkcu-lgbt-hdp-lilerin-yuzune-bakmayacak/video-1767725>;

139 Kaos GL (2023, Mayıs 3). Yeşil Sol Eş Sözcüsü Akın: Cinsel yönelim ayrımcılığı konusunda çözüm önerilerimiz var. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805084129/https://kaosgl.org/haber/yesil-sol-es-sozcusu-akin-cinsel-yonelim-ayrimciligi-konusunda-cozum-onerilerimiz-var>

f. Erkan Baş

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Erkan Baş, kampanya sürecinde toplam 29 miting, halk buluşması, basın toplantısı ve televizyon programında yer almıştır. Bunların yalnızca 4'ünde LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer vermiştir.

9 Nisan'da TİP Milletvekili Aday Tanıtım Toplantısı'ndaki konuşmasında birçok kez LGBTİ+'lara seslenmiştir.¹⁴⁰

"...kadınların, LGBTİ+'ların özgürlük mücadelesini sırtlayanlar hoşgeldiniz..."

"...direnin LGBTİ+lar, direnen mücadele eden toplumun tüm kesimlerinden kim varsa TİP onları meclise taşıyacak."

"Emekçilerin haklarına, kadınların özgürlüğüne, Kürt halkın eşitliğine, LGBTİ+'ların varoluşuna, doğamızın korunmasına, gençlerin bugünlerine, emeklilerin kazanılmış haklarına, Alevilerin eşit yurttaşlığına, laikliğin olmazsa olmazlığına kıpkırmızı bir çizgi çekeceğiz! Türkiye İşçi Partisi'nin var olduğu ülkede, hiç ama hiç kimse bu kırmızı çizgileri geçmeye cüret edemeyecek!"

"Sadece dilediği gibi yaşamak istediği için işsizliğe mahkum edilen, dakika başına ölümlle, istismarla tehdit edilen LGBTİ+ kardeşim TİP senin!"

21 Nisan'da Medyascope kanalında katıldığı yayında Türkiye'de yaşanan ayrımcılık pratiklerine ve eşit yurttaşlık talebine değinirken LGBTİ+'lara da yer vermiştir.¹⁴¹

"Herhangi bir insanın inancı, inançsızlığı, dini, mezhebi, dünya görüşü, cinsiyeti, cinsel yönelimi, rengi, herhangi bir konu insan kimliğinin ona getirdiği birtakım haklardan onu mahrum bırakıyorsa, bunların kullanılmasının önünde engel olarak gösteriliyorsa buna karşı mücadele etmek lazım. TİP'in en temel iddialarından biri şu: eşit yurttaşlık. Bu topraklardaki herkesin kendisini eşit yurttaş olarak hissetmesi. Kağıt üzerinde zaten böyleyiz, bu değil. Hayatın içerisinde kendisini böyle hissetmesi. Ben şunu biliyorum. Toplumun çok geniş kesimleri alevi olduğu için, Kürt olduğu için LGBTİ+ olduğu için, kadın olduğu için, işçi olduğu için, köylü olduğu için çeşitli nedenlerle ayrımcılığa uğruyor, haksızlığa uğruyor, eşitsizliklerin sonuçlarından olumsuz olarak etkileniyor."

140 Gazete Duvar. (2023, Nisan 9). Türkiye İşçi Partisi adaylarını tanıttı, seçim bildirgesini açıkladı (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805083951/https://www.youtube.com/watch?v=AgrZzvAVcPk>

141 Medyascope. (2023, Nisan 21). Erkan Baş | Oyunuzu İsteyenler Anlatıyor. (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805083830/https://www.youtube.com/watch?v=Trej3XXD8rA>

1 Mayıs'ta FOX TV'de katıldığı yayında TİP İstanbul 2. Bölge 3. Sıra adayı açık kimlikli trans kadın Esmeray Özadikti için "300 bin oy alırsak Esmeray mecliste olacak" diyerek desteğini açıklamıştır:¹⁴²

9 Mayıs'ta yayınlanan Mevzular Açık Mikrofon programında sorulan sorulara verdiği yanıtta cinsel yönelim bakımından fark etmeksizin herkesin eşit yurttaş olduğunu vurgulamıştır:¹⁴³

"Çok net bizim için Dünya'da bir tek ayırım var. Bir tarafta emek var bir tarafta sermaye ve biz açıkça emekten yanayız. O tarafa geçtiğinizde etrafınızdaki hiç kimsenin dili, dini, ırkı, cinsiyeti, cinsel yönelimi sizi ilgilendirmiyor. Herkese eşit yurttaş olarak yaklaşıyorsunuz."

142 Fox Haber (2023, Mayıs 1). *Konuğumuz Erkan Baş... 1 Mayıs 2023 İlker Karagöz ile Çalar Saat*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805083908/https://www.youtube.com/watch?v=6fbi1Y4y5c>

143 BaBaLa TV (2023, Mayıs 9). *Mevzular Açık Mikrofon 13. Bölüm 1 Türkiye İşçi Partisi (Video)*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805083658/https://www.youtube.com/watch?v=j-orBAQ6HPs>

Tablo 2. Cumhurbaşkanlığı Seçiminde Önemli Aktörlerin Söylemlerinin LGBTİ+ Hakları Bağlamında Analizi

Adaylar	Miting, Buluşma, Basın Açıklaması, Konuk Olunan Program Sayısı	İncelenen Sosyal Medya Hesapları	Hak Temelli Söylem	Hedef Gösterme/ Ötekileştirme/ Nefret Söylemi
Fatih Erbakan	65	TikTok, Instagram, Twitter	0	57
Doğu Perinçek	33	TikTok, Instagram, Twitter	0	7
Ekrem İmamoğlu	125	TikTok, Instagram, Twitter	0	1
Mansur Yavaş	81	TikTok, Instagram, Twitter	1	2
Pervin Buldan	37	Twitter	0	0
Mithat Sancar	29	Instagram, Twitter	0	0
Erkan Baş	29	Instagram, Twitter	4	0

6. SEÇİM BEYANNAMELERİ VE İTTİFAK PROTOKOLLERİ

Seçim beyannameleri, siyasi partilerin girdikleri seçimleri kazanması halinde halktan yetki aldıkları süre boyunca karar alma ve icraat aşamalarında bağlı olmayı vaat ettikleri ilkelerin, değerlerin, politik tutumlarının, sorunlara yönelik çözüm önerilerinin, geliştirecekleri politikaların ve hizmetlerin ve yürütecekleri süreçlerin yer aldığı belgelerdir. İzleme çalışması sırasında 11 siyasi partinin seçim beyannamesi incelenmiştir. Bunlardan 3'ünde LGBTİ+'lar hak temelli bir biçimde yer alırken 5'inde LGBTİ+ karşıtı politikaların yer ettiği görülmektedir.

İttifak protokolleri ise Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi yürürlüğe girdikten sonra Türkiye siyasetinde gündeme gelmiştir. Bu protokoller seçim mevzuatının ittifaklara tanıdığı haklardan yararlanılması ve sorumlulukların yerine getirilmesi için Yüksek Seçim Kuruluna belli bir tarihte sunulan resmi ittifak protokolleri olabildiği gibi; siyasi partilerin birbirleri arasında anlaşmalarını ve bu yöndeki irade beyanlarını gösteren iyi niyet belgeleri de olabilmektedir.

a. İttifak Protokolleri

Cumhuriyet'in YSK'ya sunduğu resmi ittifak protokolünden kamuoyuna yansıyan bilgilerden LGBTİ+'lara dair herhangi bir içeriğin yer almadığı anlaşılmaktadır.¹⁴⁴ Cumhuriyet'e sonradan dahil olan Yeniden Refah Partisi ile Adalet ve Kalkınma Partisi arasında yapılan mutabakatta, LGBTİ+ haklarını geriye götürecek yasal ve politika uygulama adımları yer almıştır.¹⁴⁵ Fatih Erbakan bu konuda yaptığı açıklamada, "Pazartesi günü biz tek başımıza seçime gireceğimizi ve cumhurbaşkanı adayımızı olacağımızı ifade edip cumhurbaşkanı adaylığı için başvurmuştuk. Ancak cuma günü sayın cumhurbaşkanımızla yaptığımız görüşmede bizim hep öteden beri söylediğimiz mutabakat metnimizin imzalanabileceğini, buradaki maddelerin uygulanması için birlikte seçimden sonra gayret gösterebileceğini kendisinin ifade etmesiyle biz de milletin faydasına bir adım atılacaksa bunu kim atarsa atsın bir an evvel atılsın diyerek ittifaka katıldık." demiştir.¹⁴⁶

¹⁴⁴ Cumhuriyet (2023, Mart 26). YSK'ya sunulan Cumhuriyet ittifakı protokolünün ayrıntıları paylaşıldı. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805083524/https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/yskye-sunulan-cumhur-ittifaki-protokolunun-ayrintilari-paylasildi-2064907>

¹⁴⁵ Gerçek Gündem (2023, Mart 25) Yeniden refah partisi ile AKP böyle anlaştı: Mutabakat metni ortaya çıktı. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805083042/https://www.gercekgundem.com/siyaset/yeniden-refah-partisi-ile-akp-boyle-anlasti-mutabakat-metni-ortaya-cikti-416502>

¹⁴⁶ Habertürk TV (2023, Nisan 22) Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Dr. Fatih Erbakan sorulanı yanıtlıyor (Video). Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230805082922/https://www.youtube.com/watch?v=Yf6_dbr3JOE

Millet İttifakı'nın YSK'ya sunduğu resmi ittifak protokolünde güçlendirilmiş parlamenter sistem, demokrasi, temel hak ve özgürlükler ve sivil topluma yönelik baskılar vurgusu yer almıştır.¹⁴⁷ Millet İttifakı Cumhurbaşkanı adayı Kemal Kılıçdaroğlu ile Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ arasında 14 Mayıs seçimlerinden sonra Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci tura kalması neticesinde yeni bir protokol yapılmıştır. Bu protokolün içeriğinde de LGBTİ+'ların hak ve özgürlüklerini tanıyacak, koruyacak ya da geliştirecek bir madde yer almamıştır.¹⁴⁸ Millet İttifakı'nın ortak politikalar mutabakat metni ise aşağıdaki seçim beyannameleri arasında incelenmiştir.

Emek ve Özgürlük İttifakı'nın YSK'ya sunduğu ittifak protokolünde LGBTİ+ haklarına dair spesifik bir beyan yer almamıştır.¹⁴⁹

ATA İttifakı YSK'ya resmi ittifak protokolünü sunmuş olsa da protokol metnine açık kaynaklardan erişilememiştir.

b. Adalet ve Kalkınma Partisi¹⁵⁰

Adalet ve Kalkınma Partisi seçim beyannamesinde LGBTİ+'ları ağırlıklı olarak aile retoriği üzerinden hedef aldığı görülmektedir:

“Bu sebeple, toplumsal yapımızdaki gücü artıracak olan her türlü çalışmaya öncülük ederek, en başta da güçlü Türkiye'nin temelini oluşturan aile kurumunu güçlendirmeye devam edeceğiz.”

Devamında ise bir kez daha aile tartışmaları üzerinden LGBTİ+'ların hak arayışları ve varoluşları “ifsat hareket” olarak düşmanlaştırdı:

“Başka ülkelerle kıyasladığımızda, en çok iftihar ettiğimiz hususlarından birisi güçlü aile yapımızdır. Bu güçlü aile yapısını bozmaya dönük her türlü

¹⁴⁷ Demokratpartiresmi (2023, Mart 22) Milletimize ve Memleketimize hayırlı uğurlu olsun [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805082728/https://www.instagram.com/p/CqF5ALKMbjX/>

¹⁴⁸ Cumhuriyet (2023, Mayıs 24). Zafer Partisi'nden Kılıçdaroğlu'na destek kararı: 7 maddelik protokol paylaşıldı. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230805081904/https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/zafer-partisinden-kilicdarogluna-destek-karari-7-maddelik-protokol-paylasildi-2084240>

¹⁴⁹ HDP (2023, Mart 24). Emek ve Özgürlük İttifakı protokolünü YSK'ya teslim etti Erişim adresi: <https://archive.md/Acubv>

¹⁵⁰ Ak Parti. (2023, Nisan 11) TÜRKİYE YÜZYILI İÇİN DOĞRU ADIMLAR SEÇİM BEYANNAMESİ 2023. Erişim adresi: <https://www.akparti.org.tr/media/bwlbqkif/tu-rkiyturkiye-yuzyili-icin-dogru-adimlare-yu-zy%C4%B1%C4%B1-ic-in-dog-ru-ad%C4%B1mlar-2023-sec-im-beyannamesi.pdf>

İfsat hareketine karşı uyanık olacağız. İfsat hareketlerinin aile kurumunu zedelemesine müsaade etmeyeceğiz.”

Sonrasında tekrar aile dinamikleri ve aile ile ilişkilendirilmiş “değerler” üzerinden de LGBTİ+’lar güçlü toplum tanımı içerisinde yerini alamamıştır:

“Aile kurumunun ve taşıdığı değerlerin muhafaza altına alındığı, aile bireylerinin güçlendirildiği ve desteklendiği, güçlü toplum yapısıyla Türkiye Yüzyılı’nı birlikte inşa etmektir.”

Bir kez daha aile tartışmaları üzerinden heteronormatif aile pratiklerinin tarihine vurgu yapılarak kuir aileler yok sayılmıştır:

“Tarih boyunca devirler, kültürler, medeniyetler ve coğrafyalar boyunca hüküm sürerek her dönem varlığını koruyan temel kurumlardan biri olan ailenin milletimizin temel taşı olma özelliğinin bilincindeyiz. Toplumun en önemli sosyal kurumu olan ailenin, maddi ve manevi olarak dayanışma, hayatın güçlükleriyle birlikte baş etme gibi temel işlevlerinin korunması ve geliştirilmesi, değerlerimizin aile kurumu üzerinde yükselmesi temel yaklaşımlarımız arasındadır.”

Yine aile ve maneviyat açıklamalarında kendine yer verilmeyen kuir ailelerin yok sayıldığı açıklamalara beyannameye yer verildi:

“Yeni kuşaklara değer aktarımının ve toplumun bir üyesi haline gelme sürecinin başlangıcı olan aile kurumunu toplumsal hayatın baş köşesine oturtuyoruz. Aileyi insanımıza güçlü bir kimlik bilinci vererek dayanışmayı ve ortak kader anlayışını güçlendiren ana unsurlardan biri olarak görüyoruz. Bu yaklaşımla, aileyi milli ve manevi var oluşumuzun, birlikte geleceği inşa etme idealimizin en temel kurumu olarak kabul etmekteyiz. İnsanlarımızın en temel ihtiyaçlarının cevabını bulabildiği güçlü aile yapımızı korumayı ve aile değerlerimizin varlığını sürdürmesini sağlayacak uygulamaları hayata geçirmeye devam edeceğiz.”

“AİLE” Başlığı altında özellikle heteroseksüel evliliklere vurgu yapılırken LGBTİ+’lar bu alıntıda korunulacak her türlü zararlı eğilim olarak yer alarak ötekileştirilmiştir:

“Kadın ve erkeğin evlilik bağıyla kurulan ve milli değerler üzerinde yükselen ailenin her türlü zararlı eğilimden korunması ve sağlıklı nesillerin yetişeceği aile kurumunun güçlendirilmesi temel önceliğimizdir.”

Devamında bir kez daha aile tartışmaları içerisinde “aileleri tehdit eden her türlü zararlı eğilimler” ve “tehlike” olarak LGBTİ+’ların ötekileştirildiği söylemler beyannameye yerini almıştır:

“Güçlü toplumları güçlü aileler oluşturur. Aileyi tehdit eden tehlikelerden ailelerimizi ve çocuklarımızı korumak en temel görevimizdir. Başta çocuklar olmak üzere ailelerimizi tehdit eden her türlü zararlı eğilimlerden koruyacak tedbirleri alacağız. Bu kapsamda, kadın ve erkeğin evlilik bağıyla kurulan aileyi koruma altına alacak anayasa değişikliğini milletimizin desteği ile güvence altına alacağız.”

Son olarak LGBTİ+’ları hedef alan ve anayasal boyutta da ötekileştirilmelerini taahhüt eden yeni anayasa düzenlemesine yer verilmiştir:

“...başta aile yapısı olmak üzere toplumun zihnen, madden ve manen güçlü olarak kendini yeniden üretebilmesini ve varlığını sürdürmesini sağlamak, yeni Anayasanın temel özellikleri olacaktır.”

c. Büyük Birlik Partisi¹⁵¹

“Neden Büyük Birlik Partisi?” başlığı altında kuir aileler ve destekçileri, aileyi korumayı şeytanlaştıranlar olarak hedef alınmıştır:

“Türkiye’nin ihtilaf yaşadığı her ülkenin, Türkiye’nin mücadele ettiği her terör örgütünün, Türkiye’de bir yönetim değişikliği gerçekleştirmeye heves ettiği; milliyetçiliğin, Müslümanlığın, değerlerimize sahip çıkmanın, hatta aileyi korumanın şeytanlaştırıldığı şartlarda; kimliğimize, inançlarımıza, ülkemize, milletimize sahip çıkarak bir olmanın, birlik olmanın, birlikte güçlü olmanın ve birlikte geleceğe uzanmanın mücadelesini veriyoruz.”

“Ailenin korunması, güçlenmesi ve gelişmesi için her türlü tedbiri alınacağı” belirtilen seçim beyannamesinde LGBTİ+’lar “toplumu ve aile yapısını tehdit eden her türlü sapkın ilişki biçimi” olarak mücadele edilecek bir unsur olarak hedef gösterilmiştir.

“LGBT ve Benzeri Zihniyete Sahip Kişi ve Kuruluşların Faaliyetleri Sınırlanılacak” başlığı altında LGBTİ+ özneler ile LGBTİ+ hak savunucusu ve destekçisi kurum/kişiler, ahlaki değerler ve aile retorikleri üzerinden hedef

¹⁵¹ Büyük Birlik Partisi. (2023, Nisan 14) Neden Büyük Birlik Partisi? Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804214616/https://www.bbp.org.tr/>

alınırken bu kurumlar ve kişileri sapkın yaşam biçimlerinin propaganda aktörleri olarak ötekileştirilmiştir:

“Büyük Birlik Partisi olarak, herkesin özel hayatına saygılıyız. Bununla birlikte, temel ahlaki değerlere, inanç ve geleneklerimize aykırı yaşam tarzlarının propagandasının yapılmasını tasvip etmiyoruz. Ülkemizde faaliyet gösteren ve her türlü sapkınlığı normalleştirip, meşrulaştırmaya çalışan vakıf, dernek ve organizasyonların yıkıcı etkilerinin karşısında olacağız. Milletimizin en önemli değeri ve toplumun yapı taşı olan aile hayatını koruyacağız. Sapkın yaşam biçimlerinin milletimizin önüne bir ideal gibi sunulmasına izin vermeyeceğiz.”

d. Hür Dava Partisi¹⁵²

HÜDA PAR'ın 2023 Seçim Vizyon Belgesi'nde LGBTİ+'lar aile kurumu ve toplumsal değerler üzerinden yıkıcı bir aktör olarak ele alınarak hedef gösterilmiştir:

“En önemlisi halkın değer yargılarının aşındırılması ve toplumun kişisizleştirilmesi çabalarının giderek yoğunlaşması ve bu çabaların maalesef netice vermeye başlamış olması, gelinen aşamada fert, toplum ve devlet açısından bir yenilenmeyi kaçınılmaz kılmaktadır.”

LGBTİ+'ları hedef alacağı ve bunun da birçok Cumhur İttifakı bileşeni tarafından dillendirildiği yeni anayasa teklifi ile birlikte aile kurumunu koruma iddiasıyla toplumsal dayanışmayı sekteye uğrattığı iddia edilen LGBTİ+'ların daha sistematik bir şekilde ötekileştirileceği vaadi verilmektedir:

“Aile kurumunu koruyup güçlendiren, gençleri kötü alışkanlıklardan ve ahlaksızlıktan muhafaza eden (...) yeni bir anayasanın, toplumun bütün temsilcilerinin bir araya gelmesi ile yapılabileceğine inanıyoruz.” / “Vesayetten ve ideolojiden arınmış, ötekileştirmeyen, inanç ve hayat tarzı dayatmayan, temel hak ve hürriyetleri güvence altına alan, toplumun inanç değerleriyle örtüşen siviller tarafından yapılmış, yerli ve adil bir anayasa için HÜDA PAR MECLİSTE OLMALIDIR.”

Açıklamanın devamında LGBTİ+ varoluşlar, tüm bilimsel gelişmelere ve gerçeklere rağmen bir ruh hastalığı olarak ele alınmıştır. “Hiç kimsenin, toplumun beden, ruh

¹⁵² HÜDAPAR. (2023, Nisan 14). HÜDA PAR 2023 SEÇİM VİZYON BELGESİ. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804214537/https://hudapar.org/haberler/12-04-23.html>

ve akıl sağlığını bozacak fiillerde bulunmasının ve söz söylemesinin hürriyet olarak tanınamayacağına (...) olan inancımızla...”

Sonrasında ise LGBTİ+’lar “maneviyatsızlık ve ahlaki yozlaşma” olarak damgalanırken LGBTİ+’lara “dur deme(ye) ilk günkü azim ve heyecanla mücadele etmeye devam edeceklerini” vaat etmişlerdir.

Bir kez daha aile retoriği üzerinden sapkın ve zararlı olarak damgalanan LGBTİ+’lar ile hak savunucusu ve destekçilerinin meşru faaliyetlerinin engelleneceğine yönelik vaatlerde bulunulmuştur.

“Ailenin sapkın anlayışlara karşı korunup güçlendirilmesi için, HÜDA PAR MECLİSTE OLMALIDIR.”

“Aile kurumunun nesli ifsat eden zararlı akımlara karşı korunması ve güçlendirilmesi, sapıklığın propagandasının suç kapsamına alınarak yeni nesillerin zararlı akımlardan korunması, 6284 Sayılı Kanun’un değiştirilmesi ve süresiz nafaka uygulamasına son verilmesi, genel ahlaka ve aile yapımıza aykırı yayınlarla karşı toplumu korumak için HÜDA PAR MECLİSTE OLMALIDIR.”

e. İYİ Parti¹⁵³

İYİ Parti’nin seçim beyannameesinde Kadına Yönelik Şiddet başlığı altında cinsel yönelime dayalı ayrımcılığa dair alınması planlanan hukuki tedbirlere yer verilmiştir:

“Cinsel yönelime dayalı ayrımcılığın önüne geçmek adına herkesin eşit olduğu ilkesini benimseyeceğiz ve cinsel yönelimden dolayı uygulanan şiddete yönelik hukuki tedbirleri artırıp güçlendireceğiz.”

f. Millet İttifakı Ortak Politikalar Mutabakat Metni¹⁵⁴

Millet İttifakı’nı oluşturan partilerden yalnızca İYİ Parti kendi seçim beyannameğini oluştururken, CHP başta olmak üzere diğer siyasi partiler, kendisine özgü bir seçim beyannameği oluşturmayıp 30 Ocak 2023 tarihinde kamuoyuna duyurulan, 6 siyasi partinin bir arada çalışarak hazırladığı ve üzerinde uzlaştığı Ortak Politikalar Mutabakat Metni’ni seçim beyannameği olarak gördüklerini belirtmiştir.

¹⁵³ Türkiye Tarih Yazacak. (2023, Nisan 16). ANA SEÇİM BEYANNAMESİ. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804214427/https://www.turkiyetarihyazacak.com/home>

¹⁵⁴ CHP. (2023, Ocak 10). Ortak Politikalar Mutabakat Metni. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804214124/https://chp.org.tr/yayin/ortak-politikalar-mutabakat-metni/Open>

244 sayfa ve 2 binden fazla maddeden oluşan metinde LGBTİ+’ları lehe veya aleyhe biçimde spesifik olarak içeren herhangi bir madde bulunmamaktadır. Bu durum ÜniKuir’in de aralarında bulunduğu LGBTİ+ dernekleri tarafından eleştirilmiştir.¹⁵⁵

g. Türkiye İşçi Partisi¹⁵⁶

İnat ve Umut Bildirgesi adlı seçim bildirgesinde LGBTİ+’lara hak temelli olarak en çok yer veren parti Türkiye İşçi Partisi olmuştur. Beyannamenin genel olarak ÜniKuir’in hazırladığı “Üniversiteli ve Genç LGBTİ+’ların Seçim Sürecinden ve Seçim Sonrasında Talepleri” adlı seçim bildirgesiyle uyumlu olduğu görülmüştür. Beyannamenin ilk sayfalarında iktidarın LGBTİ+ düşmanı tutumuna eleştirisine şu şekilde yer verilmiştir:

“Türkiye halkları ekonomik krizlere, emeğinin sömürülmesine, kadın ve LGBTİ+ düşmanı uygulamalara, dogânın tahrip edilmesine, açlık sınırında yaşamaya, komşularıyla kavga eden bir dış siyasete, şovenizme, baskı altında ve adaletsiz bir düzen de yaşamaya, ürettiği zenginliklere bir avuç sermayedarın el koymasına mahkum değildir. Türkiye İşçi Partisi, halkımızın

¹⁵⁵ Tar Y. (2023, Ocak 30). Altılı masanın ortak politikalar mutabakat metninden LGBTİ+lara hiç çıktı! Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100901/https://kaosgl.org/haber/altili-masanin-ortak-politikalar-mutabakat-metninden-lgbti-lara-hic-cikti>

¹⁵⁶ TİP. (2023, 8 Nisan) İnat ve Umut Bildirgesi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804213646/https://tip.org.tr/tip-inat-ve-umut-bildirgesi/>

desteğiyle önce kurtuluşa omuz vermeye, sonra da kuruluşa öncülük etmeye hazırdır.”

Devamında “Alevileri, kadınları, LGBTİ+’ları yok sayan gerici anlayışa karşı eşit yurttaşlık taleplerinin sesi” olacakları belirtilmiştir.

Sonrasında ise LGBTİ+’lar dahil birçok farklı sosyal gruba yönelik ayrımcılığa karşı aksiyon alınacağı belirtilmiştir:

“Etnik, dinsel, mezhepsel, cinsiyet ya da LGBTİ+ temelli hiçbir ayrımcılığa izin vermeyeceğiz. Sağlamılığa karşı engelli yurttaşlarımızın eşit ve bağımsız bireyler olarak yaşamalarını güvence altına alacak; eğitim ve istihdamda engellilere yönelik ayrımcılıkla mücadele edeceğiz.”

Eğitim politikalarına ilişkin beyanlarda LGBTİ+’lar da yer bulabilmiştir: “Eğitimin her kademesinde ve müfredatta toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetecek, din, dil, ırk, cinsiyet ve LGBTİ+ oldukları için ayrımcılık uygulanmasına engel olacağız.”

Eğitim dinamikleri içerisinde üniversite ve yurtların LGBTİ+ dostu hale getirileceği taahhüdü verilirken “Cinsel Tacizi Önleme Birimleri” kurulacağı belirtilmektedir:

“Üniversiteleri ve yurtları, kadın ve LGBTİ+ öğrenciler başta olmak üzere, tüm gençler için güvenli alanlar haline getirecek; üniversitelerde cinsel şiddetle ve tacizle mücadele etmek için Cinsel Tacizi Önleme Birimleri kuracağız.”

“LGBTİ+’lara Yönelik Ayrımcılığı Sonlandıracağız” başlığı altında LGBTİ+’ların AKP iktidarında maruz bırakıldıkları birçok hak ihlaline ve iktidar tarafından hedef alınmanın toplumsal yansımalarına vurgu yapan beyannamede “LGBTİ+’ların eşit yurttaşlık hakları TİP’in kırmızı çizgisi” olduğu vurgulanmıştır. Devamında “LGBTİ+’ların temel insan haklarına erişimini anayasa ile güvence altına alınacağı” belirtilirken TİP’in “transfobi ve homofobi ile mücadele edeceği” ve “LGBTİ+ haklarını tanıyan, LGBTİ+ temelli ayrımcılığa ve nefret suçlarına karşı önlemler alan yasalar hazırlayacağı” vaatler arasında yer almıştır. Sonrasında ise LGBTİ+ hareketine “Onur Yürüyüşlerinin güvenli bir şekilde yapılabilmesini sağlayacağı” vaadiyle destek verilirken “nefret suçlarının ve cinayetlerinin kovuşturulması, cezasız kalmaması için Türk Ceza Kanunu’nda ilgili düzenlemeleri yapacakları” ifade edilmiştir.

“alışma yaşamında, işçiyi koruyan tüm haklar kapsamında, LGBTİ+’ların kimlikleri yüzünden yaşadıkları ayrımcılığa karşı önlemler alınması için mücadele edilecek ve ayrımcılığa uğrayan herkes için tazminat, işe iade ve

diğer tüm hukuki yolları açacak düzenlemelerin yapılacağı” da ilan edildiği bildirgede “sağlık hizmetlerine erişimde LGBTİ+’ların yaşadığı ayrımcılıkların, hizmetten mahrum bırakılmalarının önüne geçileceği” ve “temel yurttaşlık hakları olarak interseksleri yasal olarak tanıyacak ve sağlık haklarına ilişkin düzenlemeler yapılacağı, cinsiyet uyum ameliyatı ve hormon tedavilerine erişim kolaylığı sağlanarak bunların sigorta ve sağlık güvencesi kapsamı altına alınması için bürokratik engellerin kaldırılacağı” taahhüt edilmiştir.

Özellikle pandemi sürecinde en derin biçimde tecrübe edilen ev içi şiddet hakkında ise “genç LGBTİ+’lar için ev içi şiddet ya da eğitimde akran baskısına karşı önlemlerin alınmasını, dezavantajlı ya da şiddet mağduru tüm bireyler için güvenlik ağı politikalarının daha fazla kaynak ayrılarak güçlendirilmesinin sağlanacağı” açıklamasına yer verilmiştir.

Cis-heteronormatif hukuk sistemi nedeniyle LGBTİ+’ların mahrum bırakıldığı temel hakların yerine getirileceği vaadi bildirgede yerini almıştır:

“Eşit yurttaşlık ilkesiyle LGBTİ+’ların birlikteliklerinin kamusal alanda tanınması, hasta ziyareti, cezaevi görüşü, miras bırakabilme, defin işlemlerini gerçekleştirebilme gibi haklardan LGBTİ+’ların mahrum kalmaması adına yasal düzenlemeleri yapacağız.”

Son olarak “tüm kamu kuruluşlarında ve memurluk atamalarında LGBTİ+’ların yaşadığı her türlü ayrımcılığa karşı yasal güvenceler oluşturulacağı” vurgulanmıştır.

h. Vatan Partisi¹⁵⁷

“Aydınlanmış ve Ahlaklı Toplum için Milli Kültür” başlığı altında LGBTİ+’lar emperyalist ve kapitalist yozlaşma olarak damgalanmıştır:

“Vatansızlaşmayı, milletsizleşmeyi, anarşizmi, bireyciliği, bencilliği, köşe dönmeçiliği, havadan kazanmayı, açgözlülüğü, vurgunculuğu, başkalarının sırtına basarak yükselmeyi, fuhuşu, LGBT’yi, uyuşturucu ve alkol bağımlılığını kışkırtan, insanı yalnızlaştıran ve yırtıcılaştıran, aileyi dağıtan, toplumu parçalayan emperyalist ve kapitalist yozlaşmaya karşı; vatanseverliği, çalışkanlığı, paylaşmayı, insan, doğa ve hayvan sevgisini, hoşgörüyü, barışı

¹⁵⁷ Vatan Partisi. (2023, Nisan 4). Seçim Bildirgesi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804213447/https://disk.yandex.com.tr/i/m9DGBhOtiiH6bw>

temel alan toplumcu ahlâkın ve değerlerin yayılması ve kök salması için devletin ve milletin bütün olanaklarını seferber edeceğiz.”

“LGBT Propagandasına İzin Vermeyecek, Çocuğu Koruyacak ve Aile Birliğini Güçlendireceğiz” başlığı altında LGBTİ+’lar aile ve milli değerler söylemi üzerinden yine dayatma olarak ifade edilerek ötekileştirilmiştir:

“Kadını ve erkeği kendi cinsiyetine yabancılaştıran, çocukları istismara açık hale getiren, gençleri millî değerlerimizden koparan, aileyi dağıtan, insanlarımızı uyuşturucuya, şiddete, intihara ve mutsuzluğa sürükleyen LGBT dayatmasına karşı toplumumuzu aydınlatacağız.”

Aynı başlık altında LGBTİ+ hak savunucuları ve destekçileri, heteronormatif ailenin güçlendirilmesi motivasyonu ile hedef alınarak yasal, tarihsel ve toplumsal anlamda değiştirilemez bir meşruiyete sahip olan hak savunuculuğu kriminalize edilmiştir: “Eşcinsellik, çok cinsiyetlilik, cinsiyetsizlik propagandasına ve örgütlenmesine izin vermeyeceğiz. Karşılıklı sevgiye dayanan aile birliğini güçlendireceğiz”

i. Yeniden Refah Partisi¹⁵⁸

Yeniden Refah Partisi’nin Genel Seçim Beyannamesi’nde “ülkemizi yeni, milli ve sivil bir anayasaya kavuştururken, öncelikli olarak çözüme kavuşturmak üzere özellikle üzerine odaklanacağımız meseleler” olarak belirttiği konular arasında LGBTİ+’lar ahlak ve aile üzerinden üretilen klişe söylemlerle hedef alınırken LGBTİ+ derneklerinin faaliyetlerinin engellenmesi ve kapatılması vaadine yer verilmiştir:

“Başta gençlerimizin olmak üzere toplumumuzun genel ve ahlaki yapılarını bozmaya yönelik faaliyetleri olan dernek ve vakıflara yapılan yurtiçi ve yurtiçi desteklerin düzenlenmesi...”

“Toplumun genel ahlak yapısını bozan LGBT derneklerinin kapatılması...”

LGBTİ+ derneklerin yasalara uygun olarak yürüttüğü mali yapısı hedef alınan beynamede, LGBTİ+’lara yönelik psikolojik işkencenin yuvası haline gelecek merkezlerin kurulması vaat edilmiştir.

“Yeniden Refah iktidarın(da), başta LGBT dernekleri olmak üzere, toplumumuzu ahlaken çökertmeye yönelik dernek ve vakıfları kapatacağız. Yurtdışından

¹⁵⁸ Yeniden Refah Partisi. (2023, 13 Nisan). 14 MAYIS 2023 GENEL SEÇİM BEYANNAMESİ. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804213313/https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/2023-genel-secimleri-beyannamemiz/2501>

dernek ve vakıflara aktarılan mali kaynakları kontrol ve denetim altına alacağız. Eşcinsellikle ilgili psikolojik destek veren rehabilitasyon merkezlerini kuracak ve evlatlarımızı bu çukurdan çekip kurtaracağız.”

Devamında ise İstanbul Sözleşmesi ile birlikte 6284 Sayılı Kanun’u da “aile bütünlüğünü bozucu” olarak nitelendirilirken LGBTİ+ kadınlar dahil bütün kadınların şiddet karşısında daha kırılğan bir pozisyonda olmasına sebep olacak adımların atılacağı ilan edilmiştir:

“Yeniden Refah iktidarında, ele alacağımız bir diğer husus İstanbul Sözleşmesinin devamı niteliğinde olan 6284 sayılı kanunun aile bütünlüğünü bozucu maddelerinin ve Medeni Kanundaki uzantılarının ayıklanmasını sağlamak olacaktır. Kadının beyanının esas alınmasında delil veya tanık şartı getirilecektir (...).”

Devamında sosyal medya alanında yeni bir yasal düzenlemenin, bir yandan ifade özgürlüğünü koruyacak şekilde güncelleneceği bir yandan da LGBTİ+’ların ve hak savunucularının kendilerini ifade etmesine alan tanınmayacağı söylenmiştir:

“Yeni Sosyal Medya Yasası’nı basın ifade özgürlüğünü koruyacak şekilde güncelleyeceğiz. Bu Kanunu, özellikle gençlerimizi ifsat eden, onları intihara, uyuşturucuya, eşcinselliğe, şiddete ve çeşitli sapkınlıklara özendiren, dijital medya üzerinden toplumumuza bağımlı hale getirmeyi amaçlayan türlü sosyal medya platformundan korumak üzere yeniden ele alarak düzenleyeceğiz. Sosyal medyadan etkilenerek; deizm, ateizm, uyuşturucu, cinsiyet karmaşası gibi yanlışlara itilen, intihara, eşcinselliğe, cinsiyet değiştirmeye, alternatif aile arayışlarına giren gençlerimizi bu ifsat projelerinden, İrkçı Emperyalizmin ve Siyonizmin pençesinden kurtaracağız.”

Son olarak LGBTİ+’lar her türlü yıkıcı maddive manevi tesir olarak düşmanlaştırılmıştır:

“Ülkemizin ve milletimizin geleceği açısından hayati öneme haiz aile müessesesinin korunması ve güçlendirilmesi için aile yapısını tehdit eden her türlü yıkıcı maddi ve manevi tesirlerin önlenmesi yönünde gerekli tedbirleri alacağız.”

j. Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi¹⁵⁹

Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi seçim bildirgesinde birçok farklı sosyal gruba yönelik suç pratiğine karşı alanda çalışan sivil toplum örgütlerine net bir yasal düzenleme yapılarak hukuki taraf ehliyeti sağlanacağı belirtilmiştir:

“Doğaya, kadınlara, çocuklara, engellilere, LGBTİ+lara yönelik suçlar ile ayrımcılık ve ırkçılık suçlarında siyasi partilerin, sivil toplum kuruluşlarının ve derneklerin taraf ehliyetini, dava açma hakkını güvence altına alan düzenlemeler yapacağız.”

Çoğulculuğun önemine vurgu yapılan bildirmede meclisin, Yeşil Sol Partinin faaliyetleriyle LGBTİ+’ların meclisi olacağı ilan edilmiştir: “Meclisi çoğulcu bir yapıya kavuşturacağız. Meclisi; kadınların, emekçilerin, halkların, gençlerin, LGBTİ+’ların, engellilerin, çocukların, kültürlerin, inançların ve tüm ezilenlerin meclisi yapacağız.”

Cinsel yönelim dahil diğer birçok motivasyonla yapılan kutuplaştırma ve ötekileştirme siyasetiyle mücadele edileceği ifade edilmiştir: “Bizleri evlilik, giyim, yaş, cinsel yönelim, inanç, din, milliyet ve savaş siyaseti üzerinden bölmelerine, makbul/makbul olmayan diye ayırmalarına izin vermeyeceğiz.”

LGBTİ+’ların yaşam hakkı, çalışma hakkı ve sağlığa erişim hakkı başta olmak üzere her türlü insan hakları ihlalinin ortadan kaldırılacağı taahhüt edilmiştir:

“Toplumsal, kültürel ve siyasal alanda LGBTİ+lara karşı uygulanan başta nefret cinayetleri olmak üzere, her türlü insan hakları ihlalinin, eşitsizliği ve ayrımcılığı ortadan kaldıracaktır.”

“İşyerlerinde birbirinden farklı anadile, kimliğe veya kültüre sahip olanlara, kadınlara, LGBTİ+lara, göçmen ve mülteci kadınlara yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılması için gerekli önlemleri alacağız.”

“Cinsiyete, yaşa, etnik kökene, inanca, cinsel yönelime, bölgeye, mesleğe, mülteciliğe vb. herhangi bir ayrımcılığa yer vermeden, ülkede yaşayan herkesin her türlü sağlık hizmet gereksinimini eşit, ulaşılabilir, bilimsel bilgiye dayalı, nitelikli, anadilinde, toplumsal cinsiyet eşitlikçi ve parasız hizmet sunumuyla karşılayacağız.”

159 Yeşil Sol Parti. (2023, Mart 30). 2023 Seçim Bildirgesi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804213018/https://yesilsolparti.org/secim-materyallerimiz/>

“LGBTİ+’ların ihtiyaç amaçlı sağlık hizmetlerinin ve harcamalarının kamusal olarak karşılanmasını sağlayacağız.”

k. Diğer Partiler

“Umudun Bildirgesi” adlı Memleket Parti seçim bildirgesinde LGBTİ+’lar hakkında doğrudan herhangi bir vaat ve politika bulunmamaktadır.¹⁶⁰

Zafer Partisi seçim beyannameyi yayınlamadı; ancak Genel Başkan Ümit Özdağ, YouTube’da seçim manifestosu konulu paylaştığı içerikte LGBTİ+’lar hakkında doğrudan herhangi bir vaat ve politika bulunmamaktadır.¹⁶¹

¹⁶⁰ İnce, M. *Umudun Bildirgesi (Video)*. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804212821/https://www.youtube.com/watch?v=lkYv78Oq8YQ&ab_channel=Muharrem%C4%B0NCE

¹⁶¹ Ümit Özdağ–Zafer Partisi Genel Başkanı. (2023, Mart 31). *Twitter Space Odası’nda Zafer Partisi Seçim Bildirgesi’ni açıklıyorum (Video)*. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804212644/https://www.youtube.com/watch?v=y333MGh_z5k&ab_channel=%C3%9Cmit%C3%96zda%C4%9F-ZaferPartisiGenelBa%C5%9Fkan%C4%B1

7. TRT SEÇİM PROPAGANDA KONUŞMALARINI

TRT’de 26/4/1961 tarih ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 52. maddesine göre Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekili Seçimleri için 7 Mayıs’ta ve 13 Mayıs’ta 4 cumhurbaşkanı adayı ve 24 siyasi parti seçim propaganda konuşmalarını gerçekleştirmiştir. 28 Mayıs’ta yapılacak seçimlerin ikinci turu içinse en çok oy alan iki Cumhurbaşkanı adayı Recep Tayyip Erdoğan ve Kemal Kılıçdaroğlu 25 Mayıs’ta üçüncü kez TRT’de seçim propaganda konuşmalarını gerçekleştirmiştir. Sonuç olarak TRT seçim propaganda konuşmalarında LGBTİ+’lara yönelik hak temelli 4 söylem ifade edilmişken, 7 kez ise hedef alınmıştır. Seçim ittifakları nedeniyle bazı siyasi partiler, diğer siyasi partilerin listelerinden seçime girdiği bilinmektedir. Yasa düzenlemesi nedeniyle kendi listesiyle seçime girmeyen siyasi partiler seçim propaganda konuşması yapma hakkına sahip değildir.

a. Cumhurbaşkanı Adaylarının Seçim Propaganda Konuşmaları

TRT seçim propaganda konuşmalarında 7 Mayıs ve 13 Mayıs’ta 4 Cumhurbaşkanı adayı, 25 Mayıs’ta ise 2 Cumhurbaşkanı adayı yer almıştır. Bu konuşmalarda LGBTİ+’lar 1 kez hedef alınırken, hiçbir şekilde hak temelli bir biçimde yer alamamıştır.

Recep Tayyip Erdoğan, 13 Mayıs’taki konuşmasında LGBTİ+’ları kastettiği düşünülen “Marjinal fikirler, ideolojik sivrilikler, küçük gruplara mahsus aykırılıklar” sözlerini sarf etmiştir:

“Öte yandan, milli birliğimize, beraberliğimize, aile yapımıza, evlatlarımızın geleceğine tehdit mahiyetinde işbirliklerinin işaretlerini alıyoruz. Hiçbir siyasi hedef, hiçbir seçim stratejisi, ülkenin böyle bir iklime sürüklenmesinin bahanesi olamaz. Biz, ülkenin ve milletin istikbaline yönelik bir tehdit olarak gördüğümüz tüm bu yaklaşımları reddediyoruz. Marjinal fikirler, ideolojik sivrilikler, küçük gruplara mahsus aykırılıklar demokratik yelpazenin zenginliği içinde elbette hoş görülebilir ancak Türkiye’nin yönetimine, dolayısıyla milletin yarınlarını inşa etmeye talip merkez siyasetin böyle bir lüksü yoktur. Dünyanın hiçbir yerinde milletler kendilerini bu tarz savrulmalara itecek siyasi oluşumların önünü açmaz.”

b. Siyasi Partilerin Seçim Propaganda Konuşmaları

7 Mayıs'taki propaganda konuşmasında MHP Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Feti Yıldız, LGBTİ+ hak savunucularını ve destekçilerini “Mandacılar, terör artıkları, faiz lobileri” olarak adlandırdığı gruplar ile birlikte anarak “LGBT yandaşı” olarak adlandırmış ve bu kişilerin “sandığa gömüleceğini” söyleyerek LGBTİ+’ları düşmanlaştırmıştır. Devamında LGBTİ+’lardan ve hedef aldığı diğer gruplardan “azgın güruh” olarak bahsederken, seçmenin kullanacağı oylarla “çocuklarımızın üzerinden ellerinizi çekin” diyeceğini iddia etmiştir. Sonrasında ise LGBTİ+’ları hedef alan anayasa değişikliği teklifini yeniden gündeme getirmeyi ve bu kez gerçekleştirilmeyi vaat etmiştir: “MHP ve Cumhur İttifakı’na vereceğiniz destekle ailenin korunması ve başörtüsü daha güçlü bir şekilde anayasal güvenceye kavuşacaktır.” Düşman-kahraman ikiliğine vurgu yapan Yıldız, LGBTİ+’ları şu cümlelerle hedef alarak kendilerini kahraman olarak adlandırmıştır: “Dönmeler, devşirmeler, şarlatanlar, sahtekarlar, siyasi fırladıklar, mandacılar, bölücüler, bilimüm islam düşmanları küresel emperyalizmle işbirliği yapmış, derin Amerika’yla silah çatmış, neslin devamına adeta savaş açılmıştır.”

Cumhur İttifakının LGBTİ+’ları hedef aldığı anayasa değişikliği teklifine atıfla, “millet/devlet bekası” ve “ailenin korunması” söylemlerini Yıldız seçim propaganda konuşmasında yeniden üretmiştir:

“Milletimizin ve devletimizin bekası, sağlıklı nesillerin yetişmesine ve sağlıklı nesillerin yetişmesi de aile yapısına bağlıdır. Evlilik birliği hem kültür hem de medeniyet anlayışımıza göre ancak bir kadın ve erkeğin evlenmesiyle kurulabilir. Aileye yönelik her türlü tehlike, tehdit, saldırı, çürüme ve sapkınlığa karşı tedbir almak devletin görevidir.”

13 Mayıs'taki konuşmasında “aile kurumu güçlendirilecek, aile bireyleri arasındaki bağlılığı ve aile bütünlüğünü koruyacak politikalar geliştirileceğini” belirten MHP Genel Başkan Yardımcısı Filiz Kılıç, partilerinin “insan hak ve özgürlüklerini güvence altına almayı taahhüt ettiğini” belirtse de LGBTİ+’ları “devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı davranış ve uygulamalar” olan istisnai bir durum olarak tanımlayıp düşmanlaştırarak partisinin LGBTİ+’ları insan haklarının öznesi olarak görmediğini ilan etmiştir.

Yine Cumhur İttifakı’nın bileşenlerinden olan Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Fatih Erbakan, 7 Mayıs’ta yaptığı seçim propaganda konuşmasında “Gençleri

Deizm, Ateizm ve Eşcinsellik gibi 'felaketlerden' koruyup gerekli manevi ve psikolojik desteği" vereceklerini söyleyerek LGBTİ+'ları hasta olarak damgalamaya ve terapi adı altında psikolojik işkence vaadini yinelemeye devam etmiştir. Devamında ise yine LGBTİ+ hak savunucularını ve destekçilerini hedef almıştır:

"Aile ve sosyal politikalar alanındaki yasaları aile bütünlüğünü esas alacak şekilde yeniden düzenleyeceklerini" belirten Erbakan: "Aile yapımızı derinden sarsacak bir tehlike olarak gördüğümüz LGBT derneklerinin tamamını kapatacağız. Kamuya açık alanlarda propaganda yapmalarının önüne geçeceğiz."

Vatan Partisi Genel Sekreteri Özgür Bursalı "LGBT Propagandasına geçit olmadığını" belirterek LGBTİ+'lardan ve hak savunuculuğundan "Batı emperyalizminin, toplumumuzu parçalamak için alfabede harf bırakmadığı bir unsur" olduğunu iddia ederek düşmanlaştırmıştır:

"Yeni cinsiyetler icat eden, çocuklarımızı istismar eden, gençleri milli değerlerimizden koparan, aileyi dağıtan LGBT dayatmasına karşı mücadele edeceğiz. Uyuşturucuyu ve LGBT'yi özendiren müziklere, filmlere izin vermeyeceğiz, dijital platformları denetleyeceğiz."

Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek 13 Mayıs'taki konuşmasında, ikili cinsiyet rejimi dışındaki cinsiyeti "sahte cinsiyetler" olarak damgalarken, bu kimlikleri İstanbul Sözleşmesi'nin "icat ettiğini" ve bu "icada" karşı mücadele ettiklerini söyleyerek LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemi üreten konuşmalardan birini yapmıştır. Devamında "Batıdan" geldiğini iddia ettiği LGBTİ+'ları

"dayatma" olarak nitelendirerek varoluşun görünürlüğüne ve hak savunuculuğuna "kesinlikle izin vermeyeceklerini" eklemiştir.

Yeşil Sol Parti Eş Sözcüsü Çiğdem Kılıçgün Uçar 7 Mayıs'taki seçim propaganda konuşmasında "hayat pahalılığına karşı ekonomide adaleti sağlamanın,

bütün inançların, kimliklerin, ana dillerin ve kültürlerin ortak yaşamasının önündeki zincirlerin kilidini açacağını” belirtirken “Etnik, inanç ve cinsiyet kimlikleri nedeniyle dışlananlar yani hepimiz bu hikayenin kendisiyiz” diyerek güçlendirici mesajlar vermiştir.

Türkiye İşçi Partisi Sözcüsü Sera Kadıgil 7 Mayıs’taki seçim propaganda konuşmasında, İstanbul Sözleşmesi’ne ve iktidarın sözleşme hakkındaki tutumuna şu şekilde vurgu yapmıştır: “İstanbul Sözleşmesi’ne derhal geri dönecek, dönmek için kırk takla atacak olanların karşısına duvar olup dikileceğiz.” Devamında ise ayrımcı söylem politikalarını eleştiren Kadıgil, “Kadın olmayı, LGBTİ+ olmayı hakaret sayan ataerkiyi başlarına yıkacaklarını, toplumsal cinsiyet eşitliğini mutlaka sağlayacaklarını” belirtmiştir.

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Erkan Baş 13 Mayıs’taki konuşmasında, kadın hareketinin Türkiye’nin ana muhalefet gücü olduğuna vurgu yaptığı konuşmasının ardından “LGBTİ+ların yaşamın hiçbir alanında ayrımcılığa maruz kalmaması için direneceklerini” taahhüt etmiştir.

13 Mayıs’ta konuşan Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkan Yardımcısı Gökçe Gökçen, TRT’nin ülkede yaşanan birçok toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakasını sansürlemesini eleştirirken “Burada göstermedikleri saraydan gözükmeyenlerdi. Katledilen Özgecan Aslan’dı, diri diri yakılan Hande Kader’di” diyerek nefret cinayeti nedeniyle yitirdiğimiz trans kadın Hande Kader’i anmıştır.

8. SİYASİ PARTİLERİN SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARI

17 siyasi partinin toplamda 84 tane genel merkez ve gençlik örgütü sosyal medya hesabı, 18 Mart–13 Mayıs tarihleri arasında izlenmiştir. 9 haftalık bu süreç içerisinde siyasi partilerin seçim kampanyalarının sosyal medyada ayağında LGBTİ+ görünürlüğü ve LGBTİ+'lara dair hak temelli ya da LGBTİ+'ların hedef alındığı söylemlerin deşifre edilmesi amaçlanmıştır. LGBTİ+'lara dair toplam 25 içerikte hak temelli olarak yer alırken 36 içerikte hedef gösterilmiş, düşmanlaştırılmış, ötekileştirilmiş yahut nefret körüklenmiştir. En çok hak temelli içerik üreten açık ara Türkiye İşçi Partisi olurken en çok ayrımcı içerik üreten ise Vatan Partisi olmuştur.

A. Adalet ve Kalkınma Partisi

Erdoğan'ın ve Adalet ve Kalkınma Partisi'nin kurumsal ve gençlik sosyal medya hesaplarından, Erdoğan'ın seçim kampanyası sırasında yürüttüğü faaliyetlerin neredeyse tamamı paylaşılmıştır. Dolayısıyla Erdoğan'ın bu faaliyetler sırasında LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı, nefret içerikli, düşmanca ve kutuplaştırıcı söylemler geniş kitleler nezdinde yaygınlaştırmıştır.

Ancak bunun ötesinde, LGBTİ+'lar aleyhine söylemlerin bir kısmı, kesitler halinde ayrıca bu sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır. Bunlar;

- » 29 Mart tarihli A Haber canlı yayını¹⁶²
- » 30 Nisan tarihli Ankara programı¹⁶³
- » 4 Mayıs tarihli Giresun programı¹⁶⁴
- » 6 Mayıs tarihli Kayseri programı¹⁶⁵

162 Akparti (2023, Mart 29). Cumhurbaşkanımız @RTErdogan: Şunu açıklayabilirim, ülkemizi savaşta sokmayacağız, aile kurumunu güçlü tutacağız, ağırlıklı Suriye'den olmak üzere göç konusunda daha hassas davranacağız. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804212419/https://twitter.com/Akparti/status/164117863775826944?s=20> ve Akparti (2023, Mart 29). Cumhurbaşkanımız @RTErdogan: Aile kurumunun korunması bizim önceliğimizdir. Özgürlük adıyla LGBT gibi sapkın hayat tarzlarının toplumuza empoze edilmesine biz rıza gösteremeyiz. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804211923/https://twitter.com/Akparti/status/1641173030230425602?s=20>

163 Akparti (2023, Nisan 30). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız @RTErdogan: Kılıçdaroğlu yönetiminde CHP, marjinal örgütlerin, LGBT savunucularının, küreselcilerin, mezhepçilik fitnesi çıkarmaya çalışanların koçbaşı haline geldi. #Ankara için Doğrusu Ak Parti [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804211841/https://twitter.com/Akparti/status/1652702653749575684?s=20>

164 Akparti (2023, Mayıs 5). Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız @RTErdogan: Biz LGBT'ye karşıyız. Çünkü bizim için aile kutsaldır. #Giresun için Doğrusu Ak Parti. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804211721/https://twitter.com/Akparti/status/1654071536435724288?s=20>

165 Akparti (2023, Mayıs 6) Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız @RTErdogan: Sapkın akımlar karşısında aile kurumunu güçlendireceğiz. #Kayseri için Doğrusu Ak Parti [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804211318/https://twitter.com/i/status/1654829196697378816>

Recep Tayyip Erdoğan'ın 5 Mayıs'ta tweetlediği ve AKP sosyal medya hesaplarının yeniden tweetlediği, Kemal Kılıçdaroğlu'nun hedef alındığı içerikte LGBTİ+'lar düşmanlaştırılmaya devam edilmiştir.¹⁶⁶

“Bay Bay Kemal'in kimlerle ne işler çevirdiği, bebek katillerine ne sözler verdiği, batılı büyükelçilere neleri taahhüt ettiği yavaş yavaş ortaya çıkıyor. LGBT'ye niçin arka çıktığı, Selo'nun kapısında milletvekillerine niçin nöbet tuttuğu konusuna hiç girmiyor. İnşallah 14 Mayıs'ta bu maskeli baloya hep beraber son vereceğiz.”

13 Mayıs tarihli tweette Erdoğan, “LGBT'yi savunan hiç kimseye ve hiçbir kuruma asla müsamaha göstermeyeceğimi” belirterek LGBTİ+ hak savunucusu ve destekçisi oluşumları ve savunucularını hedef almıştır.¹⁶⁷

B. Büyük Birlik Partisi

BBP genel merkez kurumsal sosyal medya hesabından paylaşılan içerikte, Genel Başkan Mustafa Destici'nin LGBTİ+'ları da hedef aldığı, 14 Nisan'daki Seçim Beyannamesi ve Milletvekili Adayları Tanıtım Töreni'nde yaptığı konuşma paylaşılmıştır. Destici konuşmasında, LGBTİ+ düşmanlığını değerlere sahip çıkma ve aileyi koruma kılıfına uydurarak meşrulaştırmaya çalışmıştır.¹⁶⁸

¹⁶⁶ RTErdogan (2023, Mayıs 4). Bay Bay Kemal'in kimlerle ne işler çevirdiği, bebek katillerine ne sözler verdiği, batılı büyükelçilere neleri taahhüt ettiği yavaş yavaş ortaya çıkıyor. Her gün konuşuyor, olur olmaz her konuda yorum yapıyor ama kendisi bölücü örgütün siyasi uzantılarına hangi sözleri verdiğini söylemiyor. Kandil'deki terör baronlarının niçin kendisini desteklediğini açıklamıyor. Pensilvanya'daki hamburgercide 8 saat kimlerle neyin pazarlığını yaptığından bahsetmiyor. Yerli ve millî projelerimizden, milletin geleceğini garanti altına alacak eser ve hizmetlerimizden niçin rahatsız olduğunu konuşmuyor. Güya teknoloji görmek için 10 bin kilometre uzağa giderken niçin Togg'un fabrikasını ziyaret etmediğini açıklamıyor. LGBT'ye niçin arka çıktığı, Selo'nun kapısında milletvekillerine niçin nöbet tuttuğu konusuna hiç girmiyor. Muhatabı dağdaki teröristler olan ifadelerimizi niçin üstüne aldığı, bunlardan niçin rahatsızlık duyduğunu anlatamıyor. Varsın Bay Bay Kemal konuşmasın, hakkı ve hakikati söylemesin... Hakikat güneşi balçıkla, çamurla, kırk dereden kırk kova su getirerek örtülemez. Samsun'da vatan-millet deyip Van'da Selo'ya özgürlük isteyenlerin maskesini inşallah 14 Mayıs'ta hep birlikte indireceğiz. İnşallah 14 Mayıs'ta bu maskeli baloya hep beraber son vereceğiz. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804211051/https://twitter.com/RTErdogan/status/1654235276078637059?s=20>

¹⁶⁷ Akparti. (2023, Mayıs 12). Cumhurbaşkanımız @RTErdogan: LGBT'yi savunan hiç kimseye ve hiç bir kuruma asla müsamaha göstermeyeceğiz. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804210958/https://twitter.com/i/status/1657134214725218304>

¹⁶⁸ bbpgenelmerkez. (2023, Nisan 14). Genel Başkanımız Sayın Mustafa Destici, Seçim Beyannamesi ve Milletvekili Adaylarımızın Tanıtım Töreni'nde konuşuyor. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804210846/https://twitter.com/bbpgenelmerkez/status/1646841105139511296?s=20>

“Cumhur İttifakıyla birlikte bir istiklal ve istiklal mücadelesi için omuz omuza verdik. Türkiye'nin ihtilaf yaşadığı her ülkenin, Türkiye'nin mücadele ettiği her terör örgütünün Türkiye'de bir yönetim değişikliği gerçekleştirmeyi heves ettiği; milliyetçiliğin, müslümanlığın, değerlerimize sahip çıkmanın hatta aileyi korumanın şeytanlaştırıldığı şartlarda kimliğimize, inançlarımıza, ülkemize, milletimize sahip çıkarak bir olmanın bir olmanın birlikte güç olmanın ve birlikte geleceğe uzanmanın mücadelesini verdik ve veriyoruz ve vermeye devam edeceğiz.”

BBP'nin kurumsal bir gençlik örgütü olmadığı, ancak Alperen Ocakları Eğitim, Kültür ve Dayanışma Vakfı'nın gençlik örgütü yerine geçen bir şekilde yapılandırıldığı dikkate alınarak Alperen Ocakları'nın sosyal medya hesapları izlenmiştir. 9 haftalık izleme sürecinde ilgili sosyal medya hesaplarının paylaştığı herhangi bir içerikte LGBTİ+'lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır.

C. Cumhuriyet Halk Partisi

9 haftalık izleme sürecinde CHP Genel Merkez ve Gençlik Kolları sosyal medya hesaplarının paylaştığı herhangi bir içerikte LGBTİ+'lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır. Ancak Kemal Kılıçdaroğlu'nun Millet İttifakı Cumhurbaşkanı adayı olarak ilan edilmesinin ardından, Kılıçdaroğlu'nun ekibi tarafından paylaşılan kampanya afişinde son yıllarda politik sebeplerle yaşamını yitiren pek çok kişiyle birlikte nefret cinayeti sonucunda hayatını kaybeden trans kadın Hande Kader'e de yer verilmiştir.¹⁶⁹

Son olarak CHP Gençlik Kolları'nın hazırladığı Değişim Senin Elinde kampanyası çerçevesinde hazırlanan video sosyal medya platformlarında yayınlanmıştır. Videoda Huysuz Virjin'in yer alması, gökkuşağı içerikli ve “yasak ne ayol” yazılı dövizler dikkat çekmektedir.¹⁷⁰

D. Demokrat Parti

9 haftalık izleme sürecinde Demokrat Parti Genel Merkez ve Gençlik Kolları sosyal medya hesaplarının paylaştığı herhangi bir içerikte LGBTİ+'lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır.

169 Artı Gerçek. (2023, Mart 7). Kemal Kılıçdaroğlu'ndan ilk seçim afişi: Hande Kader, Ali İsmail Korkmaz, patileri kesilen köpek... Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804210551/https://artigercek.com/politika/kemal-kilicdaroglundan-ilk-secim-afisi-hande-kader-ali-ismail-korkmaz-patileri-241686h>

170 Değişim Senin Elinde (2023, Mayıs 4) Ozbi-Sadece Biz (Video). Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804205832/https://www.youtube.com/watch?v=W5AVUtRm8qs&t=191s>

E. Deva Partisi

10 Mayıs'ta Kısa Dalga podcastine konuk olan DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve Kadın Politikaları Başkanı Elif Esen, devlet mekanizmalarındaki LGBTİ+'lara karşı ayrımcı tutumu eleştirmiş¹⁷¹:

“Devlet bugün bu iktidarın bu anlayışıyla kurumlarıyla, kurullarıyla ve kurullarıyla enkaz olmuş durumda. Bu kurumların ve kurulların yeniden tesis edilmesi lazım. Diyanet de bunlardan biri. Nasıl Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 84 milyon vatandaşım derken LGBTİ'leri ayırt etmiyorsa o anlayışı devleti yönetirken bu sisteme de yansıtmalı, sistemin uygulayıcılarına da yansıtmalı. Çünkü herkes temel hak ve özgürlüklerden de eşitlik prensibi ile faydalanması gereken bireylerdir. Devlet aynen dinde olduğu gibi toplumun yaşam tarzına karışamaz. Devlet ona hizmet etmekle zorunludur.”

F. Gelecek Partisi

9 haftalık izleme sürecinde Gelecek Partisi Genel Merkez ve Gençlik Kolları sosyal medya hesaplarının paylaştığı herhangi bir içerikte LGBTİ+'lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır.

G. Halkların Demokratik Partisi

HDP kurumsal sosyal medya hesabında paylaşılan haberin içeriğinde HDK Eş Sözcüsü Esengül Demir Newroz konuşmasında LGBTİ+'lara da seslenmiştir:

“Halkımızın ilk günden beri yanında olduk ve bugünden sonra yanında olacağız. Yastayız aynı zamanda da öfkeliyiz. Halkları depremde yalnız ve kimsesiz bırakan, depremin altında insanları ölüme terk eden bu iktidara karşı öfkemiz, isyanımız ayakta. Öfkeliyiz, yerle bir olan binalara onay verenlere öfkeliyiz. Günlerce insanlara ulaşmayan iktidara öfkeliyiz. İktidar hastaneleri, belediye binaları vergilerimizle yapılan yollar yıkılarak altında kalmıştır, halka ilaç ve çadır göndermemiştir. Bütün bunlar olurken mülteci avına çıkanlara seyirci

¹⁷¹ devapartisi (2023, Mayıs 10). “Hem modern ve genç kadınlar hem de samimi dindarlar, dinin bu kadar sömürülmesine müsaade etmeyecekler ve bu iktidara güle güle diyecekler.”@elifesendeve@kisadalgamedya'ya açıklamalarda bulundu. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804205706/https://twitter.com/devapartisi/status/1656251782773841922?s=20> ve Kısa Dalga (2023, Mayıs 10). Elif Esen: 'Kadınlar ve samimi dindarlar dinin bu kadar sömürülmesine müsaade etmeyecekler ve bu iktidara güle güle diyecekler'. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804205543/https://kisadalga.net/haber/detay/elif-esen-kadinlar-ve-samimi-dindarlar-dinin-bu-kadar-somurulmesine-musaade-etmeyecekler-ve-bu-iktidara-gule-gule-diyecekler_67389

kalmıştır. Bu iktidar ırkçılığı körükleyen tekçi bir iktidar ve Alevi, Kürt, Arap halkına kendi başının çaresine bakın demiştir. Bunların hesabını soracağımıza halkımızın önünde söz veriyoruz. Bizler bu meydana dolduranlar, kadınlar, gençler, sosyalistler, devrimciler, Aleviler, Çerkezler, LGBTİ+ bireyler, Ermeniler, Süryaniler, Araplar, 14 Mayıs'ta bu iktidarı yeneceğiz. Berkin Elvan'ın, Deniz Poyraz'ın hesabını bunlardan soracağız. Depremde cenazelerini çıkarmak zorunda olan halkımıza hesap verecekler.¹⁷²

HDP Kadın Meclisi'nin yeniden tweetlenen 2 Nisan tarihli içeriğinde, Türkçe seçim müziğinin paylaşıldığı klipte pek çok görselle birlikte gökkuşağı bayrağı, trans bayrağı ve LGBTİ+ dövizlerine de yer verilmiştir.¹⁷³

H. Hür Dava Partisi

HÜDA PAR Genel İdare Kurulu Üyesi Şeyhmus Tanrıkulu'nun 6 Nisan'da Twitter'da paylaşılan açıklamasında LGBTİ+ hak savunucularına yönelik düşmanlaştıran ve damgalayıcı sözler sarf edilmiştir:¹⁷⁴

“Buradan sana sesleniyorum; Özgür Özel! korkunun ecele faydası yok. Maddi ve manevi değerlerimize savaş açandan, sapkınlıkları destekleyen, terör sevicisi ve destekçisi kim varsa hepsi için 15 Mayıs, milletimizin feraseti ile ‘sonun başlangıcı’ olacaktır.”

Genel Merkez Kadın Kolları Yönetim Kurulu Üyesi Zehra Çiftçi, 7 Nisan'da Twitter paylaşımında LGBTİ+'lara yönelik aile üzerinden üretilen nefret söylemlerini benimsemiştir:¹⁷⁵

172 HDPgenelmerkezi (2023, Mart 19). İstanbul Newroz'undan açık mesaj: 14 Mayıs'ta bu iktidarı göndereceğiz, yaşamı birlikte inşa edeceğiz. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804205415/https://twitter.com/HDPgenelmerkezi/status/1637476193619308544?s=20>

173 HDPkadin (2023, Nisan 2). 2023 Seçimleri Türkçe kadın şarkımız: “Kadınlarla Değiştireceğiz!” #DisaJinDisaJiyan #BuradayızKadınlarlaDeğiştireceğiz [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804205338/https://twitter.com/HDPkadin/status/1642449934707306497>

174 HurDavaPartisi (2023, Nisan 6). GİK Üyemiz Şeyhmus Tanrıkulu(@SeyhmusTanrıkulu): “Buradan sana sesleniyorum; Özgür Özel! korkunun ecele faydası yok. Maddi ve manevi değerlerimize savaş açandan, sapkınlıkları destekleyen, terör sevicisi ve destekçisi kim varsa hepsi için 15 Mayıs, milletimizin feraseti ile ‘sonun başlangıcı’ olacaktır.” #SandığaGömülecekler [Tweet] Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804205117/https://twitter.com/HurDavaPartisi/status/1643965550899372033?s=20>

175 HurDavaPartisi (2023, Nisan 7). Genel Merkez Kadın Kolları Yönetim Kurulu Üyemiz Zehra Çiftçi: “İnancımız ve medeniyet değerlerimiz bizim yegâne ölçümümüzdür. Bu münasebetle kadın ve aileye bakımımız ile ilgili olarak bazı hususları bir kez daha dikkatlerinize sunmak istiyoruz.” #HÜDAPARveKadın [Tweet]. Erişim Adresi: <http://web.archive.org/web/20230804204952/https://twitter.com/HurDavaPartisi/status/1644325764299407360?s=20>

“Sözde özgürlük, eşitlik söylemleriyle duygularına hitap ederek kadını istismar eden bu anlayış, aslında sadece kadını değil aileyi ve gelecek nesilleri de ifsada sürüklemeyi istemektedir. Günümüzde küresel güçler tarafından desteklenen, ailenin ve toplumun ifsadına yönelik yürütülen ciddi projeler söz konusudur. Bu projelerin amacı cinsiyetsiz ve ailesiz bir toplum oluşturmaktır. Aile kavramına yeni tanımlar getirmek, sapkın ilişkileri normalleştirmek ve zaman içerisinde cemiyetin yapısını bozarak kültürel ve zihinsel programlamaya karşı savunmasız bırakmaktır. Kadın ve erkek birbirlerini tamamlayıcı eşlerdir... Aile bir kadının, bir erkeğin evlenmesiyle kurulur. Sapık ilişkilerle aile kurulamaz, buna aile denilemez. Devlet aile kurumunu korumalıdır. İnancımıza, kültürümüze, değerlerimize uymayan batı tipi haya tarzının ürünü olan evlilik dışı ilişkiler nesil emniyetini tehdit eden davranışlardır. Evlilik dışı ilişkilerin önüne geçilmelidir.”

HÜDA PAR Twitter hesabında yeniden tweetlenen 10 Mayıs tarihli ve “Birileri Cumhurbaşkanlığı seçiminde aday çıkarmayarak BAY BAY KEMAL’i ya da VIR VIR KEMAL’i destekleme kararı aldı.” başlıklı videoda LGBTİ+’lar hedef alınmıştır.¹⁷⁶

(00.46) “...Peki nedir ortak paydaları? Nerede buluşuyorlar? Sizin inancınıza ve aile hayatınıza düşman olan o kör ve köhnemiş ideolojileri, başka hiçbir ortak yanları yok belki. Ne var içinde? LGBT var. Ne var? Aile kurumuna düşmanlık var...” / (1.35) “... bu sapkınlığı meşrulaştırmak için nikahsız, ailesiz, cinsiyetsiz bir toplum için; böyle bir modeli size dayatmak için elbirliği yapmışlar, birlikte hareket ediyorlar. Bu sapkınlığa, bu aile düşmanlığına geçit verecek misiniz?”

I. İYİ Parti

9 haftalık izleme sürecinde İYİ Parti Genel Merkez ve Gençlik Kolları sosyal medya hesaplarının paylaştığı herhangi bir içerikte LGBTİ+’lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır.

J. Memleket Partisi

9 haftalık izleme sürecinde Memleket Partisi Genel Merkez ve Gençlik Kolları sosyal medya hesaplarının paylaştığı herhangi bir içerikte LGBTİ+’lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır.

176 <http://web.archive.org/web/20230804204842/https://twitter.com/i/status/1656280518432784387>

K. Milliyetçi Hareket Partisi

9 haftalık izleme sürecinde MHP'nin kurumsal Genel Merkez sosyal medya hesabının paylaştığı içerikte LGBTİ+'lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır.

MHP'nin kurumsal bir gençlik örgütü olmadığı, ancak Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfının gençlik örgütü yerine geçen bir şekilde yapılandırıldığı dikkate alınarak Ülkü Ocakları'nın sosyal medya hesapları izlenmiştir. Bu bağlamdaki tek içerik, Ülkü Ocakları'nın Twitter hesabında yeniden tweetlenen, Ülkü Ocakları Genel Başkanı Ahmet Yiğit Yıldırım'ın 10 Mayıs'taki paylaşımında Yıldırım, Millet İttifakı siyasetçilerinden Kemal Kılıçdaroğlu, Meral Akşener, Ekrem İmamoğlu ve Mansur

Yavaşı paylaştığı dört görsel ile hedef almıştır. “Hayaller/Gerçekler” başlığıyla paylaştığı içerikte her görselde bir siyasiyi hedef gösteren Yıldırım, siyasilerin portrelerini ikiye bölerek hepsinde “Hayaller” olarak adlandırdığı kısımda Mustafa Kemal Atatürk’ün görseline yer verirken, “Gerçekler” olarak adlandırdığı kısımda Abdullah Öcalan, Fethullah Gülen, Selahattin Demirtaş gibi kişilerin görsellerine yer vermiştir. Ekrem İmamoğlu’nu hedef aldığı görselde ise “Gerçekler” adlı kısımda Abdullah Öcalan ve Fethullah Gülen ile birlikte Kerimcan Durmaz’ın görseline de yer verilerek Kerimcan Durmaz kişisel olarak ve onun üzerinden LGBTİ+’lar düşmanlaştırılmıştır.¹⁷⁷

L. Saadet Partisi

Millet İttifakı bileşenlerinden Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, 27 Mart’ta katıldığı Bir Başka Aç programında LGBTİ+’lara karşı negatif tutumunu aile tartışmaları ve İstanbul Sözleşmesi üzerinden açıklarken LBTİ+ kadınları “mağdur” olarak görmediği anlamına gelen sözler sarf etmiştir¹⁷⁸:

“CHP ile aramızda aile ve kadının korunması hakkında bir görüş ayrılığı yok. Ancak İstanbul Sözleşmesi dediğiniz zaman İstanbul Sözleşmesi başka şeyleri hatıra getiriyor. İstanbul Sözleşmesi’nin içinde doğru olan yer var doğru olmayan yer var. Ben onun için İstanbul Sözleşmesinden bahsetmeyi de doğru bulmuyorum. Ancak az önce bahsettiğim prensipler gereği bizim aramızda herhangi bir tereddüt yok. Biz kadını, mağdur olan kadını sonuna kadar korumakla mükellef ediyoruz kendimizi, aynı zamanda aileyi de korumanın bir görev olduğunu kabul ediyoruz. Bunun istismar edilmesine rıza göstermeyiz.”

Devamında ise cis-heteronormatif aile pratikleri dışındaki aile pratiklerini dışlayan düşünceleri benimsediği görülmüştür¹⁷⁹:

“Aile mefhumu bozulursa siz toplumu ayakta tutamazsınız. Biz aile mefhumunun dejenere edilmesine rıza gösteremeyiz. Bunu bilmek mecburiyetindeyiz. Aile bir erkek bir kadın ve çocuklardan meydana gelir. Bunu da unutmamalıyız. İki

¹⁷⁷ ayyildirim1 (2023, Mayıs 10). Hayaller / Gerçekler [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100804/https://twitter.com/ayyildirim1/status/1656335009026908160>

¹⁷⁸ SaadetPartisi (2023, Mart 27). “Hem kadını hem de aileyi korumakla mükellef add ediyoruz kendimizi. İstismara fırsat verilmediğinde bu problemler çözülür.” @T_Karamollaoglu [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804204705/https://twitter.com/SaadetPartisi/status/1640434888124841984>

¹⁷⁹ Kaos GL (2023, Mart 27). Millet İttifakı üyesi Saadet Partisi’nin Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, heteroseksüel aileler dışındaki ailelere ayrımcılık yaptı. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804204535/https://kaosgl.org/haber/karamollaoglu-lgbti-lari-hedef-aldi>

tane erkek, iki tane kadın bir araya gelmiş, 'Biz de bir aileyiz', hadi oradan. Biz aile mefhumunu toplumun diri kalması, canlı tutulması için elzem görürüz."

Yine 4 Nisan'da katıldığı Başkent Kulisleri adlı programda Karamollaoglu, aile söylemi üzerinden LGBTİ+ları hedef alan tutumunu yinelemiştir¹⁸⁰: "Dünyadaki son gelişmelerde iki endişem var. Bir tanesi aile mefhumunun korunmasıdır. Aile bir kadın, bir erkek, çocuklardan meydana gelir. Biz aileyi koruyamazsak toplumu koruyamayız."

Son olarak 11 Nisan'da katıldığı Medyascope yayınında İstanbul Sözleşmesi hakkındaki tutumunu ideal gördükleri aile dinamikleri üzerinden Karamollaoglu şu şekilde açıklamıştır:¹⁸¹

"Bakın bunlar neyin ne olduğunu bilmeden söylenen sözler. Biz şuna inanıyoruz, aile toplumun temelidir. Aile, bir erkek, bir kadın ve çocuklardan meydana gelir. Ailede kadının yeri özellikle bizim açımızdan çok müstesnadır. Peygamber efendimiz cennet annelerin ayağının altındadır demiş. Babaların dememiş. Onun için bizim kadına verdiğimiz değeri hiç kimse tahmin bile edemez. Kadına karşı şiddete gelince belki bazıları garipsediler ama bunun önlenmesi şart. Şimdiye kadar önlenemedi. Arttı ve artmaya da devam ediyor."

M. Türkiye İşçi Partisi

TİP Genel Merkez Tik Tok hesabında 21 Mart'ta paylaşılan videoda Onur Yürüyüşü ve gökkuşağı sahnelerine yer verilmiş, ilgili içerik TİP'li Öğrenciler Twitter hesabından da yeniden tweetlenmiştir.¹⁸²

"Renklerin özgür olduğu bir gelecek için #İlkOyumTİPe" başlıklı 2 Nisan tarihli içerikte ilk kez oy kullanacak LGBTİ+lara Twitter üzerinden gökkuşağı bayrağı tutan genç görseliyle seslenilmiştir.¹⁸³

¹⁸⁰ SaadetPartisi (2023, Nisan 4). "Coğrafyamızda yeni politik sınırlar oluşturulmaya çalışılıyor." @T_Karamollaoglu [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804204427/https://twitter.com/SaadetPartisi/status/1643333594209763336?s=20>

¹⁸¹ SaadetPartisi (2023, Nisan 11). "Kadına karşı şiddetin önlenmesi şart. Bir adam kendi çocuklarını, eşini katledecek. Hapse atacaksınız, 10 yıl sonra bu adam serbest bırakılacak. Ben kadına bu şiddeti gösterenlerin idam edilmesi gerektiğine inanıyorum." @T_Karamollaoglu [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100732/https://twitter.com/SaadetPartisi/status/1645806761419616261>

¹⁸² TipliOgrenciler (2023, Mart 20). Gençlik sarayın kâbusu olacak! [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804203947/https://twitter.com/i/status/1637862850000478214>

¹⁸³ TipliOgrenciler (2023, Nisan 2) Renklerin özgür olduğu bir gelecek için #İlkOyumTİPe [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804203449/https://twitter.com/TipliOgrenciler/status/1642559338714738690?s=20>

“Nefretin iktidarına karşı aşkta inat ettiğim için #ilkOyumuTİPe” açıklamasıyla paylaşılan 10 Nisan tarihli görsellerden biri de gökkuşağı bayrağı taşıyan dört gençten oluşmuştur.¹⁸⁴

Seçime son 30 gün kaldığını gösteren 14 Nisan tarihli paylaşımda kolluk kuvvetlerinin önünde duran gökkuşağı bayraklı kişi görseli kullanılmıştır.¹⁸⁵

Milletvekili adayı Aslıhan Tere'nin tanıtım içeriğinde “Mimarlık okurken tam zamanlı çalışan, hayvan hakları ve LGBTİ+ alanlarında mücadele veren genç işçi Aslıhan Tere, Eskişehir'den genç vekil adayımız.” açıklaması bulunmuştur.¹⁸⁶

Milletvekili adayı Sevgi Hazır'ın tanıtım içeriğinde “Ankara'dan genç vekil adayımız, ODTÜ Sosyoloji bölümü öğrencisi Sevgi Hazır, kadın ve LGBTİ+'larla beraber ataerkiye, iktidarın rant politikalarına ve kayyum rektöre karşı mücadele ediyor.” açıklamasına yer verilmiştir.¹⁸⁷

“Yaşar Üniversitesi Hukuk Bölümü öğrencisi olan ve LGBTİ+ alanında mücadele veren Beyza Yaman, İzmir'den genç vekil adayımız. LGBTİ+'ların hakları için yükselttiğimiz sesi Beyza ile meclise taşıyacağız! #TİPSeninMeclisSenin” açıklamasıyla paylaşılan 23 Nisan tarihli içerikte TİP İzmir 2. Bölge milletvekili adayı Yaman'a destek verilmiştir.¹⁸⁸

184 TipliOgrenciler (2023, Nisan 10) Nefretin iktidarına karşı aşkta inat ettiğim için #ilkOyumuTİPe #gençlik #inat #seçim #TİP [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804203256/https://www.instagram.com/p/Cq3l8snsGgh/?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

185 TipliOgrenciler (2023, Nisan 14). “Son 30!” #pride #seçim #TİP [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804201610/https://www.instagram.com/p/CrA1qi6NxMp/?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

186 TipliOgrenciler (2023, Nisan 17). Mimarlık okurken tam zamanlı çalışan, hayvan hakları ve LGBTİ+ alanlarında mücadele veren genç işçi Aslıhan Tere, Eskişehir'den genç vekil adayımız. Tüm canlıların sesini Aslıhan ile meclise taşıyacağız! #TİPSeninMeclisSenin #gençlik #seçim #aday #TİP [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804201137/https://www.instagram.com/p/CrJY2TPIWCz/?igshid=MDJmNzVkJmJY=>

187 TipliOgrenciler (2023, Nisan 19). Ankara'dan genç vekil adayımız, ODTÜ Sosyoloji bölümü öğrencisi Sevgi Hazır, kadın ve LGBTİ+'larla beraber ataerkiye, iktidarın rant politikalarına ve kayyum rektöre karşı mücadele ediyor. Ataerki karşıtı mücadelemizin sesini Sevgi ile meclise taşıyacağız! #TİPSeninMeclisSenin #seçim #aday #vekil #TİP [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804201106/https://www.instagram.com/p/CrOUZn9lB8k/?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

188 TipliOgrenciler (2023, Nisan 23). Yaşar Üniversitesi Hukuk Bölümü öğrencisi olan ve LGBTİ+ alanında mücadele veren Beyza Yaman, İzmir'den genç vekil adayımız. LGBTİ+'ların hakları için yükselttiğimiz sesi Beyza ile meclise taşıyacağız! #TİPSeninMeclisSenin [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804201019/https://twitter.com/TipliOgrenciler/status/1650223895373389828?s=20>

“LGBTİ+’lar okulda, işte, sokakta ve #ArtıkMecliste! #İlkOyumTİPe diyenler ve eşitliğin sesini yükselten herkes ile tüm renkleri meclise taşıyoruz!” başlığı ile paylaşılan 24 Nisan tarihli video içeriğinde LGBTİ+ hakları savunucularına yer verilmiştir. İçerikte trans aktivist ve tiyatro sanatçısı, Türkiye İşçi Partisi’nden İstanbul 2’nci bölge 3’üncü sıra milletvekili adayı Zeynep Esmeray Özadikti de yer almıştır.¹⁸⁹

1 Mayıs yürüyüşlerinden “İzmir’de alanları sesimizle inlettik, 1 Mayıs’ı coşkuyla kutladık! Güzel günler yakın, geliyoruz! #GençlikSenin1MayısSenin” açıklamasıyla paylaşılan video içeriklerinde gökkuşağı bayraklarının görünür olduğu anlaşılmıştır.¹⁹⁰

3 Mayıs’ta “Her ülkede, her dilde, her adımda; İnsan insanım diyorsa Bİ’Şey Yapmalı! #1Mayıs” başlıklı ve 4 Mayıs tarihli “İstanbul, 1 Mayıs’ta “Bİ’Şey Yapmalı” dedi!” başlıklı içeriklerde 1 Mayıs yürüyüşünden görünür biçimde gökkuşağı bayrağı içeren videolar paylaşılmıştır.¹⁹¹

“Değil 14 gün, 14 dakika dahi tahammülü kalmayan milyonlar. #İlkTurdaBitirelim 14 Mayıs’ta #10yKemale10yTİPe” başlıklı 4 Mayıs tarihli içerikte trans kadın milletvekili adayı Esmeray’ın “Yaşamın renklerinin eşitliği, özgürlüğü ve kardeşliği için haydi ilk turda bitirelim” çağrısı bulunmaktadır. Esmeray da videosunu kendi Twitter hesabında paylaşırken genel merkez hesabı bu tweeti de yeniden tweetlemiştir.¹⁹²

189 TipliOgrenciler (2023, Nisan 24). LGBTİ+’lar okulda, işte, sokakta ve #ArtıkMecliste! #İlkOyumTİPe diyenler ve eşitliğin sesini yükselten herkes ile tüm renkleri meclise taşıyoruz! [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804200610/https://twitter.com/TipliOgrenciler/status/16505170294952691?s=20>

190 TipliOgrenciler (2023, Mayıs 3). Ampul patladı yol görüldü! #1Mayıs [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804200439/https://twitter.com/TipliOgrenciler/status/1653847056639770624?s=20> TipliOgrenciler (2023, Mayıs 1). İzmir’de alanları sesimizle inlettik, 1 Mayıs’ı coşkuyla kutladık! Güzel günler yakın, geliyoruz! #GençlikSenin1MayısSenin #Yaşasın1Mayıs [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804195932/https://twitter.com/TipliOgrenciler/status/1653138743664975881?s=20>

191 Tipliİstanbul (2023, Mayıs 4) İstanbul, 1 Mayıs’ta «Bİ’Şey Yapmalı» dedi! [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804195848/https://twitter.com/Tipliİstanbul/status/1654194906716426259?s=20> tipgenelmerkez (2023, Mayıs 3). Her ülkede, her dilde, her adımda; İnsan insanım diyorsa Bİ’Şey Yapmalı! #1Mayıs [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804195601/https://twitter.com/tipgenelmerkez/status/1653845762164260870?s=20>

192 tipgenelmerkez (2023, Mayıs 4). Değil 14 gün, 14 dakika dahi tahammülü kalmayan milyonlar. #İlkTurdaBitirelim 14 Mayıs’ta #10yKemale10yTİPe [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100652/https://twitter.com/tipgenelmerkez/status/1654200132433334283?s=20> esmerayozadikti. (2023, Mayıs, 3). #İlkturdaBitirelim #BirOyTİPeBirOyKemale #TipSenin #ArtıkMecliste anam, bacım [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804195400/https://twitter.com/esmerayozadikti/status/1653817746252070912?s=20>

TİP’li Öğrenciler’in 5 Mayıs tarihli “Son 9” Hande Kader” başlığı ile paylaşılan içerikte nefret saikiyle yakılarak öldürülen trans kadın Hande Kader’e yer verilen tweeti, genel merkez hesabından yeniden tweetlenmiştir.¹⁹³

6 Mayıs tarihli içerikte TİP’in “Halkın Kırmızı Çizgileri’ni çekiyoruz!” olarak adlandırdığı maddelerin açıklandığı videoda LGBTİ+’lar da hak temelli olarak yer almıştır:¹⁹⁴

» “Alevileri, kadınları, LGBTİ+ları yok sayan gerici anlayışa karşı eşit yurttaşlık taleplerin sesi olacağız.”

» “Ataerkiyi yıkacak, toplumsal cinsiyet eşitliğini mutlaka sağlayacağız.”

» “Etnik, mezhepsel, dinsel, cinsiyet ya da LGBTİ+ temelli hiçbir ayrımcılığa izin vermeyeceğiz.”

“Meltem Gürle’nin güçlü kalemi,

Zeynep Özatalay’ın zarif çizgileriyle Türkiye İşçi Partisi’nin portrelerini incelemeye devam ediyoruz. ‘TİP Senin, TİP Sensin’ dizisinin sıradaki konusu Hatay Milletvekili Adayımız, depremzede öğrenci Aylin Açıkgöz...” açıklamasıyla paylaşılan görselde Açıkgöz gökkuşağı renklerinin bulunduğu şalı ile paylaşılmıştır.¹⁹⁵

8 Mayıs tarihli içerikte İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi’nde “kadınlara ve LGBTİ+’lara yönelik şiddete, tacize ve ayrıştırmaya karşı bugün yapılan eylemden” fotoğraflar ve videolar paylaşan TİP’li Öğrenciler hesabı tweet açıklamasında şu

193 TipliOgrenciler (2023, Mayıs 5). “Son 9!” [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804194851/https://twitter.com/TipliOgrenciler/status/1654425812156706818?s=20>

194 tipgenelmerkez (2023, Mayıs 6) Halkın Kırmızı Çizgileri’ni çekiyoruz! [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804194736/https://twitter.com/i/status/1654921771252961282>

195 tipgenelmerkez (2023, Mayıs 6) Meltem Gürle’nin güçlü kalemi, Zeynep Özatalay’ın zarif çizgileriyle Türkiye İşçi Partisi’nin portrelerini incelemeye devam ediyoruz.”TİP Senin, TİP Sensin” dizisinin sıradaki konusu Hatay Milletvekili Adayımız, depremzede öğrenci Aylin Açıkgöz... [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100116/https://twitter.com/tipgenelmerkez/status/1654932977854324736>

sözlere de yer vermiştir: “Öğrencilerini darp eden, taciz eden akademisyenlerin aldığı yetersiz cezalara karşı buradayız. Ülkemizde özgür bir yaşamı kuracağız!”¹⁹⁶

Trans kadın milletvekili adayı Zeynep Esmeray Özadiktî'nin genel merkez hesabınca yeniden tweetlenen, LGBTİ+'ları oy kullanmaya çağırdığı “Lubunyalara son çağrı! #artıkmecliste'yiz. #TİPsenin” başlıklı videoda LGBTİ+'ların maruz bıraktığı ayrımcılığa ve hak ihlallerine yer vermiştir.¹⁹⁷

“Arkadaşlar, özellikle benim kuşağında olan arkadaşlar, bizim kapanmamış bir hesabımız var. Biz çok can kaybettik. Çok arkadaşımızı kaybettik. Hiçbirinin hesabı sorulmadı. Benden sonra gelen kuşaktaki arkadaşlar, Z kuşağına kadar arkadaşlar, biz halen yok sayılıyor. Biz halen öldürülüyor. Biz halen

bu ülkenin birinci sınıf vatandaşı olamıyoruz. Fark ediyorsunuz, son zamanlarda özellikle iktidarın bizim üzerimizde oynadığı kirli politikalar, nefret söylemleri, nefret kusmaları, bütün bunları göze alarak lütfen bu seçimde sandığa gidelim. Şimdiye kadar kendini çaresiz, yanlış hisseden, yalnız hisseden tüm arkadaşlar artık yalnız ve yanlış değilsiniz. Ben varım. Çok yakınım. Bir tık kaldı. Meclise giriyoruz. Mecliste bir LGBT+'nın temsiliyeti çok çok önemlidir. Hadi Lubunya. Geçmişte kalan hesaplarımız ve gelecekteki hesabımızı sormak için sandığa gidin. Bir oyun Kemal'e bir oy tipe. Bana güvenin. Ben yaş tahtaya basmam. Lütfen sandığa gidin ve oyunuzu kullanın. Hepinizi çok seviyorum.”

Görsel: Zeynep Esmeray Özadiktî'nin Ünİkür Derneğini ziyaretinden

196 TipliOgenciler (2023, Mayıs 8). İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde kadınlara ve LGBTİ+'lara yönelik şiddete, tacize ve ayırtırmaya karşı bugün yapılan eylemdeydik. Öğrencilerini darp eden, taciz eden akademisyenlerin aldığı yetersiz cezalara karşı buradayız. Ülkemizde özgür bir yaşamı kuracağız! [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100211/https://twitter.com/TipliOgenciler/status/165560061152869904>

197 esmerayozadikti (2023, Mayıs 9). Lubunyalara son çağrı! #artıkmecliste'yiz. #TİPsenin [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100620/https://twitter.com/esmerayozadikti/status/1655993769324314647>

“Türkiye İşçi Partisi seçimlere nasıl giriyor biliyor musun?” başlığıyla paylaşılan 10 Mayıs tarihli içerikte “Türkiye İşçi Partisi tüm emekçilere, gençlere, kadınlara, LGBTİ+lara hayatı yaşanılmaz hale getiren AKP iktidarını bitirmek için sorumluluğunu yerine getirmeye hazır” denilmiştir.¹⁹⁸

“Milletvekili adayımız Esmeray ile Boğaziçi Üniversitesi’nde bir araya geliyoruz. Sen de gel seçimleri konuşalım, yaşanabilir bir ülkeye kavuşalım!” başlığıyla alıntılanan 11 Mayıs’taki BÜLGBTİA+ Kulübü’nün Türkiye İşçi Partisi İstanbul 2. Bölge milletvekili adayı Zeynep Esmeray Özadikti ile olan etkinliği TIP’li Öğrenciler tarafından paylaşılmıştır.

N. Vatan Partisi

Vatan Partisi’nin gençlik örgütlenmesi olan Öncü Gençlik, 20 Mart’ta yaptığı Twitter paylaşımında yine 20 Mart’ta basılan Aydınlik Gazetesinin Vatan Partisi’nin vaatlerine yer veren manşetini paylaşmıştır. Vaatler içerisinde LGBTİ+’lar “Uyuşturucuya ve Çürümeye Son” başlığı altında hedef alınmıştır.¹⁹⁹

Öncü Gençlik’in 18 Mart tarihinde paylaştığı, Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek’in Cumhurbaşkanlığı adaylığı için imza toplamak amacıyla hazırlanan “Mutlu aile, temiz toplum, güçlü Türkiye için Doğu Perinçek Cumhurbaşkanı adayı olsun!” başlığıyla paylaşılan videoda LGBTİ+’lar “Çocuklarımızı, gençlerimizi kuşatan LGBT dayatmasına son verilecek.” vaadiyle düşmanlaştırılmıştır.²⁰⁰ Aynı içerik 24 Mart tarihinde de paylaşılmış; Öncü Gençlik hesabından da retweet edilmiştir.²⁰¹

198 TipliOgrenciler (2023, Mayıs 10). Türkiye İşçi Partisi seçimlere nasıl giriyor biliyor musun? Sen de #ilkOyumTİPe diyenlerden ol, halkın kırmızı çizgilerini çekmek için mecliste olalım! [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804194558/https://twitter.com/i/status/1656321463593447425>

199 OncuGenclik (2023, Mart 20). Gençlik kararını verdi. DÜŞLEDİĞİMİZ TÜRKİYE İÇİN İMZAMIZ PERİNÇEK’E @AydinlikGazete | 20 Mart 2023 | #pazartesi <http://perincekicinimza.com> [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804194522/https://twitter.com/OncuGenclik/status/1637708328599015427?s=20>

200 Vatan_Partisi (2023, Mart 18). Gençlerimiz uyuşturucu belasından kurtarılacak. Çocuklarımızı kuşatan LGBT dayatmasına son verilecek. Mutlu aile, temiz toplum, güçlü Türkiye! Doğu Perinçek’in adaylığı için 100 bin imzadan biri de sizden. <http://perincekicinimza.com> 0506 156 26 37 #PerincekCNNde [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804194449/https://twitter.com/Vatan_Partisi/status/1637151886519435264?s=20

201 Vatan_Partisi (2023, Mart 24). Gençlerimiz uyuşturucu belasından kurtarılacak. Çocuklarımızı kuşatan LGBT dayatmasına son verilecek. Mutlu aile, temiz toplum, güçlü Türkiye! Doğu Perinçek’in adaylığı için 100 bin imzadan biri de sizden. <http://perincekicinimza.com> 0506 156 26 37 #PerincekCNNde [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804194351/https://twitter.com/Vatan_Partisi/status/1639288462481424384?s=20

Öncü Gençlik hesabında paylaşılan içerikte Doğu Perinçek'in "Partiler arasında kutuplaşma yok. NATO'da, LGBT'de, Meclis'e bölücülüğü sokmakta beraberler. Bu sistem çözümsüz, sadece Vatan Partisi çözüm üretiyor." söylemiyle hedef alınmıştır.²⁰²

LGBTİ+'ları toplumun bir parçası olarak görmediğini belirten Vatan Partisi, 10 Nisan'daki Twitter paylaşımında LGBTİ+'ları yerel olmayan bir "propaganda" olarak tanımlamıştır: "Toplum, kadın ve erkekten oluşur. Kadının yükselmesi erkeğin yükselmesiyle, erkeğin yükselmesi kadının yükselmesiyle olur. LGBT dayatması, Türk milletinin kimliğine, direncine, değerlerine ve geleceğine yönelik emperyalist bir saldırıdır." Aynı içerik 20 Nisan'da ve 5 Mayıs'ta tekrar paylaşılmış; Öncü Gençlik tarafından da yeniden paylaşılmıştır.²⁰³

Öncü Gençlik Twitter hesabında 17 Nisan'da paylaşılan videoda LGBTİ+ gençlere yönelik ayrımcılığı ve şiddeti körükleyecek söylemler paylaşılmıştır:²⁰⁴

"Gençlerin açılarak giyinmesine, gökkuşağı renkleriyle boyanmasına veya cinsel tercihleri üzerinden falan propaganda söylemleri falan bunların hepsi onlar için bir özgürlük. Gençlerin

202 *OncuGenclik* (2023, Nisan 8). Genel Başkanımız Dr. Doğu Perinçek, CNN Türk'te gündemi değerlendirdi: "Partiler arasında kutuplaşma yok. NATO'da, LGBT'de Meclis'e bölücülüğü sokmakta beraberler. Bu sistem çözümsüz, sadece Vatan Partisi çözüm üretiyor." [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804194316/https://twitter.com/ocugenclik/status/1644598879147499522?s=46&t=LiDl4Zk8jBbDMrgWfURhnQ>

203 *OncuGenclik* (2023, Nisan 8). Mutlu aile, temiz toplum, güçlü Türkiye için Doğu Perinçek Cumhurbaşkanlığı adaylığı için 100 bin imzadan biri de sizden! Haydi seçim kurullarına! ^{TR} [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804194206/https://twitter.com/OncuGenclik/status/1639212609957249024?s=20>

Vatan_Partisi (2023, Mayıs 5). Toplum, kadın ve erkekten oluşur. Kadının yükselmesi erkeğin yükselmesiyle, erkeğin yükselmesi kadının yükselmesiyle olur. LGBT dayatması, Türk milletinin kimliğine, direncine, değerlerine ve geleceğine yönelik emperyalist bir saldırıdır. [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804194130/https://twitter.com/Vatan_Partisi/status/1654489877382320128?s=20

Vatan_Partisi (2023, Nisan 20). Toplum, kadın ve erkekten oluşur. Kadının yükselmesi erkeğin yükselmesiyle, erkeğin yükselmesi kadının yükselmesiyle olur. LGBT dayatması, Türk milletinin kimliğine, direncine, değerlerine ve geleceğine yönelik emperyalist bir saldırıdır. [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804194034/https://twitter.com/Vatan_Partisi/status/1648978627092946945

Vatan_Partisi (2023, Mayıs 8). LGBT propagandasına son! Türk gençliğini uyuşturucudan kurtaracağız. [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804193658/https://twitter.com/Vatan_Partisi/status/1655623389694898191?s=20

204 *OncuGenclik* (2023, Nisan 17). İstanbul 1. Bölge Milletvekili adayımız Ebdâ Okutur (@ebdaokutur): "Gençliği bu topraklardan uzaklaştırmak, ailesinden koparmak için Batı'nın çürümüş kültürü dayatılıyor. Biz bu saldırının farkındayız ve bu saldırıya karşı mücadeleyi sırtlanan tek kuvvettiz." [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804193912/https://twitter.com/OncuGenclik/status/164790794040001028>

Görsel: Vatan Partisi Twitter hesabı

yapması gereken şeyler gibi dile getiriliyor. Ama oysaki biz Vatan Partisi'nin gençliği, Vatan Partisi diyor ki, bu bir saldırı aracıdır. Yani genç diye bu topraklardan uzaklaştırmak, işte ailesinden uzaklaştırmak ya çünkü ailesinden uzaklaşan bir genç hem uyuşturucuya bulaşır hem işte spordan da uzaklaşmış olur eğitim hayatından da daha uzaklaşmış olur. Ya tüm bunlar Türk gençliğini ileride yani ülkesine hizmet edecek olan kuvveti zayıflatmak için

yapılır. O yüzden biz bu saldırının farkında olduğumuz için aynı zamanda bu mücadeleyi sırtlayan tek kuvvetiz.”

Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, 30 Nisan'da konuk olduğu Ulusal TV canlı yayınının Vatan Partisi Instagram hesabında paylaşılan kesitinde, feminizmi “mor zehirlenme” olarak ele alınırken LGBTİ+'lar da düşmanlaştırılmıştır.²⁰⁵

“Sizleri kutlamak istiyorum. Niçin? Çünkü o mor zehirlenme denen o belayı Türkiye’de temizlediniz. Mor zehirlenme bu batıdan Türkiye’ye gelen kadını aslında aşağılayan hani kadını çok savunuyormuş gibi gözükp feminizm adı altında kadını toplumdaki koparan, erkekten koparan, ondan sonra ve kadıncılık adı altında sonuç itibariyle Batı'nın değerlerini Türkiye’ye dayatan, bencillik başta geliyor tabii bunun. Ve tabii Batı'nın şu anda tanrısı da eşcinsellik biliyorsunuz. Roma, Roma’da Yunan’da olduğu gibi. İşte LGBTİ’yi, bilmem ne falan. Onlarla beraber bölücülükle beraber mezhepçilikle beraber bir sözde kadın hareketi üretmişlerdi. Batıdan kaynaklanan batıdan güdümlü. Siz

205 Vatanpartisi (2023, Nisan 30). Genel Başkanımız Dr. Doğu Perinçek: “Bölücülükle, mezhepçilikle birlikte Batı'nın değerlerini Türkiye’ye dayatan mor zehirlenmeye karşı yiğitçe mücadele eden kadınlarımızı tebrik ederim.” [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804193831/https://www.instagram.com/p/Crql9HihW4M/>

buna karşı yiğitçe çok esaslı bir mücadele yürüttünüz. Ve o mor zehirlenmeyi temizlediniz. O nedenle sizleri yürekten kutluyorum değerli arkadaşlarım.”

Vatan Partisi 2. Bölge Milletvekili Adayı gösterilen ve İzmir Barosu Yönetim Kurulu eski üyesi Av. Nuriye Kadan, Vatan Partisi Twitter hesabında paylaşılan video içerikte tamamen LGBTİ+’ları hedef almıştır. LGBTİ+’ları “erkeği kadına yabancılaştıran” bir unsur olarak lanse ederken video içeriğinde LGBTİ+’lara yönelik pek çok nefret söylemi yer almıştır.²⁰⁶

“Kadını ve erkeği kendi cinsiyetine yabancılaştıran, çocukları istismara açık hale getiren, gençleri millî değerlerimizden koparan, aileyi dağıtan, insanlarımızı uyuşturucuya, şiddete, intihara ve mutsuzluğa sürükleyen LGBT dayatmasına karşı toplumumuzu aydınlatacağız.”

Vatan Partisi Genel Sekreteri Özgür Bursalı’nın TRT seçim propaganda konuşmasından alınan, LGBTİ+ düşmanlığı içeren kesit, partinin Twitter hesabında paylaşılmıştır.²⁰⁷

“Yeni cinsiyetler icat eden, çocuklarımızı istismar eden, gençleri millî değerlerimizden koparan, aileyi dağıtan LGBT dayatmasına karşı mücadele edeceğiz. Uyuşturucuyu ve LGBT’yi özendiren müziklere, filmlere izin vermeyeceğiz, dijital platformları denetleyeceğiz.”

Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek’in 13 Mayıs’taki TRT seçim propaganda konuşmasından alınan, LGBTİ+ düşmanlığı içeren kesit, partinin Twitter hesabında paylaşılmıştır.²⁰⁸

206 Vatan_Partisi (2023, Mayıs 5). Kadını ve erkeği kendi cinsiyetine yabancılaştıran, çocukları istismara açık hale getiren, gençleri millî değerlerimizden koparan, aileyi dağıtan, insanlarımızı uyuşturucuya, şiddete, intihara ve mutsuzluğa sürükleyen LGBT dayatmasına karşı toplumumuzu aydınlatacağız. [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804193739/https://twitter.com/Vatan_Partisi/status/1654417086846849025?s=20

207 Vatan_Partisi (2023, Mayıs 8). LGBT propagandasına son! Türk gençliğini uyuşturucudan kurtaracağız. [Tweet]. Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804193658/https://twitter.com/Vatan_Partisi/status/1655623389694898191?s=20

208 Vatan_Partisi (2023, Mayıs 13). Siyah önlük, beyaz yaka. Çocuklarımızı eşitsizliğe ve ayrımcılığa teslim etmeyeceğiz. Bencil değil elsever, bireyci değil toplumcu, yabancı hayranı değil vatansever bir gençlik yetiştireceğiz. Batıdan gelen LGBT dayatmasına kesinlikle izin vermeyeceğiz. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804193615/https://twitter.com/i/status/1657370116605231104>

O. Yeniden Refah Partisi

5 Nisan tarihli içerikte Yeniden Refah Partisi LGBTİ+ derneklerini hedef alırken, LGBTİ+ hak savunuculuğuna yönelik nefret söylemi üretmiştir: “Yeniden Refah Partisi olarak hayra motor, şerre fren olacağız. “Aile yapısını bozan LGBT dernekleri kapatılacak.”²⁰⁹

Yeniden Refah Partisi Gençlik Kolları Genel Başkanı Melih Güner, “çözümüne ulaşması için yoğun çaba sarf ettikleri konular” arasında “LGBT derneklerinin kapatılmasına” da yer vermiş; bu tweet Genç Refah tarafından yeniden tweetlenmiştir.²¹⁰

“Biz Abdülhamid Han’ın ve Erbakan Hocamızın özelliklerini taşıyan bir gençlik istiyoruz!” başlığıyla 1 Mayıs’ta paylaşılan tweette milletvekili aday tanıtımı yapan Genç Refah’ın içeriğinde LGBTİ+ karşıtlığı da es geçilmemiştir. “Destekçisi... LGBT olan 7’li masadan bu ülkeye bir hayır gelmez.”²¹¹

“Aile bütünlüğünün korunması için #MilliGörüşMeclise” başlığı ile 2, 3 ve 4 Mayıs tarihlerinde içerikler paylaşmıştır.²¹²

2 Mayıs tarihli Instagram içeriğinde Yeniden Refah Partisi LGBTİ+’lara yönelik nefret söylemini devam ettirirken hak savunuculuğu faaliyetlerini hedef almayı da sürdürmüştür. “LGBT ve diğer sapkın oluşumların faaliyetlerinin durdurulması için #MilliGörüşMeclise”²¹³

209 *rprefahpartisi* (2023, Nisan 5). Yeniden Refah Partisi olarak hayra motor, şerre fren olacağız. [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804193209/https://twitter.com/rprefahpartisi/status/1643674235263385600?s=20>

210 *melihguuner* (2023, Nisan 22). Her fırsatta dile getirdik, konuların çözüme ulaşması için yoğun çaba sarf ediyoruz. 2000 sonrası kademeli emeklilik, Staj ve Çıraklığın SGK Başlangıcı sayılması, Atanamayan Öğretmenler, Yardımcı hizmetler sınıfı kaldırılması, LGBT derneklerinin kapatılması, KİT Taşeron sorunu, Belediye ve Zabıta personellerinin kadroya alınması, POMEM atamaları, KPSS mağduriyeti [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804193134/https://twitter.com/melihguuner/status/1649756497008635905?s=20>

211 *gencrefah* (2023, Mayıs 1). “Biz Abdülhamid Han’ın ve Erbakan Hocamızın özelliklerini taşıyan bir gençlik istiyoruz!” [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804193039/https://twitter.com/gencrefah/status/1652943781287669763?s=20>

212 *rprefahpartisi* (2023, Mayıs 3). Aile bütünlüğünün korunması için #MilliGörüşMeclise [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804193008/https://www.instagram.com/p/CryKgCnoC9g/>

213 *rprefahpartisi* (2023, Mayıs 2). LGBT ve diğer sapkın oluşumların faaliyetlerinin durdurulması için #MilliGörüşMeclise [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804192924/https://twitter.com/rprefahpartisi/status/1653473233797013504?s=20>

Görsel: Yeniden Refah Partisi Instagram hesabı

Yine 2 Mayıs'ta bir Instagram içeriğinde Erdoğan'a olan desteğinin sebebinin LGBTİ+ düşmanlığı olduğunu bir kez daha ilan etmiştir. "Cumhurbaşkanımızın da belirttiği gibi hepsi birden LGBT'ci Chp de LGBT'ci İyi parti LGBT'ci HDP LGBT'ci. Bu zihniyete türkiye'yi teslim etmemek adına YRP olarak Cumhur ittifakında yerimizi aldık."²¹⁴

Yeniden Refah Partisi Twitter hesabında 9 Mayıs tarihinde "LGBT'ci 7'li masa!" başlıklı videoda Temel Karamollaoğlu, Kemal Kılıçdaroğlu, Ali Babacan, Ekrem İmamoğlu, Fatma Yavuz, İrfan Gümrah, Bahadır Erdem ve Millet İttifakı'nın üyelerinin LGBTİ+'lar hakkındaki sorulara verdikleri

yanıtlar gösterilmiştir. Videoda aynı zamanda Kemal Kılıçdaroğlu'nun kampanya döneminde kullandığı, elleriyle kalp yaptığı işareti de LGBTİ+'lara atfedilmiştir. Videonun sonunda ise Fatih Erbakan'ın "Biz YRP olarak elimizdeki bütün hukuki enstrümanlarını kullanarak gelir gelmez bu LGBT derneklerini kapatacağız." sözüne yer verilmiştir.²¹⁵

214 rprefahpartisi (2023, Mayıs 2). 7'li masa sunar (!) [Gönderi]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804192720/https://www.instagram.com/p/CrwKVAZIYYQ/?sa=D&source=editors&ust=1685437947528240&usg=AOvVaw3Kz7GDIIAndfBPWcOSX8Cu/>

215 rprefahpartisi (2023, Mayıs 9). LGBT'ci 7'li masa! [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804172824/https://twitter.com/i/status/1655950249721204736>

P. Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi

Yeşil Sol Parti'nin Twitter hesabındaki 30 Mart tarihli içerikte yer alan seçim şarkısı klibinde, gökkuşağı bayrağı görüntüsü bulunmaktadır:²¹⁶

30 Mart tarihli tweetindeki 2023 Seçim Bildirgesi'ni açıkladığı lansmanda LGBTİ+'lara yönelik suçlara ilişkin hukuki süreçlere alanda çalışan sivil toplum örgütlerinin katılmasını sağlayacak yasal düzenleme yapacağını taahhüt eden Yeşil Sol Parti, açıkladığı seçim bildirgesinin lansmanında Onur Haftasına yönelik açıklamalara da yer vermiştir:²¹⁷

"Doğaya, kadınlara, çocuklara, engellilere, LGBTİ+'lara yönelik suçlar ile ayrımcılık ve ırkçılık suçlarında siyasi partilerin, sivil toplum kuruluşlarının ve derneklerin taraf ehliyetini, dava açma hakkını güvence altına alan düzenlemeler yapacağız."

Yeşil Sol Parti'nin Twitter hesabında 2 Nisan tarihinde paylaşılan, Türkçe kadın seçim şarkısının yer aldığı videoda çok sayıda gökkuşağı, trans bayrağı ve LGBTİ+ yazılı döviz görseli bulunmaktadır.²¹⁸

İlkay Akkaya'nın Yeşil Sol Parti için seslendirdiği Geri Durma şarkısının 3 Mayıs'ta paylaşılan klibinde dövizler, gökkuşağı ve LGBTİ+ bayrağı bulunmaktadır.²¹⁹

216 *YesillerSol* (2023, Mart 30). 2023 seçimleri için hazırladığımız Türkçe seçim şarkımız. #DİsaEm #BuradayızBirlikteDeğiştireceğiz [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804191551/https://twitter.com/YesillerSol/status/1641422006229794816?s=20>

217 *YesillerSol* (2023, Mart 30). 2023 Seçim Bildirgemizi açıklıyoruz #DİsaEm #BuradayızBirlikteDeğiştireceğiz [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804191523/https://twitter.com/YesillerSol/status/1641354158144999427?s=20>

218 *YesillerSol* (2023, Nisan 2). 2023 Seçimleri Türkçe kadın şarkımız: "Kadınlarla Değiştireceğiz!" #DİsaJinDİsaJıyan #BuradayızKadınlarlaDeğiştireceğiz [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804191448/https://twitter.com/YesillerSol/status/1642485648857636868?s=20>

219 *YesillerSol* (2023, Mayıs 3). Sevgili İlkay Akkaya'nın partimiz için seslendirdiği şarkı Geri Durma. #BuradayızBirlikteDeğiştireceğiz [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804191410/https://twitter.com/YesillerSol/status/1653829275248672769?s=20>

R. Zafer Partisi

9 haftalık izleme sürecinde Zafer Partisi Genel Merkez ve Gençlik Kolları sosyal medya hesaplarının paylaştığı herhangi bir içerikte LGBTİ+'lara yönelik olumlu ya da olumsuz bir söylem bulunmamaktadır.

Tablo 3. Siyasi Partilerin Söylemlerinin LGBTİ+ Hakları Bağlamında Analizi

Siyasi Partiler	Sosyal Medya Paylaşımları	Seçim Beyannamesi	TRT Seçim Propaganda Konuşmaları
Adalet ve Kalkınma Partisi	LGBTİ+ karşıtı söylemler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.
Büyük Birlik Partisi	LGBTİ+ karşıtı söylemler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.
Cumhuriyet Halk Partisi	Neredeyse hiç LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	Yayınlamadı.*	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilmiştir.
Demokrasi ve Atılım Partisi	Neredeyse hiç LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	Yayınlamadı.	Yer almadı.
Demokrat Parti	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	Yayınlamadı.	Yer almadı.
Gelecek Partisi	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	Yayınlamadı.	Yer almadı.
Halkların Demokratik Partisi	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilmiştir.	Yayınlamadı.	Yer almadı.
Hür Dava Partisi	LGBTİ+ karşıtı söylemler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.	Yer almadı.

İYİ Parti	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	LGBTİ+'larla ilgili yalnızca 1 hak temelli içerik vardır.	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.
Memleket Partisi	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.
Milliyetçi Hareket Partisi	LGBTİ+ karşıtı bir söylem yer almıştır.	Yayınlamadı.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.
Saadet Partisi	LGBTİ+ karşıtı söylemler yer almıştır.	Yayınlamadı.	Yer almadı.
Türkiye İşçi Partisi	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilmiştir.	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına geniş yer verilmiştir.	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilmiştir.
Vatan Partisi	LGBTİ+ karşıtı söylemler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.
Yeniden Refah Partisi	LGBTİ+ karşıtı söylemler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.	LGBTİ+ karşıtı söylemler ve vaatler yer almıştır.
Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilmiştir.	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilmiştir.	LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilmiştir.
Zafer Partisi	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.	LGBTİ+'larla ilgili içerik yoktur.

*Ortak Politikalar Mutabakat Metni'ni seçim beyannamesi olarak benimsediğini açıklamıştır

9. DİĞER BULGULAR

Seçim izleme çalışması için raporun giriş ve yöntem kısmında açıklanan amaç ve hedefler doğrultusunda belirlenen 20 gösterge ışığında toplanan verilerin önemli bir kısmı önceki başlıklarda açıklanmıştır. Bu başlıkta yukarıda değinme imkanı bulunamayan birkaç bulguya daha yer verilecektir.

a. Açık Kimlikli LGBTİ+ Adaylar

2023 yılında yapılan Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekiliği Seçimleri'nde açık kimlikli LGBTİ+ Cumhurbaşkanı adayı veya aday adayı bulunmasa da açık kimlikli milletvekili adayları yer almıştır. Türkiye İşçi Partisi İstanbul 2. Bölge 3. Sıra milletvekili adayı trans kadın Zeynep Esmeray Özadikti, Türkiye Komünist Partisi İstanbul 1. Bölge 9. Sıra milletvekili adayı Deniz Yıldız, Türkiye İşçi Partisi İstanbul 3. Bölge 11. Sıra milletvekili adayı trans kadın Niler Albayrak ile Türkiye İşçi Partisi İstanbul 2. bölge 18. Sıradan milletvekili adayı trans kadın Talya Aydın açık kimlikleriyle milletvekili adayı olan siyasetçiler olmuştur. Bahsi geçen adaylıkların resmileşmesi sırasında Yüksek Seçim Kurulu tarafından gerçekleşen bir engelleme ile karşılaşmamıştır.

Adaylar mensubu oldukları siyasi partinin faaliyetleri içerisinde kampanya yürütmüştür. Özellikle Esmeray Özadikti'nin hem sahada hem medyada görünür bir şekilde yer bulduğu gözlemlenmiştir. Türkiye İşçi Partisi, sahada yürüttüğü çalışmalara katılan -çoğu zaman listelerin ilk sıralarındaki- milletvekili adaylarını fotoğrafları ve isimleriyle daha görünür bir şekilde sosyal medyada paylaşmıştır. Bu paylaşımlara Esmeray ve Talya Aydın da dahil edilmiştir.²²⁰

Adayların seçim çalışmaları medyada hem hak temelli bir şekilde hem de hedef gösterilen, nefret içerikli bir biçimde yer bulmuştur. Adayların LGBTİ+ hakları

²²⁰ Örneğin; *Tıpİstanbul* (2023, Mayıs 5). *İstanbul 2. Bölge Milletvekili Adaylarımız Ahmet Şık, Esmeray Özadikti, Talya Aydın ve Kayacan Çengel'in katılımıyla Beyoğlu'nda buluyoruz. Tüm yurttaşlarımız davetlidir. 6 Mayıs Cumartesi 19.00 Cihangir Roma Parkı* [Tweet]. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804191132/https://twitter.com/Tıpİstanbul/status/1654461072214990850?s=20>

haberleri yapan ÜniKuir,²²¹ Kaos GL,²²² Pembe Hayat²²³ gibi yayın kuruluşlarının yanı sıra hak temelli yayın yapan birçok medya kuruluşuna röportaj verdiği, programlara katıldığı, böylece siyasi kimliklerinin ve fikirlerinin görünürlüğünün arttığı gözlenmiştir.²²⁴

221 ÜniKuir.Derneği. (2023, Nisan 24). *Esmeray'dan ÜniKuir'e ziyaret*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804191034/https://www.unikuir.org/haberler/esmeray-39-dan-unikuir-e-ziyaret-11-04-2023>

222 Kaos GL seçim sürecine ilişkin gelişmeler ve milletvekili adayları hakkında çok sayıda haber yapmıştır. Bunlardan yalnızca birer örnek verilmekle yetinilmiştir. Kaos GL. (2023, Nisan 16). "Biz LGBT'ler, ne kadar inançlı ve güçlü bir mücadele verirek verelim, bu düzeni yıkmadıkça, 'kurtuluş' olmadığını bilmeliyiz." Erişim adresi <http://web.archive.org/web/20230806095759/https://kaosgl.org/haber/biz-lgbt-ler-ne-kadar-inancli-ve-guclu-bir-mucadele-verirek-verelim-bu-duzeni-yikmadikka-kurtulus-olmadigini-bilmeliyiz>; Tar, Y. (2023, Nisan 9). *Esmeray, TİP listelerinden milletvekili adayı*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804190725/https://kaosgl.org/haber/esmeray-tip-listelerinden-milletvekili-adayi>; Tar, Y. (2023, Nisan 10). *TİP İstanbul adayı Talya Aydın: Kimse homofobik ya da transfobik doğmuyor*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804190411/https://kaosgl.org/haber/tip-istnbul-adayi-talya-aydin-kimse-homofobik-ya-da-transfobik-dogmuyor>

223 Pembe Hayat (2023, Mart 21). *Niler Albayrak, TİP'den milletvekili aday adayı*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806095919/https://www.pembehayat.org/haberler/niler-albayrak-tip-rsqquoden-milletvekili-aday-adayi-2841> ve *Pembe Hayat (2023, Mart 20). Trans aktivist Esmeray Özadikti, TİP'ten milletvekili aday adayı oldu*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804185912/https://www.pembehayat.org/haberler/trans-aktivist-esmeray-ozadikti-tip-ten-milletvekili-aday-adayi-2840>

224 *Gazete Duvar (Gazete Duvar (2023, Nisan 13). TİP'in adayı Talya Aydın: Meclis'e trans vekil göndereceğiz*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804185759/https://www.gazeteduvar.com.tr/tipin-adayitalya-aydin-meclise-trans-vekil-gonderecegiz-haber-1613195>); *Cumhuriyet (Cumhuriyet. (2023, Nisan 13). Adaylığı çok konuşulmuştu! Esmeray Özadikti: Trans bir kadının varlığı politik bir durum (Video)*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804185502/https://www.youtube.com/watch?v=HOW4lh9Hlsc>); *GAIN Medya (GAINmedya. (2023, Nisan 11). Meclis'e İlk Trans Kadın Adayı #MirgünCabasCanlı şimdi başlıyor! @MirgünCabas [Tweet]*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804185330/https://twitter.com/GainMedya/status/1645697814888849409>); *BBC Türkçe (BBC News Türkçe (2023, Mayıs 8). TİP'li trans kadın aday Esmeray: Homofobi çok lanet bir şeydir. (Video)*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804185939/https://www.youtube.com/watch?v=VEJ1YWk5ow>; *T24 (T24. (2023, Nisan 23). "Trans bir kadın olarak AKP iktidardayken milletvekili adayı olabileceğimi düşünmüyordum" (Video)*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804184737/https://www.youtube.com/watch?v=oei7Hxu51U>); *Artı TV (Artı TV. (2023, Nisan 11). Yıldız Tar ile Odak Ankara | 1.Kısım (11 Nisan 2023) (Video)*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804184355/https://www.youtube.com/watch?v=M1EYV3nts1c>); *Yeni Soluk (Yeni Soluk. (2023, Nisan 11). Biz hortum Süleymanla uğraştık, şimdi gençler başka Süleymanla uğraşılıyor... Erişim adresi: http://web.archive.org/web/20230804184046/https://yenisoluk.com/biz-hortum-suleyman-la-ugrastik-simdi-gencler-baska-suleyman-la-ugrasiyor); *Kısa Dalga (2023, Nisan 11). TİP'li iki trans kadın aday Soylu'yla aynı bölgede yarışacak*. Erişim adresi: (http://web.archive.org/web/20230804183523/https://kisadalg.net/haber/detay/tipli-iki-trans-kadin-aday-soyluyla-ayni-bolgede-yarisacak_64130); *Gazete Kars (2023, Nisan 11). HDP'nin Karşlı Trans Aktivisti Esmeray, TİP listesinden milletvekili adayı oldu* *Kaynak: Seçilirse Karşlı İlk Transseksüel Milletvekili Olacak*. Erişim adresi: (<http://web.archive.org/web/20230804183355/https://www.gazetekars.com/hdpnin-karsli-trans-aktivisti-esmeray-tip-listesinden-milletvekili-adayi-oldu-41523h.htm>); *Yeşil Gazete (2023, Nisan 15). [Seçime Doğru] Esmeray Özadikti: Bir ceylan gibi o çakalların gözünün içine bakarak hesap soracağım*. Erişim adresi: (<http://web.archive.org/web/20230804183150/https://yesilgazete.org/secime-dogru-esmeray-ozadikti-bir-ceylan-gibi>*

LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı ve nefret içerikli yayınlar yapmakla bilinen medya kuruluşları, açık kimlikli milletvekili adaylarını da hedef almıştır. Yeni Akit Gazetesi, Esmeray Özadikti'nin seçim kampanyası kapsamında sosyal medya hesabında paylaştığı bir video üzerinden kişilik haklarını da hedef alan nefret söylemi içerikli haber yaymıştır.²²⁵

Seçim sürecinin izlendiği ve raporlandığı bu çalışma, temelinde bir medya izleme çalışması olmadığından karşılaşılan medya içerikleri geniş bir perspektifle analiz edilmemektedir. Ancak şunu not düşmek isteriz ki; bahsi geçen medya kuruluşları yalnızca açık kimlikli LGBTİ+ adayları (hatta aday adayları²²⁶) veya LGBTİ+ örgütlerinin yürüttüğü savunuculuk faaliyetleri²²⁷ değil, aynı zamanda LGBTİ+ haklarını destekleyen siyasetçileri de hedef almıştır.²²⁸

o-cakalların-gozunun-icine-bakarak-hesap-soracagim/); *Haber Güven*. (2023, Nisan 9). *Meclis'in tek trans vekil adayı TİP'ten*. Erişim adresi: (<http://web.archive.org/web/20230804182837/https://www.haberegoven.com/meclisin-tek-trans-vekil-adayi-tipten/>); *Gazete İlk Sayfa* (2023, Nisan 10). *Tarafın "Cadısı" HDP'nin Transi Milletvekili Adayı Oldu*. Erişim adresi: (<http://web.archive.org/web/20230804182649/https://www.gazeteilksayfa.com/taarafin-cadisi-hdpnin-transi-milletvekili-adayi-oldu-172194h.htm>); *Hukuki Net* (2023, Nisan 9). *TİP'li trans kadın aday Esmeray: 'Homofobi çok lanet bir şeydir'*. Erişim adresi: (<http://web.archive.org/web/20230804182550/https://www.hukuki.net/haber/tipli-trans-kadin-aday-esmeray-homofobi-cok-lanet-bir-seydir/>);

225 *Yeni Akit*. (2023, Mayıs 10). *Bu çağrılar tesadüf değil! Sapkın LGBT'nin tercihi Kemal Kılıçdaroğlu*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804182447/https://www.yeniakit.com.tr/haber/bu-cagrilar-tesaduf-degil-sapkin-lgbtin-tercihi-kemal-kilicdaroglu-1756729.html>

226 *Takvim*. (2023, Mart 28). *Terörün siyasi uzantısı HDP'nin Yeşil Sol adayı sapkın LGBT'li Semyani Perizade çıktı!* Erişim adresi: <https://archive.md/CDIFA>

227 *SPoD'un LGBTİ+ Hakları Sözleşmesini imzalayan ve milletvekili seçilen siyasetçiler (Ulusal Kanal)*. (2023, Mayıs 21). *LGBT Sözleşmesini imzalayanlar Meclis'te*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804182338/https://www.ulusal.com.tr/siyaset/lgbt-sozlesmesini-imzalayanlar-mecliste-15027676>

228 *Gökçe Gökçen ve Mustafa Yeneroğlu (Ulusal Kanal)*. (2023, Nisan 14). *CHP listelerindeki PKK ve LGBT savunucuları*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804182004/https://www.ulusal.com.tr/siyaset/chp-listelerindeki-pkk-ve-lgbt-savunucuları-15023651/>; *Gökçe Gökçen (Yeni Şafak)*. (2023, Nisan 10). *LGBT savunucusu Gökçe Gökçen CHP'den ilk sırada aday oldu*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804182158/https://www.yenisafak.com/gundem/lgbt-savunucusu-gokce-gokcen-chpden-ilk-sirada-aday-oldu-4522123/>; *Gökçe Gökçen [Takvim]*. (2023, Nisan 9). *CHP'nin milletvekili listesinde yok yok! PKK sempatzani, LGBT savunucusu, FETÖ'cü... İşte CHP'nin milletvekili listesi*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804181311/https://www.takvim.com.tr/galeri/guncel/chpnin-milletvekili-listesinde-yok-yok-pkk-sempatzani-lgbt-savunucusu-fetocu-iste-chpnin-milletvekili-listesi/>; *Selin Sayek Böke [Star]*. (2023, Nisan 15). *7li koalisyonun kaos modeli! Bakanlık için işaret edilen isim LGBT ve terör destekçisi çıktı*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804181142/https://www.star.com.tr/guncel/7li-koalisyonun-kaos-modeli-sozde-bakanlik-icin-isaret-edilen-isim-lgbt-ve-teror-destekcisi-cikti-haber-1779407/>; *Mahmut Tanal (Yeni Akit)*. (2023, Mayıs 10). *Peygamberler şehri Şanlıurfa sapkınların savunucusu Mahmut Tanal'a geçit verecek mi?* Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806100008/https://www.yeniakit.com.tr/haber/peygamberler-sehri-sanliurfa-sapkinlarin-savunucusu-mahmut-tanala-gecit-verecek-mi-1756774.html>); *Sera Kadıgil (Yeni Akit)*. (2023, Mayıs 8). *Kılıçdaroğlu'nun destekçilerinin sözleri!*

Son olarak Yeşil Sol Parti listelerinden milletvekili adayı olan iki siyasetçi Müslüm Koyun ve Arefe Meryem Yıldırım'ın da aralarında olduğu yedi kişi, seçim sürecinde gözaltına alınarak tutuklanmıştır. Basına yansıyan bilgilere göre, soruşturmadaki suçlamalar arasında Onur Yürüyüşüne katılmak ve hazırlık yapmak da yer almıştır.²²⁹

b. LGBTİ+ Hakları Sözleşmesi

Uzun yıllardır siyasal katılım alanında önemli çalışmalar yürüten Sosyal Politikalar, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD), 2023 yılında yapılan genel seçimlerde de milletvekili adaylarına LGBTİ+ Haklarına Sözleşmesi'ni imzalama çağrısında bulunmuştur. SPoD, LGBTİ+ Hakları Sözleşmesi'ni şöyle tanıtmaktadır: "LGBTİ+ Hakları Sözleşmesi, parlamentoda yer alacak olan milletvekili adaylarının, siyasi partileri ve parti liderlerinin, LGBTİ+ hakları alanında siyasetin belirlenmesinde birlikte çalışmaya, LGBTİ+'ların temel kamusal hizmetlere erişebilmeleri; anayasal haklarından eşit olarak yararlanabilmeleri için gereken politikaların oluşturulmasına, LGBTİ+ hak ve özgürlüklerinin garanti altına alınacağına dair bir siyasi tutum sergilemeye, yasama döneminde LGBTİ+ haklarının korunması, iyileştirilmesi ve meclis gündemine taşınmasına ilişkin çalışacağını beyan eden maddelerden oluşur."²³⁰

TiPli Kadıgıl'den TRT ekranında LGBT vaadi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804180020/https://www.yeniakit.com.tr/haber/kilicdaroglunun-destekcilerinin-sozleri-tipli-kadigilden-trt-ekraninda-lgbt-vaadi-1756166.html>); *Nurgül Ekinci ve Canan Kaftancıoğlu (Yeni Akit. (2023, Mayıs 2). Saadet Partisi'nden LGBT açıklaması! 'Ayrımcılığa maruz kalmasını kabul etmiyorum'.* Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804175826/https://www.yeniakit.com.tr/haber/saadet-partisinden-lgbt-aciklamasi-ayrimciligamaruz-kalmasini-kabul-etmiyorum-1754326.html>); *Kemal Kılıçdaroğlu, Meral Akşener, Bahadır Erdem ile Emek ve Özgürlük İttifakı İzmir Mitingi* [Takvim. (2023, Mayıs 12). *Sapkın akımların hamisi 7'li koalisyonun ta kendisi!* İzmir'de CHP-HDPKK-LGBT ittifakı tescillendi: Skandal görüntüler. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804175525/https://www.takvim.com.tr/guncel/2023/05/12/sapkin-akimlarin-hamisi-7li-koalisyonun-ta-kendisi-izmirde-chp-hdpkk-lgbt-ittifaki-tescillendi-skandal-goruntuler/5>]; *Benzer içerikli bir başka haberde Esmeray Özadikti ve Fatma Yavuz da dahil edilmiş (A Haber. (2023, Nisan 4). 7'li koalisyon LGBT hakları masasına dönüştü! Kemal Kılıçdaroğlu'ndan sapkın zihniyete özgürlük vaatleri.* Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804175101/https://www.ahaber.com.tr/gundem/2023/04/04/7li-koalisyon-lgbt-haklari-masasina-donustu-kemal-kilicdaroglundan-sapkin-zihniyete-ozgurluk-vaatleri?paging=6%29>)

229 Evrensel (2023, Mayıs 3). *ESP Eş Genel Başkanı ve iki Yeşil Sol Parti milletvekili adayının aralarında olduğu 7 kişi tutuklandı.* Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804175009/https://www.evrensel.net/haber/489093/esp-es-genel-baskani-ve-iki-yesil-sol-parti-milletvekili-adayinin-aralarinda-oldugu-7-kisi-tutuklandi>

230 SPoD | Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği. (2021). *Siyasal Katılım.* Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804174904/https://spod.org.tr/siyasal-katilim/>

LGBTİ+ Hakları Sözleşmesi'ni Cumhuriyet Halk Partisi'nden 4, Türkiye İşçi Partisi'nden 30, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi'nden 24 olmak üzere toplam 58 aday imzalamıştır. Sözleşmeyi imzalayan 11 aday; Cumhuriyet Halk Partisi, Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi ve Türkiye İşçi Partisi listelerinden milletvekili olarak seçilmiştir.²³¹

c. İzlemeye Dahil Edilmeyen Siyasi Aktörler

Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekiliği Seçimlerinin LGBTİ+ Hakları Bağlamında İzlenmesi çalışmasına yöntem başlığında açıklandığı gibi Kılıçdaroğlu dışındaki Millet İttifakı siyasi parti liderleri ile Erdoğan ve Erbakan dışındaki Cumhuriyet İttifakı siyasi parti liderleri dahil edilmemiştir. Ancak bahsi geçen bu liderlerin seçim sürecinde LGBTİ+ haklarına yönelik görünür bazı açıklamalarına raporda yer vererek, politik olarak durdukları yerin tespiti açısından önemli olduğu düşüncesindedir.

DEVA Partisi Genel Başkanı ve Millet İttifakı Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayı Ali Babacan, katıldığı programda kendisine yöneltilen soru üzerine “Bizim bu konudaki tutumumuz çok açık. Biz her bir vatandaşımızın hayat tarzını olduğu gibi kabul ediyoruz. Ve devletin hayat tarzlarına müdahalelerine kesinlikle karşıyız. Devletin, vatandaşlarımızın hayat tarzlarına müdahale yetkisi yoktur. Tam tersine vatandaşlarımızın hayat tarzlarını olduğu gibi kabul etmek ve başkalarının saldırısından uzak tutmak gibi bir görevi vardır.” yanıtını vermiştir.²³² Babacan, seçim sürecinden önce olduğu gibi LGBTİ+ haklarına dair sorulara “yaşam tarzı” argümanı ile cevap vermeyi sürdürmektedir.²³³ Bu durum, LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığa, kimlik temelli bakmadığı izlenimini uyandırmaktadır.

İYİ Parti Genel Başkanı ve Millet İttifakı Cumhurbaşkanı Yardımcısı adayı Meral Akşener, Kocaeli mitinginde yaptığı konuşmada Süleyman Soylu'nun aşağıda yer verdiğimiz sözlerine atıfla “Bir başka arkadaş var, adam şey takmış kafayı, erkek erkeğe evlilik. Bugün itibarıyla yeni bir şey var, erkeklerle hayvanlar evleniyormuş. ya ben bunu duymadım hiç, onca iş içinde gelinen nokta bu mu, bu nasıl duygu,

231 SPoD | Sosyal Politika, Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği. (2023, Haziran 9). Seçim 2023 | LGBTİ+ Hakları Sözleşmesi'ni imzalayan 11 milletvekili mecliste yer aldı. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804174758/https://spod.org.tr/secim-2023-lgbti-haklari-sozlesmesini-imzalayan-11-milletvekili-mecliste-yer-aldi/>

232 Babacan Diyor Ki. (2023, Mart 19). LGBT hakkında Ali Babacan diyor ki (Video). Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=v6b56gKdMMA>

233 Daha önce bunun yanı sıra “ailenin korunması” vurgusu da yapmaktaydı: Kaos GL (2021, Şubat 8). Babacan ve Davutoğlu'ndan LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemi sorusuna yanıt. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804174529/https://kaosgl.org/haber/babacan-ve-davutoglu-ndan-lgbti-lara-yonelik-nefret-soylemi-sorusuna-yanit>

psikoloji? Türkiye'deki tüm psikiyatristleri bu arkadaşları muayene etmeleri için çağırıyorum." ifadelerini kullanmıştır.²³⁴ Akşener'in; Soyul'un LGBTİ+'ları yaftalayan ve düşmanlaştıran söylemlerine hak temelli bir yanıt vermekten imtina ettiği anlaşılmaktadır. Öte yandan, ilgili kişinin ruh sağlığının bozuk olduğunu ima ederek, bunun bilinçli yürütülen LGBTİ+ karşıtı bir politika olarak görmediğini ifade etmiştir.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ise *Türkgün* gazetesine verdiği röportajda "(Millet İttifakı'nı kastederek) LGBT ittifakına milli ahlakımızla, milli varlığımızla direnip inşallah rezil oyunu bozacağız. Kılıçdaroğlu'nun LGBT sempatisi yeni değil. İYİ Parti'nin içinde bile LGBT destekçileri var ve biliniyor. Kılıçdaroğlu'nu destekleyenler LGBT'ye özgürlük çağrısı yapmadı mı? Yeşil Sol Parti seçim beyannamesine bunu almadı mı? Aldı. Her şey ortada. Saklayacak, gizleyecek ve üzerini örtecek bir şey kalmadı." beyanında bulunmuştur. Bahçeli'nin bu noktada Erdoğan'ın üzerinde sıklıkla durduğu "LGBT'ci muhalefet" söylemini benimsediği görülmektedir.²³⁵

Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, partisinin Genişletilmiş İstanbul İl Divanı toplantısında "Ailenin bütünlüğünü korumakla mükellefiz. Aile; toplumun temelidir, çekirdeğidir. Biz aile mefhumunun dejenere edilmesine rıza gösteremeyiz. Bunu bilmek mecburiyetindeyiz. Aile; bir erkek, bir kadın ve çocuklardan meydana gelir. İki tane erkek, iki tane kadın bir araya gelmiş. 'Biz de bir aileyiz.' Hadi oradan! Nereden çıkardın böyle saçmalığı? Biz aile kavramını toplumun diri ve canlı kalması için elzem görürüz." diyerek LGBTİ+'ları evlilik eşitliği hakkından mahrum bırakma politikasını desteklediğini ve ailenin korunması söylemi üzerinden LGBTİ+'ları hedef alan siyasete yakınlığını göstermiştir.²³⁶

Son olarak, yapılan seçimlerde milletvekili adayı olan ancak adaylık süreçlerinde bakanlık görevlerine devam eden siyasetçilerin de LGBTİ+ haklarını ilgilendiren

234 *Sondakika.com*. (2023, Nisan 28). Meral Akşener: Erkeklerle hayvanlar evleniyormuş, Türkiye'deki tüm psikiyatristleri çağırıyorum. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804174352/https://www.sondakika.com/politika/haber-meral-aksener-erkelerle-hayvanlar-evleniyormus-turkiye-deki-tum-psikiyatristleri-cagiriyorum/>; Sivas mitinginde de benzer ifadeler kullanmıştır: *Yeni Journal*. (2023, Mayıs 2). Akşener: LGBT eleştirilerine cevap verdi. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804174200/https://www.yenijournal.com/aksener-lgbt-elestirilerine-cevap-verdi>

235 *Türkgün*. (2023, Nisan 5). MHP Lideri Devlet Bahçeli: Atatürk'ün partisini teröre rehin bıraktılar. Erişim adresi: <http://web.archive.org/save/https://www.turkgun.com/mhp-lideri-devlet-bahceli-ataturkun-partisini-terore-rehin-biraktilar>

236 *Yeni Şafak*. (2023, Mart 26). Karamollaoğlu'ndan CHP'yi ayaklandıracak LGBT çıkışı: İki erkek iki kadın bir araya gelmiş 'biz aileyiz' diyor haydi oradan. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804173745/https://www.yenisafak.com/gundem/karamollaoglundan-chpyi-ayaklandiracak-lgbt-cikisi-iki-erkek-iki-kadin-bir-araya-gelmis-biz-aileyiz-diyor-haydi-oradan-4518403>

beyanlarına değinmek istemekteyiz. İçişleri Bakanı ve İstanbul Milletvekili adayı Süleyman Soylu, seçim sürecinden önce olduğu gibi seçim kampanyası döneminde de LGBTİ+ düşmanı söylemlerde bulunmaya devam etmiştir. Soylu, Şalpaazarı Federasyonu Hemşehri Buluşması'ndaki konuşmasında Kılıçdaroğlu'nun "Alevi" başlıklı videosuna atıfla "Hak Muhammed Ali'nin yolunda LGBT var mı?" diyerek alevilerle LGBTİ+'lar arasında karşıtlık kurmuştur.²³⁷ Gaziosmanpaşa'da düzenlenen kahvaltıda yaptığı konuşmada "Tayyip Erdoğan gitsin de kim gelsin? Benim ülkemde erkekle erkeğin, kadınlı kadının evlenmesini istemiyorum arkadaş. Ben istemiyorum. Billboardlara asıp da biz cinsel yönelimin bütün tercihlerini yerine getireceğiz demek var ya, erkekle erkeğin kadınlı kadının, daha öte giderek midenizi bulandırmak istemem. Hani LGBT+Q diyorlar ya onun içerisinde hayvanla insanın evlenmesi de var." diyerek LGBTİ+'ları zoofili ile ilişkilendirmiştir.²³⁸ Soylu, bu ve benzeri söylemleri seçim kampanyası sırasında birçok yerde ifade etmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden önce, seçim sürecinin tarafsız yürütülebilmesi için yasal olarak istifa etmesi zorunlu olan üç bakanlıktan birinin koltuğunda otururken bu söylemleri sarf etmesinin; güvenlik politikalarında, adil ve demokratik bir seçim süreci geçirilmesinde ve LGBTİ+'ların seçim sürecinde temel hak ve özgürlüklerine erişebilmesinde etkisi olacağına şüphe bulunmamaktadır.

Adalet Bakanı ve Şanlıurfa milletvekili adayı Bekir Bozdağ ise seçim irtibat bürosu açılışındaki konuşmasında "LGBT'yi, pek çok sapkınlığı meşrulaştırmak, normalleştirmek, milletin tutum ve davranışlarını bu konuda ayrı ayrı yönlere çekmek için nice gayretlerin içerisinde olanlar var. Çok net söylüyorum, Türk ailesini, bizim aile yapımızı, milletimizi, devletimizi sapkınlıklara karşı korumak elbette devleti yönetenlerin görevidir. Uyuşturucu kullanmayı hak ve hürriyet olarak kimse değerlendirebilir mi? Hırsızlık yapmayı hak ve hürriyet olarak kimse değerlendirebilir mi? Öyleyse sapkınlıkları da hak ve hürriyet ekseninde değerlendirmek, hak ve hürriyeti doğru anlamamaktır. Toplumun her bir ferdini, olumsuzluklara karşı, sapkın ve sapık anlayışlara karşı korumak devletlerin ve devleti yönetenlerin asli vazifesidir." ifadelerini kullanarak LGBTİ+ varoluşu ve LGBTİ+ hakları savunuculuğunu doğrudan

237 T24. (2023, Nisan 22). Kılıçdaroğlu'nun "Alevi" açıklamasını hedef alan Süleyman Soylu: Hak Muhammed Ali'nin yolunda LGBT var mı? Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804173331/https://t24.com.tr/video/kilicdaroğlu-nun-alevi-aciklamasını-hedef-alan-suleyman-soylu-hak-muhammed-ali-nin-yolunda-lgbt-var-mi,53610>

238 Cumhuriyet. (2023, Nisan 28). Süleyman Soylu: LGBT+Q'nun içerisinde insanla hayvanın evlenmesi de var. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804172725/https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/suleyman-soylu-lgbtqnun-icerisinde-insanla-hayvanin-evlenmesi-de-var-2076173>

kriminalize etmiştir.²³⁹ Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Yozgat milletvekili adayı Fuat Oktay ise Erdoğan'ın söylemlerine benzer olarak "Kurdukları 7'li masa koalisyonuyla, eski Türkiye'nin kavgasını, dövüşünü, krizini geri getirmenin peşindedir. Üstelik bunun için Kandil'deki terör baronlarından Pensilvanya'daki hainlere, Londra'daki tefecilerden Brüksel'deki LGBT'cilere kadar herkese göz kırıyorlar." ifadelerini kullanmıştır.²⁴⁰

d. Eklenebilecek Gözlemler

Giriş ve yöntem bölümlerinde açıklandığı gibi izleme çalışmasının asıl amacı adayların, siyasi aktörlerin ve siyasi partilerin LGBTİ+ hakları bağlamındaki tutumlarını ortaya koymak olsa bile; bu çalışmayla ayrı düşünülemeyecek ve LGBTİ+'ların siyasal katılım çalışmaları için önemli gördüğümüz birkaç hususa değinerek raporu tamamlayacağız.

Siyasi partilerde LGBTİ+ hakları bağlamında önemli gelişmelerin yaşandığı, yeni örgütlenmelerin kurulduğu, bazı eşiklerin aşıldığı bir dönem yaşanmaktadır. Ancak bu gelişmelere rağmen temelde siyasi partilerin LGBTİ+'ları siyasi hayata katmak bakımından etkili bir çabasının olmadığı göze çarpmaktadır. Seçim sürecinde siyasi partilerin LGBTİ+ adaylar için neredeyse hiç teşvik edici politika (finansal destek, kota, eşit temsil için kampanya, eğitim vb.) üretmediği, seçim güvenliği eğitimlerinin müfredatına LGBTİ+'ların seçme hakkına ve maruz bırakılabilecekleri hak ihlallerine ilişkin içeriklerin yaygın biçimde eklenmediği, LGBTİ+'ların sandık güvenliği sorumluluğuna dahiliyeti konusuna yeterli hassasiyetin gösterilmediği,²⁴¹ verilebilecek önemli örnekler olsa siyasetin hatırı sayılır büyüklükte bir kadının LGBTİ+ örgütleriyle seçim sürecinde ilişkilendirmediği, LGBTİ+'ların seçme hakkını ihlal edebilecek uygulamalara karşı politika üretilmediği gözlenmiştir. Bunun yanı sıra, yasal olarak LGBTİ+'ların seçme ve seçilme hakkını korumakla yükümlü en üst düzey kurum olan Yüksek Seçim Kurulu'nun da bu konuya özgü bir pozitif önlem almadığı anlaşılmıştır.

239 *BirGün*. (2023, Mayıs 1). *Bozdağ: Hırsızlık hak ve hürriyet değilse LGBT de değildir*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804172313/https://www.birgun.net/haber/bozdag-hirsizlik-hak-ve-hurriyet-degirse-lgbt-de-degildir-433586>

240 *TRT Haber*. (2023, Nisan 26). *Fuat Oktay: Terör baronlarından LGBT'cilere kadar herkese göz kırıyorlar*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230804172208/https://www.trthaber.com/haber/gundem/fuat-oktay-teror-baronlarindan-lgbtcilere-kadar-herkese-goz-kiriyorlar-762988.html>

241 *ÜniKuir bu konudaki bazı deneyimleri haberleştirmiştir: ÜniKuir*. (2023, Mayıs 26). *14 Mayıs'ta sandıkta görev alan LGBTİ+lar neler yaşad?* Erişim adresi: <https://www.unikuir.org/haberler/14-mayis-ta-sandikta-gorev-alan-lgbti-lar-neler-yasadi-26-05-2023>

10. SONUÇ YERİNE

Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekiliği Genel Seçimleri'nin beklenildiği gibi sonuçlanıp sonuçlanmadığı kişilere göre değişse bile, seçim kampanya sürecinin beklenildiği gibi geçtiğini söylemek mümkün olacaktır. Giriş bölümünde de ifade ettiğimiz gibi başta anayasa değişikliği teklifi olmak üzere seçim öncesinde yaşanan gelişmeler, seçim süresince LGBTİ+ düşmanlığının kampanyanın ana hatlarından birini oluşturacağını göstermiştir. Siyasi iktidarın bu hamlesine karşı muhalefetin de nasıl bir tutum sergilediğini ortaya koyan bu rapor, kurumsal muhalefetin LGBTİ+ hakları bağlamında siyasi tarihimize geçecek kadar derin bir ihmal ve özensizlik sergilediğinin, LGBTİ+'ları görmezden gelme yönünde davrandığının kanıtı niteliğindedir.

Siyasi iktidarın LGBTİ+'ları düşmanlaştıran kampanyası, bu kampanyanın sözcülerinin popülerliğine, medya görünürlüğüne ve siyasi gücüne bakıldığında toplumun her kesimine ulaştığı görülmektedir. Öyle ki Diyanet İşleri Başkanlığı seçimden önceki son Cuma Hutbesinde örtülü ama Cumhurbaşkanlığı'nın kullandığı dili benimseyen bir biçimde LGBTİ+ karşıtlığını sürdürmüştür.²⁴² Verilebilecek bir başka örnek ise; birçok ilde düzenlenen nefret mitinglerinin örgütleyecilerden birinin, AKP listelerinden 1. sıra adayı olarak gösterilmesi ve milletvekili seçilmesidir.²⁴³ Belki de Türkiye siyasi tarihinde ilk kez LGBTİ+'lara ve LGBTİ+ haklarına dair meseleler her gün, her televizyonda, her gün sosyal medyaya girilen binlerce içerikte bu kadar geniş bir yer almıştır. Siyasetçilerin LGBTİ+'ları tehlike olarak gösteren, toplumun içerisine dahil etmeyen, yurttaş olarak yok sayan, adeta hak sahibi bir birey olmaktan çıkaran, sivil ölüm talep eden söylemleri her gün milyonlarca kez görüntülenmiştir. Bu durumda LGBTİ+'lara yönelik ötekileştirme, ayrıştırma, hedef gösterme ve nefret içeren söylemlerin ve vaatlerin eskiden olduğundan daha fazla insanın gündemine girdiği, belki de bu insanların önemli bir kısmının bundan etkilendiği anlamına gelebilecektir.

Cumhurbaşkanlığı ve destekçileri, LGBTİ+'ları çocukların, gençliğin ve toplumun geleceğine yönelik en büyük tehdit olarak göstermeye çalıştığı aile söylemini inşa etmeden önce de LGBTİ+'ların geleneksel aile kavramına dahil edilmekten uzak tutulduğu, evlilik eşitliğinin hayal edilmesinin bile yarırdığı ve aile

242 Ayhan, D. (2023, Mayıs 12). *Diyanet de LGBT dedi*. Erişim adresi: <http://web.archive.org/web/20230806103236/https://www.sozcu.com.tr/2023/gundem/diyanet-de-lgbt-dedi-7681940/>

243 Ünikuir. (2023, Nisan 12). *Nefret mitingi örgütleyen Yenişehirliolu birinci sıradan milletvekili aday*. Erişim adresi: <https://www.unikuir.org/haberler/nefret-mitingi-orgutleyen-yenisehirliolu-birinci-siradan-milletvekili-adayi-12-04-2023>

hayatına saygı hakkının tartışılmaz bir yerde bırakıldığı bir düzlemde idik. Ancak LGBTİ+'ların yerlilik ve millilik söylemiyle birlikte kurulan geleneksel aile yapısını, dolayısıyla o yapının mensuplarını hedef aldığı, yıkmaya çalıştığı, zehirlediği, hatta dinamitlediği, tüm bunları yaparken de dış güçlerden beslendiği gibi söylemler LGBTİ+'lara yönelik toplumda mevcut olan nefretin daha da genişlemesine ve büyümesine neden olacağı açıktır. Yine benzer amaca hizmet edecek biçimde, LGBTİ+'ları ve LGBTİ+ örgütlerini daha önce olduğu gibi genel ahlak, sapkın, lut kavmi kavramlarıyla ilişkilendirmekle kalmayıp bunlara ek olarak LGBTİ+'lara ve LGBTİ+ örgütlerine terör yaftası yapıştırılmaya çalışıldığı görülmüştür. Kaldı ki seçimden hemen sonra iktidarın güdümünde olan medya kuruluşları, LGBTİ+'lara dair her içeriklerinde "LGBT terörü" kalıbını kullanmaya başlamıştır.

LGBTİ+'lar ve LGBTİ+ örgütleri olarak ortaya koyduğumuz, deneyimlediğimiz, mücadele ettiğimiz bu tablonun nasıl sonuçlara neden olabileceğini biliyoruz. Birilerinin kolaylıkla ve sorumsuzca ağzına doladığı nefret söylemlerinin sokakta, evde, iş yerinde, hapisanede, kampüste karşımıza bu kez nefret suçları olarak çıkabileceğini yaşayarak öğrendik. Elbette, biz bir kişi daha eksilmemek için her şeyi yapacağız. Ancak kurumsal muhalefetin seçim dönemindeki tutumundan ders çıkararak aynı hataları bir kez daha

yapmamasını, yurttaşlara yönelen ve bir kültür haline getirilmek istenen bu şiddet zincirini kırmasını, LGBTİ+’larla dayanışmasını bekliyoruz. Aksi halde kurumsal muhalefet, faşizmin yükselişiyle baş edemeyecek ve bundan sonraki seçimin de çok kritik olduğunu söylemekten ileriye gidemeyecektir.

Dahası, kurumsal muhalefetin yitirdiği şeyleri hatırlayabilmesi için; umut arayanların, ODTÜ’de günler önceden gökkuşağı bayrağının ucu bile görünemesin diye alınan onca “önleme” rağmen kocaman bir gökkuşağı bayrağı açanlara; direniş arayanların, Beyoğlu’nun her sokağı abluka altına alınmışken bir yolunu bulup Onur Yürüyüşünü gerçekleştirmeyi başaranlara; kararlılık arayanların “*seneye tek başıma olacağımı bilsem yine yürürüm*” diyen lubunyaya; cesaret arayanların, işkenceyle gözü altına alındığı polis aracından yüzünden gülüşünü, elinden bayrağını bırakmadan “*bijî berxwedana lubunya!*” diye bağırana bakmasını tavsiye ederiz.

Çünkü biz kaybettiklerimizle, başardıklarımızla, kazanacaklarımızla buradayız. Yalnızca tanıklık etmek için değil; bizzat baştan inşa etmek, gerekirse silip yeniden yazmak, müdahale edip değiştirmek, daha da güçlendirmek için buradayız. *Yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek* sözünü duyar duymaz aklına lubunyalar gelen nefret güruhu bile biliyor ki; ne kırlarda direnen çiçekler elveda dedi, ne kentlerde devleşen öfkeler. Bitmedi, daha sürüyor o kavga ve sürecek!

11. EK-1: SEÇİM İZLEME GÖSTERGELERİ

A. Seçim hazırlık süreci göstergeleri

1. Cumhurbaşkanı ve milletvekili adayları arasında açık kimlikli LGBTİ+'lar yer alıyor mu? Yer alması durumunda;
2. Bu adaylar adil ve demokratik bir kampanya yürütebildi mi? Doğrudan veya dolaylı olarak bir engelleme/kısıtlama ile karşılaştı mı?
3. Bu adaylar Yüksek Seçim Kurulu tarafından bir engelleme ile karşılaştı mı?
4. Bu adaylar diğer adaylar ve siyasetçiler tarafından herhangi bir karşı söylemle karşılaştı mı?
5. Bu adayların çalışmaları medyada yer bulabildi mi?
6. Bu adayların çalışmaları medyada hedef gösterildi mi?
7. Bu adaylar herhangi bir kişi veya resmi makam tarafından tehdit edildi mi ya da korkutuldu mu?
8. Siyasi partilerde LGBTİ+ adaylar için teşvik edici politika (finansal destek, kota, eşit temsil için kampanya, eğitim vb.) bulunuyor mu?
9. Siyasi partilerin seçim güvenliği eğitimlerinde LGBTİ+'ların seçme hakkına ve maruz bırakılabilecekleri hak ihlallerine ilişkin içerik var mı?
10. Seçim kampanyası sürecinde sivil toplum örgütleri ile yapılan geniş katımlı toplantılara LGBTİ+ örgütleri davet edildi mi?
11. Mitinglerde gökkuşağı bayrağı vb. materyallerin alınması veya kullanılması sırasında ya da kıyafet/dış görünüş nedeniyle herhangi bir engelleme, hedef gösterme, saldırı veya tacizle karşılaşıldı mı?
12. Seçim kampanyası sürecinde LGBTİ+'ların ifade, örgütlenme, toplantı ve gösteri özgürlüğü, kişi özgürlüğü ve güvenliği, seyahat özgürlüğü ihlal edildi mi?

B. Cumhurbaşkanı adayları ve siyasi partiler açısından LGBTİ+ hakları göstergeler

13. Tüm seçim beyannameleri arasında LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilen seçim beyannameleri
14. Tüm seçim beyannameleri arasında LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı, şiddeti ve hak ihlallerini artırabilecek ifadeler kullanılan seçim beyannameleri
15. Tüm ittifak metinleri ve protokolleri arasında LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilen ittifak metinleri ve protokolleri
16. Tüm ittifak metinleri ve protokolleri arasında LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı, şiddeti ve hak ihlallerini artırabilecek ifadeler kullanılan ittifak metinleri ve protokolleri
17. Cumhurbaşkanı adaylarının ve belirlenen siyasi aktörlerin LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verdiği mitingler, kamuya açık etkinlikler, toplantılar ile konuk oldukları yayınlar ve programlar
18. Cumhurbaşkanı adaylarının ve belirlenen siyasi aktörlerin LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı, şiddeti ve hak ihlallerini artırabilecek ifadeler kullandığı mitingler, kamuya açık etkinlikler, toplantılar ve konuk oldukları haber programları
19. Siyasi partilerin genel merkezinin ve gençlik örgütlerinin kurumsal sosyal medya hesaplarında (Twitter, Instagram ve TikTok) doğrudan LGBTİ+'lara ilişkin hak temelli veya karşıt içerikler paylaşıyor mu?
20. TRT seçim propaganda konuşmaları arasında LGBTİ+'ların hak taleplerine ve sorunlarına yer verilen konuşmalar
21. TRT seçim propaganda konuşmaları arasında LGBTİ+'lara yönelik ayrımcılığı, şiddeti ve hak ihlallerini artırabilecek ifadeler kullanılan konuşmalar
22. LGBTİ+ Hakları Sözleşmesi'ni imzalayan adayların sayısı

C. LGBTİ+'ların seçme hakkı göstergeleri

23. LGBTİ+'lar seçmen kaydının alınması veya kayıt düzeltme işlemleri sırasında herhangi bir ayrımcılığa maruz bırakıldı mı?
24. LGBTİ+'lar oy kullanma işlemi sırasında herhangi bir ayrımcılığa (kimlik hırsızlığı ile suçlanma, alay etme, taciz vb.) maruz bırakıldı mı?
25. Yüksek Seçim Kurulu, LGBTİ+'ların oy kullanma işlemi sırasında maruz bırakılabileceği hak ihlalleri için pozitif önlem aldı mı?
26. LGBTİ+'lar seçim kampanyalarına katılmak ya da sandık kurullarında görev almak istediğinde herhangi bir biçimde hak ihlaline maruz bırakıldı mı?

- NOTLAR -

- NOTLAR -

